1882 TIZENHATODIK ÉVFOLYAM. 325. SZÁM. BUDAPEST, PÉNTEK, NOVEMBER 24.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV. HIMZŐ-UTCZA 1. SZ.
KÉZIRATOKAT VISSZA NEM KÜLDÜNK.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.
ELŐFIZETÉSI DIJ:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:
Egy egész évre 20 frt | Egy negyedévre 5 frt
Egy fél évre 10 frt | Egy hóra 1 frt 80 kr.
Külföldre: 3 hóra Németországba 8 frt 70 kr.
Francziaországba, Olaszországba, Oroszországba, Törökországba, Görögországba, Spanyolországba, Svájczba, Romániába és Szerbiába, valamint amaz országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 9 frt 20 kr.
Egy szám 6 krajczár.

EGYETÉRTÉS

KIADÓ-HIVATAL:
BUDAPEST, IV. HIMZŐ-UTCZA 1. SZ.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTERBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL.
Hirdetéseket felvesz a külföldön:
Bécsben: OPPELIK A., I. Stubenbastei Nr. 2. MOSSE RUDOLF, I. Seilerstätte Nr. 2. HAASENSTEIN és VOGLER, I. Wallfischgasse 10. DAUBE G. L. és TÁRSA, I. Wollzeile Nr. 12. STERN MORITZ, I. Wollzeile Nr. 32. DUKES MIKSA, I. Riemergasse Nr. 12. HERNDL ÁLAJOS, I. Wollzeile Nr. 25.
Frankfurtban a/M.: DAUBE G. L. és TÁRSA.
Párisban: R. MOSSE, 40, r. Notre-Dame-d.-Victe. AGENCE HAVAS (place de la Bourse).

Giers utazása.

Giersnek, az orosz külügyi politika vezetőjének utja Berlinbe, nagy feltünést kelt Európaszerte. Nem is mindennapi esemény, hogy a külügyek vezetője a saját személyében tegyen látogatást egy idegen udvarnál, ha csak valamely külső körülmény, ünnepély vagy egyéb alkalom nem kívánja igy. Giers állitólag beteget megy látogatni Olaszországba. De nyilvánvaló dolog, hogy Szentpétervárról ha lehet is az utat Berlinen át venni Olaszország felé, a legrövidebb ut semmi esetre sem Varzinon, ezen az oldalt eső pommerániai falucskán keresztül vezet. — Giers nemcsak a császárnál volt fogadtatáson, hanem felkereste a vaskanczellárt is vidéki magányában. Senki sem tudja, hogy beszélgetésük tárgyát a császárral és a kanczellárral mi képezte. De a találgatások egymást érték és egymást érik. Tudni akarják annak még részleteit is, a minek voltaképen még tárgyát sem ismerik.

Egyet mindenesetre lehet ez alkalomból konstatálnunk. Azt t. i., hogy e találkozás által a három császár szövetség kötelékei ha nem is füződtek szorosabbra, eredeti erejükbe visszahelyeztettek s felfrisitettek. Az utóbbi időben két körülmény volt olyan, mely a mellett mutatott, mintha Oroszország egyátalában nem sokat adna többet a német barátságra. Egyik körülmény abban állott, hogy Oroszország a nemzetközi kérdések intézésébe egyáltalában nem avatkozott. Látszólag nem érdekelte az, a mi szomszédjában, Németországon, s egyáltalában Oroszország határain kivül végbe megy. El volt foglalva a saját bajaival. Részben belzavarok, részben financziális nehézségek, részben pedig az ország belügyeinek rendezésére forditott törekvések egészen abszorbeálták az államférfiak figyelmét. El voltak foglalva a saját bajaikkal. A külügyek és nemzetközi kérdések elintézésénél nem hallatták szavukat még akkor sem, mikor voltaképeni orosz érdekek is szóban forogtak. Igy azt kellett p. o. tapasztalnunk, hogy az egész egyiptomi kérdés ugy lett lebonyolitva, hogy Oroszország még csak szavát sem hallatta. Pedig ha a három császár szövetség érintetlenül fenáll, s Oroszország kész felhasználni az általa nyujtott előnyöket, de viszont kész a kötelességeknek is megfelelni, melyek abból reá háramlanak, igen könnyen tehette volna magát abba a helyzetbe, hogy szavának érvényt tudjon szerezni, a nélkül, hogy csak egyetlen egy katonáját is helyéből kimozditson.

A másik körülmény, mely a mellett beszélt, hogy az orosz-német barátság kötelékei meglazultak, a panszláv agitátorok maguktartása. Ezek zarándokolásainak Mekkája nem Berlin, hanem Páris. A mint valami fontos elhatározó lépésre készültek, azonnal Páris felé vették utjokat. Ignatiev, ez az örökké tevékeny szelleme a pánszláv eszméknek nem régiben is ott járt volt, s a revanche eszméje ismét fölmerült. Sok jelenségből ugy tetszett, hogy az orosz közvélemény inkább lenne kész Francziaországgal fogni kezet egy háborura, mely Német- és Ausztria-Magyarország ellen lenne intézve, mint eme két utóbbi állam valamelyikével fogni kezet. S ha ezen irányban nem tétettek is formaszerü intézkedések, figyelmen kivül nem hagyható tény az, hogy a közönség előkészitésére és megnyerésére mindent elkövettek. Ma ugy tetszik, hogy a Francziaországba vetett hit megingott. A Szajna-parton talán még lehetne pártot találni, mely kész lenne minden akczióba belemenni Németország ellen, de nem lehetne találni embert, a ki a maga személyében összpontositaná a nemzeti bizodalmat, s a kivel egy elhatározó akczióra nézve alkudozást lehetne kezdeni. Az orosz chauvinisták utoljára is be kell hogy lássák, miszerint nekik ez idő szerint Párisban nincs mit keresniök, s Giers ugy találja, hogy közelébb esik a Spree, mint a Szajna.

A mi már magának ennek a látogatásnak a czélját illeti, ennek elbirálását illetőleg nem lehet figyelmen kivül hagyni az orosz lapoknak maguktartását. A hány orosz ujságnak csak van valami összeköttetése a kormánykörökkel, különösen pedig a külügyi miniszteriummal, az most unisono azt hirdeti, hogy Oroszország nem hallgathat többé oly nemzetközi kérdéseknél, melyeknél a saját érdekei forognak szóban. A «Golos» egyenesen avval a követeléssel áll elő, hogy a kormány kifelé is érvényesitse hatalmát. Egyszersmind biztosit is a felől, hogy az állapotok nem fognak sokáig ugy maradni, mint a hogy eddig voltak, hanem hogy a cselekvés ideje Oroszország részére is megérkezett. A mig a világ sok időn keresztül azt hitte, hogy Oroszország meg van bénitva, legközelebb el lehetünk készülve reá, hogy ismét akczióba lép.

A helyzet azóta, hogy Oroszország visszalépett, lényegesen megváltozott. Másként fogja megjelenése után találni a viszonyokat, mint a hogy elhagyta. Különösen Ausztria-Magyarországot illetőleg egészen mások az állapotok, mint a minők voltak előbb. Ez a monarchia egy oly politikába dolgozta magát bele, a melytől most már nincs többé visszalépés. A szláv érdekek folytonos legyezgetése, a Lajtántuli tartományokban a szlávok hegemóniájának fölülkerekedése, az okkupált tartományokban való oly állást foglalás, mely némileg állandó charaktert öltött, mindezek oly tények, melyek konzekvenczáját meg kell vonnia Ausztria-Magyarországnak is, de meg kell Oroszországnak is. Ausztria most abban a helyzetben van, hogy vagy ő lesz a szlávság protektora, vagy ereje megtörik. Oly két nagy riválisállam, mint az orosz és az osztrák, nem férhet meg egymás mellett. Csak egyik lehet a szláv világ felett az ur. A mily természetszerü és elkerülhetlen volt, hogy Oroszés Lengyelországnak meg kellett egymással küzdenie életre-halálra, ép oly elmaradhatatlan a harcz Ausztria és Oroszország között, miután az előbbi állam elhagyta hagyományos politikáját, mely a német elem szuppremacziáján alakult, s a helyett szláv politikára adta magát.

S Oroszország e tekintetben más helyzetet fog maga előtt találni, mint nehány év előtt. Még csak az orosz-török háboru ideje alatt is az angol hatalom ugy állott Oroszországgal szemben, mint ellenség. Azóta egy szentimentális ábrándozó leszónokolta a volt kormányt, maga lépett helyébe, s uj politikát inaugurált. Orosz-barát politikát. A st.-jamesi kabinet azt találta, hogy elég találkozási pontja van az orosz és az angol politikának a közös gyülöletben, melylyel mindkettő egyrészt a török, másrészt az osztrák iránt viseltetik. S ezen meggyőződésnek lettek kifolyásai azok az események, melyek Egyiptomban nemrégiben végbe mentek. Egy orosz politika, mely most tettlegesen akar belenyulni a nemzetközi viszonyok rendezésébe, maga mellett fogja találni az angol hatalmat mint szövetségest. Ily körülmények között azonban a három császár szövetségnek vége. Legföljebb két császár szövetségéről lehet szó, Ausztria fejedelme nem járhat velök egy uton többé. S ha a jelen viszonyok között nincs is mitől tartanunk Németország felől, az még mindig megeshetik, hogy egy jóakaratu semlegesség tárgyában folynak ez idő szerint az alkudozások Berlinben és Varzinban, a mely semlegesség igen nagy becsesel birna Oroszország számára minden lehetőleges viszonyai között Ausztria-Magyarországgal szemben.

Budapest, nov. 23.

Mozgó zászlóaljaink utánzása Francziaországban. Van a Bylandt-féle szervezésnek egy czélszerü intézménye: a mozgó zászlóaljak, melyeknek életbeléptetése folytán nem szükséges többé az okkupált tartományok megszállása végett az ordre de bataillét szétszakitani. Francziaországban, hol Algéria és a gyarmatok egy a mienkhez hasonló katonai helyzetet teremtettek, sietnek is már ezen intézményt a gyarmati hadsereg ujjászervezésénél némi változásokkal és javitásokkal alkalmazni. A báró Reille által kidolgozott és a képviselőházban már legközelebb tárgyalás alá jövő ujjászervezés főpontjaiban a következő: A gyarmati hadsereg a hadügyminiszterium parancsa alatt áll és a 144 gyalog ezred két első századaiból képeztetik, összesen tehát 288 század erős. A két első századba azon hadköteles egyének soroztatnak, kik a sorsolásnál a tiz legalsó számot huzzák, továbbá az önkényt jelentkezők és fegyenczek. Az utóbbiakból külön fegyencz-századok formáltatnak. A 288 századból 144 Európában marad, de minden perczben készen lesz, hogy a gyarmatokban mutatkozó zavargásoknál hajóra szálljhasson. 70 század Algériában és 60 a gyarmatokban fog állomásozni, mig 14 század folytonosan utban lesz, a gyarmatokban fekvő csapatok és a Francziaországban álló tartalék között változást eszközlendő. Ezen rendszer alkalmaztatik a tüzérségnél és a mérnökkarnál is. Minden tüzérezred egy üteget és minden mérnök-ezred egy századot állit a gyarmati hadsereghez. A gyarmatokban a 60 gyalog század mellé benszülött csapatok is szerveztetnek; az összes itt álló haderő 45—50,000 embert fog kitenni. Az algéri haderő: két-két benszülött zuáv- és vadászhadosztály, három benszülött lovas hadosztály, az idegen legió és a 70 gyalog század, 50—60,000 emberből áll. Mindezen, körülbelől 100,000 ember háboru esetén Francziaországba is vezényelhető.

A koronaőr választása az országgyülés mindkét házának egy közös ülésén valószinüleg a jövő hét végén fog megtörténni. A «Budapester Correspondenz» czimü könyomatu lap, me'y gondosan szerkesztett hivatalos jelentésekből meriti értesüléseit, a zászlós urak kinevezéséről szóló tegnapi tudósitásában azt a botrányos dolgot követte el, hogy a főudvarmesteri és fölovászmesteri méltóságokra kinevezendők neveit fölcserélve közölte a lapokkal. Ma aztán a «kellemetlen iráshibát» ugy kéri kijavittatni, hogy főudvarmesterré valójában *Festetich «Pál»* gr. neveztetik ki, *Erdődy* István gr. pedig fölovászmester lesz. E helyreigazitásba azonban ismét esett egy kis «kellemetlen iráshiba», a mi abban áll, hogy a Bud. Corr. most meg Festetich Pál grófot is belevonja a kombinácziókba, holott a főudvarmesteri méltóságra Festetich *György* gróf koronaőr van kijelölve.

ORSZÁGGYÜLÉS.

I.

105 szótöbbséggel elfogadta a képviselőház magyar katonáknak osztrák ezredekbe való osztásáról szóló törvényjavaslatot. A szavazást megelőző vitát ma *Hoitsy* Pál nyitotta meg, ki a függetlenségi párt nevében arra kérte a házat, hogy mondja ki rosszalását ugy a közös kormánynak, mint a delegácziónak a hadsereg ujjászervezése kérdésében tanusitott eljárása felett. A függetlenségi párt határozati javaslatának benyujtását Hoitsy Pál meggyőző szakszerü fejtegetésekkel kisérte. A függetlenségi párt élénken megéljenezte előadójának tartalmas szép beszédét. Hoitsyt *Németh* Albert, *Mocsáry* Lajos s *Herman* Ottó támogatták. A mérsékelt ellenzék szónokának *Pulszky* Agostnak egy megjegyzése az önálló hadsereg ellen a függetlenségi párt szónokai részéről élénk visszautasitásban részesült. Pulszky, mint tegnap Ernuszt, a törvényjavaslat elfogadása mellett beszélt. A kormánypárt részéről az előadón s a honvédelmi miniszteren kivül Iványka Imre vett részt a vitában.

II.

A képviselőház ülése nov. 23-án.

Elnök: Péchy Tamás, *jegyzők*: Rakovszky István, Baross Gábor és Duka Ferencz.

A *kormány* részéről jelen vannak: Tisza Kálmán, Szapáry Gyula gr., Kemény Gábor báró, Széchényi Pál gróf, ifj. Ráday Gedeon gróf, Pauler Tivadar, Trefort Ágost, Orczy Béla b. Bedekovich Kálmán.

Elnök jelenti a háznak, hogy gróf Forgách Antal országos képviselő gyengékedés miatt négyheti szabadság időt kér. Megadatik.

Bemutatja a györi egyházmegye kismártoni esperessége kath. lelkészeinek kérvényét, melyben a *kath. sérelmek* orvoslásáért kérvényeznek. A Zalamegyébe bekebelezett alsó-lendvai I-só ipartársulatnak kérvényét, melyben az *ipartörvény revisiója* iránt esedezik. Az összes magyar királyi miniszteriumokban kinevezés mellett alkalmazott hivatalszolgák kérvényét, melyben 300, illetőleg 350 frtnyi fizetésöket és 60 frtnyi lakbérüket némi mértékben felemelni kérik. Kiadatnak a ház kérvényi bizottságának.

Következik a napirend: a *«némely magyar gyalogezredekbeli zászlóaljaknak az ujonnan alakitandó és az 1883-ik évtől kezdve nem a magyar korona országaiból kiegészitendő gyalogezredekbe kivételesen való beosztásáról»* szóló törvényjavaslat általános tárgyalásának folytatása.

Hoitsy Pál: Mindenkit meg kell, hogy lepjen az a készületlenség, melylyel az előttünk fekvő törvényjavaslatot a képviselőház és a nagy közönség elé hozták. Abban helyzetben vagyunk, miután a kormány egyenesen megtagadta a hadsereg reorganizácziójára vonatkozó adatok előterjesztését, hogy ime oly valaminek egy kicsiny részecskéje felett kell tanácskoznunk, a minek egészét nem ismerjük. De a mig a törvényjavaslatot készületlenül hozták a közönség elé, a közönséget nagyon is előkészitették ezen javaslattal szemben. Értem a közönségnek azt a részét, a mely kiadott jelszavak után indul, nem törődve sokat e jelszavak valódi értelmével.

Kiadták a jelszót, hogy territorialis rendszer, s a közönség nagyon mohón kapott rajta. Maga az előadó odáig ment, hogy ezt, az ország lakosságának egyik fővágya gyanánt állitotta oda, s tény, hogy hirlapokban és delegácziókban annyit emlegették ezt a rendszert, még elhitették saját magukkal is, hogy ez a magyar nép óhajtásának megfelelt. A szegény magyar nép pedig mindebből nem értett semmit. Előtte csak az volt világos, hogy a hadsereg nyomasztó költségeit neki kell viselnie, hogy ezek esztendőről esztendőre szaporodnak, s a javulásra nem mutatkozik remény. Meg azt látta, hogy ezen roppant áldozatok ára fejében ez a hadsereg nem az övé, (Helyeslés a szélsőbaloldalon) e hadsereg felett a nemzet nem rendelkezhet, az nem értünk áll fent, az nem velünk érez, nem a mi ügyünkért lelkesedik (Helyeslés a szélsőbaloldalon) s az a test ugyan a mi testünkből, de nem vér a mi vérünkből. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

A territorialis rendszert én a mi viszonyaink között egyébnek nem tekinthetem, mint egy oly engedményt, melyet a katonai érdekek nevében teszünk a polgári, illetőleg közgazdasági érdekeknek. A diviziók ugy a mint azok Porosz- és Francziaországban vannak életbeléptetve, a saját területükön látják el magokat nem csak ujonczjutalékkal, hanem ott szerzik be minden szükségleteiket, ott a ruhazatot és felfegyverzést is. Ha a mi szempontunkból, értem a magyar szempontot, valamire szükség lenne, és ha ránk nézve valami birna előnynyel, ugy bizonynyal ez az utolsó pont az, mely elfogadhatóvá tenné a nemzet szemében a territoriális rendszert. Nagy közgazdasági előnyök származnának abból. Az egész ipar nagymérvü lendületet venne, s annak a nagy összegnek egy része, melyet mi hadseregünkre költünk, itt maradna az országban. Az előadó más előnyöket imputál a czélba vett, vagy jobban mondva már effektuált hadsereg ujjászervezésnek mint a hadügyminiszter. Ezen előnyök egymással ellentétben állanak. Az előadó és a honvédelmi miniszter szerint, ezen reorganizácziónak két nagy előnye van. Az egyik az, hogy a mozgósitás ezentul könnyebb és gyorsabb leend, a másik az, hogy nagyszámu magyar csapatok az ország határán belől fognak elhelyeztetni.

A mi mindenekelőtt az elsőt illeti, bátorkodom megjegyezni azt, hogy az osztrák-magyar monarchia közös hadserege Európa minden hadserege között leggyorsabban volt mozgósitható. Azon organizácziót következtében, melyet 1868-ban Kuhn hadügyminiszter állapitott meg, maga a mozgósitás 3 napot vett igénybe. S az 1878-ki részleges mozgósitás alkalmával valóban kitünt, hogy a mi a papiron állott, az magának a valóságnak is megfelelt. Jó rendben ment végbe minden. De ha nem történt volna is a dolog igy, egy kérdést kell felvetnünk magunk előtt. Esztendőkön keresztül hirdették hivatalosan, hogy a monarchia leggyorsabban mobilizál. Vagy igaz ez a kijelentés, vagy nem. Ha igaz, ha csakugyan leggyorsabban mobilizálunk, akkor mi szükség erre a mostani reorganizácziónra. Ha nem igaz, ha csak ámitottak bennünket annyi esztendőn keresztül e kijelentéssel, akkor hogyan vindikálhatják szavaiknak a hitelt ezen alkalomból is, s mi magunk hogyan higyjük el nekik, miszerint e mozgósitás ezentul valóban gyorsabban fog végbe menni? De nagyon különös dolog is az, hogy ezt a gyorsaságot épen ez alkalomból emlegetik. Arról van szó, hogy 17 zászlóaljat kiegészitő kerületük határán kivül vigyenek. Igy p. o. a 2-ik fogarasit, a 31-ik nagyszebenit és az 50-ik gyulafehérvári ezred egy-egy zászlóaljáit Sziléziába viszik, a 48. kanizsai és 52-ik pécsi ezred egy-egy zászlóaljáit Morvába stb. Hogy micsoda gyorsaság fog most már abból előállani, ha a gyulafehérvári fiu Sziléziába kénytelen felkeresni mobilizácziós esetén ezredét, a kanizsai fiu pedig Morvában, holott eddig csak a kiegészitési parancsnokság központjára kellett berukkolnia, a melynek kerületében lakott: én ezt felfogni nem tudom. A hadügyminiszter alkalmasint ép e miatt nem is feszegette a mobilizácziós gyorsaságát a német delegáczió előtt, legföljebb annak egyszerüsitéséről szólt nehány szót. Eddig a berukkolás mindössze 74 különböző irányban történt, ezután számba véve az ujonnan felállitandó ezredeket, a mobillá tett zászlóaljakat, valamint ezen kiviendő 17-et is, nem kevesebb, mint 156 irányban fognak a rezervisták bevonulni. Ezt nevezi az előadó gyorsaságnak.

A másik előny, a mit a honvédelmi miniszter és az előadó is felmutatott, az a körülmény, hogy ezentul nagyobb számu csapatok fognak az országban elhelyeztetni. E pontban ismét egészen más nézetet fejezett ki a közös hadügyminiszter és én nem tehetek róla, ha e tekintetben öt kompetensebbnek tartom. A reorganizácziót befejezése után Magyarországon 188 zászlóalj gyalogság fog kiállittatni. Ezek azonban korántsem maradnak ide haza. Mert beszámitva ama 17-et, melyekről jelenleg szó van, 23 állandólag Boszniában fog elhelyeztetni, 25 pedig az örökös tartományokban. Ez magának a hadügyminiszter urnak kijelentése, melyet a delegácziók előtt tett. Hogy mi szükség huszonöt magyar zászlóaljat állandólag idegen földön, Ausztriában tartani, azt én valoban megitélni nem tudom. De azt tudom, hogy méltatlan játék a parlament tekintélyével, ugy tüntetni fel a dolgot, mintha e tekintetben valami nagy előnyöket adnának az országnak, a mellett a helyzetet nem változtatni jobbra épen semmivel. Ez a 17 zászlóalj, a melyről szó van, igenis csak ideiglenesen helyeztetik el a Lajtán tuli tartományokban, de a mellett állandólag elhelyeztetik Boszniában a 23 és az örökös tartományokban 25. A mellett megkivánom még jegyezni, hogy ezen utóbbi 23 és 25 zászlóaljak, miután kiegészitő kerületüket elhagyják, s mobillá tétetnek, az ugynevezett felemelt békelétszámmal vonulnak ki, zászlóaljanként 500—600 emberrel. Kint lesz tehát Magyarország határain valami 24—28,000 ember, tehát több mint Magyarország évi ujonczjutalékának a fele.

A közös hadügyminiszter egészen más előnyöket és más inditó okokat emlegetett. Az ő kijelentései szerint a mozgositási előnyök csak másodrendüek. Fő a taktikai előny. Az ezredek kisebbekké válván, jobban együtt tarthatók. A mellett a reserve és a hadiezred közötti különbségek elenyésznek, s el lesz érve a czél, a melyet e szavakkal fejezett ki a hadügyminiszter: «Die Stabilität der Regiments Commando.» A mellett egy más előny is származik, a tisztek előnyösebb és méltányosabb előléptetése. Mint magát kifejezte «eine billige Verbesserung des Officiers-Avancement-Verhältnisse.» Hogy a közös hadügyminiszternek van igaza, kitünik abból is, hogy egyedül a tüzérségnél 39 kapitányi és 5 alezredesi állomással rendszeresitettek többet, a költséget pedig oly módon kiméltek meg, hogy ütegenkint egy ormesterrel és egy trombitással hagytak kevesebbet, mint volt eddig. És ez is jellemző. Mikor a véderő módositásáról volt szó, akkor folyton az altisztek kevés voltával érveltek, most pedig mikor főtiszti helyeket kell rendszeresiteni, amazoknak az árán azonnal felesleges számban vannak az altisztek.

Emlékezhetik a t. ház, hogy a mult márczius hóban, midőn a véderőről szóló törvényjavaslatot e házban tárgyaltuk s némely propozicziókkal állottunk elő, melyek szerint hadseregünket olcsóbbá, jobbá lehessen tenni, egyrészt a kormányról, másrészt a kormánypártról egy-

TRÉVES BÁRÓNÉ.

REGÉNY.

Irta: XAVIER DE MONTÉPIN.

Forditotta: Somogyi Ede. 12

(Folytatás.)

XIII.

— Már sejti, ugy-e bár, a mese folytatását? — folytatá Mariette.

— Igen, — viszonzá Nerville. Az egykori versenyló, sértett önérzetében, megbokrosodott.

— Illico a neve, kedves Georgesom... Ezt látnia kellett volna!... Valósággal mint az indiai tengerentuli posta!... A kocsi ugy ugrált mint akár egy gummilabda és az átkozott állat egyenesen az erdő felé tartott, hol minden valószinüség szerint agyonzuzandott bennünket... Megijedtem — volt is miért — s leugrottam a kocsiról, de oly ügyetlenül, hogy uszályom a felhágó vasba akadt s a kerekek egyike lábamon ment keresztül, melyet két helyen tört ketté... Természetes, hogy a hely szinén maradtam, kétségbeejtő jajveszékelésbe törve ki, mig Spinder, a nyomorult, nem bocsátotta el a gyeplőt és le sem ugrott, hanem tovább hajtatott, folyton segitségért kiabálva... Öt kilométernyi távolban végre az erdőőrök megragadták a lovat... Spinder megmenekült a puszta ijedtséggel s csak én fizettem meg a mulatság árát... Végre egy óra mulva, mely átkozottul hosszunak tetszett nekem, segitségemre jöttek.

— Lehetetlen volt önt Párisba szállitani?

— Ó, igen, lehetetlen!... Ide hoztak ebbe a vendéglőbe, mely legközelebb esett a vész szinhelyéhez; egy orvosért mentek, és már most öt hete annak, hogy itt vagyok és unalmamban majd meghalok!

— Reménylem, hogy látogatásokat fogad...

— Rosszul reményli, kedves barátom.

— Bernay nem szokta önt meglátogatni?

— Minek is jönne a nyomorult?... Beszéljünk okosan! Valóban nagy baromnak kellene lennie, ha csak a legesekélyebb érdeklődéssel is viseltetnék iránt ama baleset folytán, mely ép lábamba került!... Még csak hirt sem vettem róla azóta.

— És Spinder? kérdé Georges.

Mariette ajkaira megvető mosoly ült és azt válaszolá:

— Spinderről semmi hir... Ez a kedves fiu tulságosan el van foglalva a városban meg a szinházban, semhogy egy boldogtalan, beteg nőről megemlékezhetnék.

— És a régi ismerősök?

— Felkértem Lucilet, hogy látogasson el néhányukhoz. Távol vannak Párisból, vagy tán röstellik a fáradságot. A rendbehozandó orvosi számla nagyon csekély vonzerőt gyakorol ezekre az urakra... Egy szóval saját magamra vagyok utalva, ez pedig borzasztón kétségbeejtő állapot... Már most Párisban is van lakásom, melyért fizetnem kell, itt a szállóban is birom ezt a szobát, s azonfelül az orvost is ki kell elégitenem... Ez nagyon kevéssé vigasztaló...

— Kicsoda az ön orvosa?

— Egy nagyon kedves és nagyon ügyes ember.

— Montgrésinben lakik?

— Nem, egy szomszéd faluban.

— A falu neve?

— Cove.

— Tehát, folytatá Nerville, az ön orvosát Harblaynak hivják?

— Ugy. Ön ismeri őt!

— Igen, ismerem.

— Régóta?

— Ma reggel óta.

— Talán beteg valaki a Lamorlaye kastélyban?

— Bátyám, Trèves báró.

— Sulyosan?

— Attól tartok...

Mariette Mutel Georgesra tekintett mosolyogva.

— Nos hát, kedves barátom, folytatá kis vártatva, ha még mindig megvannak bizonyos eszméi, melyeket ismertem és ha az ön bátyja halálán van, ugy semmi sem akadályozhatja önt abban, hogy azokat az álmokat megvalósitsa, melyekről ön nekem két év előtt oly bizonyosan szólott, hogy szinte büszke voltam rá, a mit egyébiránt meg is érdemeltem...

Nerville meglepetést szinlelt.

— Miféle álmokra czéloz ön? kérdé.

Ta-ra-ta-ta-ta!... Ne szinlelje ezt az ostobaságot, kedves gyermekem!... Ön csak oly jól tudja mint én, hogy miféle álmokról van szó! és a mennyire rosz barátnője vagyok önnek, azt ohajtom, hogy ezek az álmai megvalósuljanak... Léonide Trèves bárónét még mindig oly szép?

— Még szebb.

— És ön még mindig szerelmes belé?

Georges tagadó mozdulatot tett.

— Csak nem fog előttem hazudni? kérdé Mariette élénken. Ennek nem volna értelme! Hisz tudja, mennyire szerettem hallgatni, ha terveit, reményeit ecsetelte előttem, midőn már megszünt a gyengédebb viszony közöttünk s ön néha-néha ellátogatott hozzám mint barát, ugy szokásból... Ön semmit sem titkolt előttem... Ismertem azt a mély gyülöletet, melyet ön bátyja iránt táplált, és egy perczre se hinném el, ha most azt akarná velem elhitetni, hogy ma élénk rokonszenv pótolja ezt a gyülöletet...

— Nem épen gyülölet az, a mit iránta érzek... viszonzá Georges komoran.

— Tehát irigység?

— Nem.

— Féltékenység?

— Nos igen, féltékenység! És ez az érzés nem tegnap óta dul bennem! Max Tréves már gyermekkorunk óta sohasem szünt meg engem agyonnyomni ezzel az átkozott fölenyével! Valóságos vészmadaram volt mindig! Az iskolában, melyben együtt végeztük tanulmányainkat, mindig elém került, és a tanárok mindig követendő példaképen állitották elém!... Minden évben jutalmakkal megrakva jött haza... Én nekem még a havi pénzemet is leszállitották, pedig csak ugy megérdemeltem a jutalmat mint Max... Utóbb, mint fiatal embernek sohasem volt szerencsém... Bátyám önszeretetből és hiuságból sohasem türte meg, hogy egy közel rokona vele együtt jelenjen meg a párisi szalonokban... Évdijat tüzött ki nekem, és ez a sovány elégtelen évdij a szó szoros értelmében nem volt egyéb alamizsnánál, kolduskenyérnél... lehetetlen volt visszautasitanom, de isten a megmondhatója, hogy mily keserüséggel fogadtam el! Mikor atyja meghalt, Max háromnegyedrészben tönkre volt téve és anyagi bajait velem is bőven éreztette. Még lejebb szállitotta azt az évdijat, melyből, ugy, a hogy, mégis csak megélhettem, vagy melynélfogva legalább nem kellett éhen vesznem... De ez még nem minden... Ebben az időben alkalom kinálkozott, hogy felemelkedjem, hogy oly társadalmi állást foglaljak el, mely méltó volt nevemhez, egy szóval, hogy dúsgazdag és boldog legyek. Belé szerettem egy elragadó gyermekbe, egy milliomos bankárnak egyetlen lányába. Bevallottam szerelmemet és megkértem Léonide Desfontaines kezét... Kétségkivül el is nyertem volna, mert a család arisztokratikus házasságról álmodozott... Későn érkeztem. Max bátyám is Léonidera vetette szemeit és arra a megtiszteltetésre méltatta, hogy megaranyozza megfakult czimerét... Beszélt... elfogadták... nőül vette azt, a kit szerettem... az övéi lettek azok a milliók, melyeknek az enyéimnek kellett volna lenniök... Minden az övé, minden az övé! Ah, igazad van Mariette, nem csupán féltékenység az, a mit bensőmben érzek, hanem gyülölet!

Georges halk, de zengő hangon beszélt.

Pillantásai irtóztatók voltak.

— Nos, ha a bátyád meghal, viszonzá a mókus, csak oda kell nyulnod az özvegyért és a vagyonért.

— Igen az összes vagyonért!... Miután Max tékozló ember hirében ált, az összes vagyont Desfontaines kisasszonynak a nevére irták, a báróné tehát millióinak teljes és megtámadhatlan élvezetébe lékne, s legfellebb, ha az özvegy bárónénak lenne kötelés a szerződés értelmében néhány ezer franknyi életjáradékot kiszolgáltatni.

— Ugy hogy ha te elvennéd bátyád özvegyét, birtokába jutnál annak a töméntelen rejtett kincsnek, melyet ma ő élvez?

— Igen.

— Mennyire rug ez a rejtett kincs?

— Többre mint kétszázezer livre évi járadékra.

— Ejnye, csinos kis összeg.

— Beérném vele.... mondá Georges mosolyogva.

— Szereti-e Trévesné asszony a férjét? — kérdé Mariette.

— Szerette házasságuk kezdetén, a mikor még feltehette, hogy férje némi szerelmet érez irányában.

— És ma?

— Ma már nem szereti... Max nem erőlködött sokáig titkolni előtte, hogy csupán a pénzeért vette el... Rosz bánásmódjával, sértő szavakkal, metsző gunynyal, megalázással és bántalmazásokkal megölte a gyengédséget, mely Léonide szivét betöltötte... Már most csupán a kötelesség füzi őt férjéhez...

— Az öreg bárónő természetesen megveti menyét?

— A mennyire csak tőle telik, és nem mulaszt el egy alkalmat sem, hogy vele éreztesse.

— Igy tehát a fiatal nő boldogtalan?

— A mennyire csak boldogtalan lehet.

— Ez oly helyzet, melyet te természetesen hasznodra forditasz... Te a vigasztaló szerepét játszod, nemde?

Georges tagadólag rázá fejét.

— Nem ugy, a hogyan te érted, mondá. Unokahugom sohasem fogja férjét megcsalni.

— Azt a férjet, ki ellen annyi panasza van! — Ugyan menj!

— Már pedig az igy van! Az imént mondtam neked, hogy a kötelesség pótolja a szeretetet...

— Igy tehát a kis báróné felkutathatlan gyöngy?

— Felkutathatlan, igen.

— Megvizsgáltad-e legalább a szivét?

— Megkisérlettem, de eredmény nélkül.

— Azt sem tudod, vajjon szerethetne-e téged?

— Szeretni fog, ha özvegygyé lesz, azt hiszem... reménylem... de őrizkedni fogok, szivemet időnek előtte feltárni; egyetlen ügyetlen szó elégséges lenne arra, hogy ügyemet végkép elrontsam... Eltekintve minden pénzkérdéstől, kimondhatatlan szenvedélyyel viseltetek Léonide iránt és a világon semmi sem birhatna rá, hogy azt neki bevalljam... Sohasem bocsátaná meg nekem.

Mariette vállait vonó.

— Azt mondják, hogy a szerelem együgyüvé tesz, mondá felkaczagva, és, becsületszavamra, azt kezdem hinni...

— Miért mondod ezt nekem? kérdé Nerville kissé méltatlankodva.

— Mert ugy rémlik előttem, hogy iskolák gyermek módjára viseled magadat unokahugod előtt.

— Hát te mit cselekednél helyemben?

— Hát a kedvese lennék, bevárva, mig, az özvegység szabaddá tevén öt, férje lehetek.

— És te tudod, mily módon lehet ily eredményhez jutni?

— Ezt a módot meg lehet találni... Majd beszélünk róla; foglalkozzunk először is azzal, a mit veled közölni akartam... Mert, mikor neked irtam, czél lebegett előttem...

— Miféle czél?

— Csak egy kis türelem! Eljöttél, a nélkül, hogy csak egy perczet is vesztettél volna; ennek örülök; ez azt bizonyitja nekem, hogy jó emlékezetben tartottál. Én részemről a legélénkebb érdeklődéssel viseltetem irányodban és sajnálkozva látom, hogy még mindig nem találtál rá a szerencsére.

— Épen annyival birok, a mennyivel annak előtte birtam.

— Huszezer frank évdijjal?

— Igen.

— Azonfelül ellátással és lakással Tréves báró bátyádnál?

(Folytatása következik.)

másután állottak föl a szónokok annak bebizonyitására, hogy a hadsereg organizáczióját, mely ugy szólván még a tüzpróbát sem állotta ki, megbolygatni nem szabad. Az akkori honvédelmi miniszter maga is e mellett nyilatkozott. És ime, most előáll a delegácziókban a közös hadügyminiszter, hogy már 1881. február hava óta folytak a tanulmányok és tanácskozások az organizáczió gyökeres megváltoztatása iránt. Nekünk, a magyar parlamentnek a kormány által azt hirdették, hogy ez az organizáczió valami megközelithetetlen állapot, a melyet ingatni, sőt a melyhez nyulni sem szabad, titokban pedig ugyanakkor már egy esztendő óta dolgoztak rajta, hogy ezt az organizácziót tényegileg megváltoztassék. Ez egy oly eljárás, mely sem a kormány felelőssége iránt alkotott eszménynyel, sem a képviselőház méltóságával meg nem egyeztethető. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.)

Mit tartsunk a kormány őszinteségéről jelenleg is. Miben állanak azok a garancziák, hogy az indokolásul felhozott tények valóban igy állanak. Ki biztosit bennünket a felől, hogy ismét elmulván nyolcz hónap, javaslatokkal fognak elénk állani, melyek fenekestől fogják felforditani ama okoskodást, melylyel a kormány jelenleg elfogadhatóvá igyekszik tenni e javaslatot!

A kormány jelenleg sem terjeszti őszintén elénk a valót. Az, a mi felett mi ma itt a parlamentben tanácskozunk, már mult szeptember hónap alatt mint rendelet közzététetett. Mi itt 17 magyar zászlóalj sorsa felett tanácskozunk, ez a 17 zászlóalj pedig igenis jól tudja már a maga sorsát, sőt tul is van az elhatározó lépésen, hogy a reá nézve a reorganizáczióban váró szerepet betöltse. Ezen 17 zászlóalj közül néhány rendeltetési helyére el is küldetett. A honvédelmi miniszter avval akarja ugyan megnyugtatni a házat, hogy ezen zászlóaljak «megmaradtak eddigi ezredük kötelékében, magyar ezredparancsnokság alatt.» — Ez azonban nem a valónak megfelelő előadása a dolognak. Az «Armee Verordnungsblatt» szerint ezen zászlóaljak folyó évi október hó 1-jétől kezdve uj ezredek parancsnoksága alá vannak helyezve s a csapatok katonai kiképzését illetőleg az uj ezredes felelős. Megtörtént tehát igenis az, hogy ezen rendszer előbb lett megvalósitva egyes részei szerint, a mely részek a magyar országgyülés beleegyezése nélkül érinthetők nem voltak, semmint a magyar országgyülés ebben határozott. S ha bármit mond is a miniszterelnök és a honvédelmi miniszter, a felség reorganizácziójára vonatkozó jogairól, azt nem tagadhatja, hogy magyar zászlóaljakat idegen ezredekbe osztani joga a felségnek sincs, s hogy ez a beosztás épen a katonai kiképzést illetőleg már október 1-én megtörtént.

És a delegáczió a maga véges bölcseségében rámondotta erre a szervezetre, hogy azt helyesli, a keresztül vitelére kért összeget megszavazta, s ráadta az egészre a maga szankczióját.

A mint ezt az eljárást nem lehet másnak, mint a meglevő törvények megsértésének kvalifikálni a kormány részéről, ugy viszont a delegácziók részéről is sem egyéb ez, mint a saját jogkörén való tulmenés. Mert a felett lehet igen is vitatkozni, hogy a delegácziók kompetencziájához mi tartozik, de hogy e küldöttségek tultegyék magokat az ország törvényes jogain, s szankcziójukat adják oly cselekményekhez, melyek világos jogsérelmet foglalnak magokban, azt gondolom, javalni, jóvá hagyni senki sem fogja. (Helyeslés a szélső balon.)

És ebben az esetben a delegácziók más tekintetben is praejudikálnak nemcsak a magyar országgyülésnek, hanem a jövő bizonyos megfejtetlen kérdéseinek. Kimondották szankcziójuk által azt is, hogy ők ezen uj reorganizáczió által felmerülendő költségeket is meg fogják szavazni, azok viselésére az országot kötelezik. Azt mondják, hogy e reorganizáczió költség-emelés nélkül tehető, s hogy ama néhány ezer forintra menő átmeneti kiadásokon kivül, melyek ki lettek mutatva, más összegek igényeltetni nem fognak. A jövő évi költségvetésben valóban más költségek nem szerepelnek. De bátor vagyok figyelmeztetni a t. házat, hogy a hadügyminiszternek a megszavazott összegekre vonatkozólag virement adatott. Más czélokra költhet el összegeket, mint a melyre azok megajánltattak. S igy, ha egyebet ne emlitsek, a boszniai lázadásra el nem költött összegek dispozicziójára állottak ebben az évben, valamint azon összegek is, melyek őszi hadgyakorlatokra szavaztattak meg, de melyek fennmaradtak, miután ezen gyakorlatok megtartva nem lettek. Hogy az uj organizáczió nagy költségemelést fog maga után vonni, arról mindenki meggyőződhetik, ha figyelmere méltatja az ezutáni állapotokat az eddigiekkel. Az a «Verbesserung der Avancement-Verhältnisse» a közös hadügyminiszter szájából nem hatásnélküli puszta szó. Méltóztassék összehasonlitani a hadügyminiszter tavalyi és idei költségvetését. Meg fogják benne találni, hogy épen a felsőbb tisztek száma mennyivel szaporodott. A tüzérségre nézve imént emlitettem. A gyalogságra nézve csak a törzstisztek száma 62-vel szaporodott, az összes gyalogsági csapatoknál pedig a hadnagytól az ezredesig menő tiszteknek száma nem kevesebb, mint 194-el szaporodott.

Méltóztassék megvonni a konzekvencziákat, egy háboru esetére is. Az ordre de bataille szerint az első pillanatban néhány nap alatt mintegy 400,000 ember vonulhat fel, 12 armeekorps-ban. Mindegyik armeekorps-ban egy ezred tüzérség, a 12 batteria, s mindegyik batteriában 8 ágyu. Ez összesen 1152 ágyut emészt meg. A másik felvonulás alkalmával, mely vagy négy hét alatt követheti az elsőt, ujra 400,000 embernek kell csatakészen állani, ugyanakkora számu ágyuval, szükség lenne tehát 2304 ágyura összesen. Azonban összesen csak 1544 ágyu felett rendelkezünk, s igy nem kevesebb, mint 760 darab hija van. A hadügyminiszter tehát elő fog állani, bizonynyal nem is oly sok idő mulva, s a delegácziótól követelni fogja ezeknek az ágyuknak a beszerzését. A delegáczió, mely oly készségesen adta szankczióját az uj reorganizáczióhoz, kénytelen lesz viselni a konzekvencziát, s nem tagadhatja meg a követelés jogosultságát.

Mikor őseink oly sok viszontagság között hüen megőrizték mindenkor a nemzet azon jogát, hogy a Magyarország által kiállitott ujonczjutalékot idegen ezredekbe beosztani nem engedték, s e jogot még 67-ben is meg tudták ótalmazni, azoknak eljárásában a politikai bölcseség nagy foka volt kifejezve. Az önálló államiság eszméje volt ebben kifejezve. (Helyeslés a szélső balon.) De a mit őseink évek hosszu során át fel tudtak tartani, azt a jelen kormány önként adja fel. A mit a magyart leginkább gyülölő német generalisok sem mertek tenni soha, az elnyomatás legszomorubb napjaiban sem, arra Tisza Kálmán és Ráday Gedeon gróf készséggel vállalkoznak. Övék a dicsőség, hogy a székely és a magyar fiut cserepár bugyogóba öltöztessék. (Igaz! Ugy van! a szélső balon.) Én ebben a dicsőségben osztozni nem akarok, azért a törvényjavaslatot általánosságban sem fogadom el, hanem a magam nevében és a párt nevében, melyhez tartozni szerencsém van, ajánlom elfogadásra következő határozati javaslatomat. (Halljuk! olvassa.)

Határozati javaslat. Miután a jelen törvényjavaslat nemhogy közeledést mutatna a magyar önálló hadsereg felállitásához, a mihez való elidegenithetlen és természetes jogát a nemzet fel nem adhatja soha, hanem inkább az eddigi százados jogokat felforgatva, 17 magyar zászlóaljat a monarchia másik államából ujonczozott zászlóaljakkal közös ezredekbe szándékozik osztani;

miután a közös hadügyminiszter be nem várva a törvényhozás intézkedéseit, némely magyar zászlóaljakat az ujonan alakitandó osztrák ezredek állomási helyére osztott be, sőt azokat katonai kiképzés czéljából ezen ezredek parancsnoksága alá helyezte, s ez által a czélba vett ujjászervezés végrehajtását tényleg megkezdette;

miután a delegácziók az ujjászervezés költségeinek megszavazása által hatáskörüket tullépték, a törvényhozásnak praejudikálnak:

mondja ki a ház rosszalását a delegáczióknak, valamint a közös kormánynak eljárása felett, s határozza el, hogy a tárgyalás alatt lévő törvényjavaslatot nem fogadja el. (Élénk helyeslés és éljenzés a szélsőbaloldalon.)

Németh Albert üdvözli Hoitsy szakszerü és tartalmas beszédeért s siet egyszersmind mint a régi táblabirák egyike és mint a pártnak egyik legrégibb tagja azért szólalni fel e kérdésben, mert a törvényjavaslat elfogadása esetében, messze időkre visszavetve látja kivihetőségét annak, a mi e párt lételének sarkpontja, a mi kivánalmaink, keblünk bálványa, t. i. az önálló független magyar hadsereg létesitését. (Igaz! Ugy van! a szélső balon.) Hogy a népszámlálás szerint az ujoncz-jutalék Magyarországon 1400 főből álló kevesebbletet mutat fel, annak bizonyosan nem Magyarország, hanem a hosszas időkön, az abszolut korszaktól, az ujabb korszakig füzött önkényes és igazságtalan kormány intézkedések okozói. Azon megfogyatkozásnak az abszolut hatalom alatt tulságba vitt igazságtalan erőhatalom által innen kiemelt, felszaporitott osztrák haderő volt oka és nem más. Részletezzük csak ezen Divisions-Systemet? Hisz ez már életbe lépett s már ez be van hozva. Avagy nem érkezett-e meg tettleg Szt.-Mihály táján Znaimba, Morvaországba egy bataillon a baranyamegyei Franz Karl nevét viselő 52. sz. zászlóalj; avagy nem érkezett Znaimba Károlyvárosból a román zászlóalj, mely az 50. számot viseli és vajjon Trencsénmegyéből a Grossherzog v. Toskana nevet viselő ezred 71. számu bataillonja nincsen Znaimban? De ott van és ahoz fog inkorporáltatni egy zászlóalj morva katonaság, hogy tökéletes legyen ezen wedgewood-szerü mozaik. (Tetszés a szélsőbalon.) 1864 márczius 11-én, schlesvig-holsteini háboru alatt én pár napot majnai Frankfurt városában töltvén, a Hauptwachen levő osztrák hadseregbeli tiszt urakkal barátságosan beszélgettem, midőn egyszerre elvonul a Hauptwach előtt négy Zug katonaság. Az első gléda viseli a porosz sárga rezes pickel haube-t a fején; a másik gléda fekete-sárga jelvénynyel osztrák katonaság, a harmadik vörös-fehér és arany szinnel jelzett «Bund», a negyedik pedig maga Frankfurt városának katonasága.

Uraim, mondom, micsoda csodaszerü képlet ez? És az osztrák Wach-commandans avval a gavalléros könnyüdséggel, a mely jellemzi még itt-ott az osztrák tiszt urakat, hogy kérlelhetlen szigorral védi a zászlót és a császárság eszméjét, de azért megcsinálják azzal szemben is a jó viczczeket a hol lehet, azt mondja: tudja ön, micsoda az uram? Ez a Bund, ez a szövetség. Ez uram a szövetség, hogy négyféle Zugot állitanak össze. Hát ugyan hova mennek. Mi czélra törekednek? Hát ezek a patrouillok. Errea patrouillra van itt szükség, mert a négy fajta nemzetekből álló katonaság minden lépten-nyomon összeverekedik. (Derültség). Hogy tehát lehessen őket kompaczisztkálni minden fajta katonaságból alakitanak patrouill-t, hogy minden fajta verekedő katonát könnyü szerrel meg lehessen fékezni. Csodaszerü dolog,hogy ebben a nevetségben mennyi komoly tanulságra és okulásra való dolog rejlik. És midőn azt kérdezem, hát a kommandans? Azt felelé: a kommandans mindig abból a Truppengattungból való, mely az első glédában áll, hogy legyen, a ki neki hirtelen engedelmeskedik. (Derültség). Ez az eszméje a Bundnak, és ilyen lesz körülbelül az az összetákolt vegyülék, mely Znaimban kisérletképen fölállittatik.

Nemreg olvastam a német lapokban, hogy igen czélszerü lenne harczjárat idején, hogyha lehetne a Finanzwach-okat körperschaft-okká alakitani és harczképesekké tenni, miután tudjuk, hogy azok is különben kiszolgált katonákból állanak. De azt mondja még, igen jó volna az ujonan szervezett erdészeket és még a kerülőket is alkalmilag egy-egy cader-ré alakitani. (Derültség.) Én ezen insinuácziónak máris egy kis gyakorlati mozzanatát vettem észre, mert most nemrég a delegácziók tárgyalásai alatt a hadügyminiszter urral történt személyes érintkezés alkalmából annyira föllelkesült egy bizonyos Branyováczki Száva nevezetü uri ember, hogy ő magát egy ujabbkori minotaurusnak képzelvén (Nagy derültség) harczias hevében neki ment a Frohner szállodát labirintusnak képzelt korridorain és ott iszonyatos lövöldözést, öldöklést és vérontást vitt volna véghez, hogyha szerencsére nem kompareál egy magyar királyi waldmajor. (Általános zajos derültség.) És csakugyan ezen deus ex machina közbélépésének és harczképességének (Derültség) mert az osztrák gyiklesőivel ment neki a Minotausnak, sikerült a további szerencsétlenséget megakadályozni. És ez szerencse, hogy igy történt, mert különben a rosz világ beszélte volna és a jó világ elhitte volna, hogy ez is olyan valami electorali-politico, gastronomico kulináris vadságnak inspiráczója folytár történt. (Zajos derültség.)

Minthogy ezen törvényjavaslatnak magva, sarkpontja ezen létesitendő kadre, arra kérem a honvédelmi miniszter urat, legyen azután figyelemmel reá, hogy valami ő hozzája méltó jelvény-speciállitással láttassék el, (Nagy derültség) mert tudjuk, hogy igen sokat tesz a katonánál, mert ha nem tenne sokat, akkor hát például Blumenauer a pokloknak szárnyas ármádiáját leirván, nem mondaná: «Inn übrigen sehen sie aus wie die preussischen Soldaten, nur mit dem Unterschiede, dass Sie die Zöpfe am hintern halten!» (Nagy derültség.) Én ezen törvényjavaslatot, mely a magyar önálló hadseregnek törvényes uton való felállitását, mindinkább ad graecas calendas határaihoz tereli, nem fogadván el, pártolom a Hoitsy t. barátom inditványát. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.)

Pulszky Ágost sohase tartotta czélszerünek s helyesnek a magyar hadsereg eszméjét abban az alakban, a mint a függetlenségi párt azt évek óta hangoztatja. Szóló küzdött ellene annak idején, ma sem tartja helyesnek, nem tartja a nemzet elévithetlen és eredeti jogának, nem is tartja történeti fejleményével összhangzónak, ennek következtében természetes, hogy oly javaslathoz, mely ezen álláspontból indul ki, nem járulhat. De nem járulhat Hoitsy javaslatához azért sem, mert magának ezen javaslatnak lényeges részét illetőleg szóló sem azt nem tartja, hogy a delegáczió hatáskörét tullépte, mert a menynyiben tette volna, szóló maga is részese lenne ezen hatáskör tullépésének, sem azt nem tartja, hogy ezen törvényjavaslat bárminemü módon megsértené az alkotmányt, mert ha azt tartaná, ahhoz nem járulhatna.

Mindenekelőtt mi áll a ház tanácskozásának tárgya gyanánt előttünk? Azon törvényjavaslat t. i., mely a 17 bataillonnak az osztrák ezredekbe való ideiglenes beosztását, illetőleg később osztrák zászlóaljakká való alakitását tárgyazza. Ezek nagy része akkor is állana, ha egyátalán a hadsereg reorganizácziója szóba nem került volna, mert tagadhatatlan, hogy az utolsó népszámlálás eredménye következtében Magyarország évenkint 1300 ujonczczal kevesebbet és ismét az osztrák tartományok ugyanennyivel többet fognak szolgáltatni. Már most hogy ha egyáltalában a hadsereg reorganizácziója nem is került volna szóba, nem tette volna-e ezen körülmény maga ezt, vagy ehez hasonló intézkedést szükségessé, mert kevesebb lévén az ujonczok száma, mulhatatlanul kevesbiteni kell azon csapatokat, melyek ezen ujonczokból alakittatnak. Eltekintve régi óhajtásunktól, a hadsereg ujjászervezésétől, mi történt arra nézve, hogy a tüzérségben Magyarország és a magyar csapatok kellő mértékben képviseltessenek? Az, hogy a delegáczió ismételt és hosszas sürgetései következtében ismét két magyar tüzérezred állittatott fel.

Ha egyáltalában semminemü reorganizáczió sem történik, hanem a csapatok létszáma és beosztása egyszerüen a jelenleginél megmarad, de ezek közül bizonyos csapatok ujonczai áttétetnek a monarchia egyik feléből a másikba, mi következik be akkor? Az, hogy azon csapatoknál, melyekből az ujonczok ekként áttétettek, egy időre, t. i. 10 esztendőre, a mig az utolsó besorozott ujoncz is a tartalék-állományból a honvédségbe át nem tétetik, beáll ezen csapatokra nézze a vegyes csapatok szüksége, és beáll az, hogy ezen vegyes csapatok is lassanként tiszta magyar, illetőleg tiszta osztrák csapatokká alakulván át, azután oly csapatok, a melyek eddig magyarok voltak, osztrákokká és viszont oly csapatok, a melyek eddig osztrákok voltak, magyarokká válnak. Ez az átmenetnek egy szükségképi, kikerülhetetlen módja és lépése, olyan, mely ha bárminő átalakitást, bárminő módositást sürgetünk, mulhatatlanul beáll, és nem áll benső kapcsolatban a hadsereg reorganizácziójának többi tényezőivel, hanem kapcsolatban áll először az ujoncz jutalék és az ujonczjutaléki arány kérdésével, kapcsolatban áll másodszor a tüzérezredek és a müszaki csapatok kérdésével, átalánosságban, elvben.

Nem tarthatja szerencsétlenségnek és bajnak, hogy Magyarország ujonczjutalékának aránya most valamivel csökkent, azaz, hogy Magyarország ezentul kevesebb ujonczot állit a közös hadsereghez, annak daczára, hogy a népesség abszolute véve szaporodott. Azon 1300 ujoncz nincs elveszitve, hanem szaporitani fogja a honvédség állományát, a honvédség azon ujonczainak számát, kiknek csökkenése felett évről-évre a budgettárgyalás alkalmával panaszokat hallunk a ház minden oldaláról, odaértve a ház ezen oldalát is. (A szélsőbal oldalra mutat.)

Szóló nem tartja sem a ház, sem a delegáczió feladatának, nem a jog, hanem a czélszerüség szempontjából, hogy a ház a hadsereg belszervezetére és belfelosztására vonatkozó tervek tekintetében feltétlen helyeslést vagy nem helyeslést mondjon ki.

Midőn a delegáczióban szóló azon összegeket megszavazta, melyek a hadügyminiszternek a reorganizáczió lehetőségét megadják, nem akarta ezzel kifejezni azt, hogy a reorganizáczió keresztülvitele következtében előálló mozzanatokért a felelősséget minden tekintetben elvállalja. Még igen távol áll attól, hogy a hadseregnek adminisztrácziója a tökély mintaképét tüntesse fel; távol vagyunk attól, hogy ne lenne szükséges itt is, ott is, minden telhető alkalommal és módon oda törekedni, hogy a belszervezet tökéletesittessék, mind pedig oda, hogy a nemzet jogosult igényei abban teljes kielégitést nyerjenek. De azért, mivel e tekintetben még távolról sem értünk el mindent, mivel pl. a tisztképzés terén még sok van hátra, visszautasitani azon lépést, mely szintén helyesen történtnek mutatkozik; visszautasitani annak következményeit, kivált egy oly álomképért, a melynek valósitása tudjuk, hogy nem áll hatalmunkban és a melyről igen sokan közülünk azt tartjuk, hogy annak valósitása nem is volna politikailag szerencsés és kivánatos; ezt lehetőnek nem tartottuk s azért szóló ott is megszavazta azon intézkedéseket, a melyek e tekintetben szükségesekké váltak s itt is kész ezen törvényjavaslatot ezen értelemben megszavazni. (Helyeslés jobbfelől.)

Ivánka Imre nem képzelhet magának tisztán magyar hadsereget, a mely kizárólag magyar emberekből áll. (Felkiáltások szélső balfelől: Hát 1848-ban!) Akkor sem! Az a kaleidoskop, a melyet Németh Albert ecsetelt, meg fog maradni, akárha mindjárt ma kizárólag Magyarország határára szoritanánk is a hadsereget. Ez a kaleidoskop 48-ban is meg volt. 48-ban sem állott a magyar hadsereg tisztán magyarokból; voltak abban bécsi aulisták, lengyelek és a kik a világ minden részéből ide sereglettek és harczoltak a szabadságért a magyar hadseregben. Oly háboruban, mely az egész kettős birodalmat fenyegetné, bizonyára együttesen is jól fognak harczolni mind a nélkül, hogy tekintenék azt, hogy ki született Cseh- vagy Morvaországban vagy a Hortobágy mellett. A mi azt a nagy dolgot illeti, hogy nem tudja miféle cserepárruhába fognak a magyar fiak öltöztetni, erre csak azt jegyzi meg, hogy nem fognak átöltöztetni. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Tegnap mondta a honvédelmi miniszter ur!) Azok a cseh, vagy más ujonczok, a kik a kérdéses ezredekbe ezentul besoroztatnak, azon ruházatba fognak öltöztetni, a mely az illető ezrednek ruháia. (Felkiáltások a szélső baloldalon: Hát nem ugyanaz ez?!) Méltóztassanak megengedni abba a jövendőbeli csehországi ezredbe már most csehek osztatnak be, három év mulva a jelen létszámban egyetlen magyar ember sem lesz már, az mind haza jön és csak is a tartalékosok háboru esetén és fegyvergyakorlatra fognak oda behivatni, ne méltóztassanak tehát azt gondolni, hogy azt mindjárt a pantalonba dugják.

Hoitsy Pál (Közbeszól). De pantalonba dugják.

Ivánka Imre: Szóló is kérdezte, neki nem azt mondották, egyébiránt az ujonnan beosztott egyéneknek az uj ezred egyenruhája lesz. Szólónak a meggyőződése az, hogy az uj organizmus által a nemzet egy nagy kivánságának nem teljesitése, de megközelitése eszközöltetett. Minden dikcziózás mellett is, mely a közös hadseregbeni szolgálat ellen itt és másutt az országban történik, a nagy közönség az ellenszenvben nem osztozik, hanem hazatérő fiait mindenütt nyilt karokkal és örömmel fogadja. (Derültség balfelől. Egy hang: Hát kikergessék!) Nyilt karokkal fogadás és kikergetés közt óriási különbség van. Azon urak is, kik most annyira támadni szokták a hadsereget és intézményeit, akkor, mikor a szükség beálland, ép ugy elő fogják azt segiteni és a küzdelem jó kimenetelére ép ugy közremüködni, mint mi, kik béke idején sem tartjuk czélszerünek annak megtámadását. Nem hiheti, hogy létezzék magyar ember, ki azon esetre, ha egy külháboruba van elegyedve a nemzet és hadserege, annak győzelmét elősegiteni ne kivánná. (Felkiáltások a szélsőbalról: Attól függ, ki ellen!)

Mocsáry Lajos: Pulszky azt mondta, hogy ő azokat, miket Hoitsy a magyar hadseregre vonatkozólag mondott, nem pártolhatja és ő nem ismeri el a magyar nemzetnek az önálló hadsereghez való elévülhetetlen jogát. Megengedem, hogy a t. képviselő ur bátran elmondhatja azt, ha meggyőződése, hogy ő a magyar hadseregnek ez idő szerint felállitását oportunusnak nem tartja, de ha azt mondja, hogy a nemzetnek ahhoz joga nincs, akkor azt mondta ki, hogy Magyarországnak nincs joga az önálló nemzeti és állami létre, mert önálló külön hadsereg nélkül valódi, igazi nemzeti életet, nézete szerint képzelni nem lehet. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.) Ezt egyébiránt bővebben diskussiálni nem akarom, mert remélem, hogy ő e nézetével a házban is egyes egyedül áll.

Akkor, mikor a delegáczió tudomást szerzett arról, hogy Boszniában az ujonczozás adminisztrativ uton elrendeltetett, néki módjában állott volna, az ellen szavát felemelni, és e miatt a közös minisztereket kérdőre vonni, ezt azonban elmulasztotta, minek következtében ott vagyunk, hogy a bosnyák ujonczozás a véderő-törvény világos sérelmével fennáll és gyakoroltatik. És most mi történt? A delegáczió elé terjesztetett a hadsereg ujjászervezésének költsége. Mit tett a delegáczió? Megszavazta a kivánt összegeket és ezzel képessé tette a közös hadügyminisztert arra, hogy ezen ujjászervezés végrehajtathassék, mielőtt ahhoz az országgyülés hozzászólott

A delegáczió egyáltalában nem bocsátkozott abba, hogy milyen az uj institucziό, és hogy kellőleg rendben van-e e tekintetben a dolog? Igaz, hogy a delegácziónak nincsen joga törvényhozási dolgokat, tárgyilag diskutálni. Neki hatásköre abban áll, hogy a közös költséget állapitsa meg. Hanem hát, ha ezt elismerem és az mégis kétségtelen, hogy a delegátus uraknak van szemük a látásra, van fülük a hallásra, és ha látják, hogy oly valamire kéretik a pénz, a mi még tárgyilag rendben nincs, ha azon tárgy, mire a pénz kéretik, valami uj institucziό, a mely még a megfelelő tényezők által bevéve, törvényesitve nincsen, akkor a delegátus uraknak, az lett volna a kötelességük, hogy jelentsék ki egyenesen: igen is meg fogjuk szavazni a kivánt összegeket, de előbb azt akarjuk, hogy az instituczіót magát hagyják helybe, hozzák létre azok, a kik arra egyedül vannak hivatva.

Felhozatott tegnap, — s a vita valódi magvát az képezi, — hogy ezen uj organizáczió micsoda kategoriába tartozik: vajjon az belszervezési kérdés-e, a mely a közösügyi törvénynél fogva a fejedelemnek van rezerválva, vagy olyasmi, a mihez az országgyüléseknek is joguk van hozzászólani. Én határozottan állitom, hogy nem belszervezet s e tekintetben, — mint már tegnap tettem, — bátor vagyok utalni az 1867. XII. t. cz. 13. §-ára, a mely következőképen szól: kijelenti továbbá az országgyülés, hogy a védelmi rendszer megállapitása, vagy átalakitása Magyarországra nézve mindenkor csak a magyar törvényhozás beleegyezésével történhetik meg, a mely védelmi rendszernek átalakitására nézve a szakasz további szövegében ki van mondva, hogy az a két országgyülés közt tárgyalandó.

Hát én azt vagyok bátor kérdezni, hogy mit jelent az a 13-ik §., miért van az ide iktatva? Azt méltóztatik mondani, ha kérdés van arról, hogy mi a nemzet joga a hadügyekben: hogy a magyar országgyülésnek igen is joga van a magyar hadseregnek időnkénti kiegészitése, ujonczok megajánlása, a szolgálati idő megállapitása, katonaság elhelyezése, élelmezése. De hát mindezek oly dolgok, melyek külön törvényekben, nevezetesen a véderő-törvényben enunciálva és benfoglalva vannak, külön szakaszokban vannak felemlitve a kiegyezési törvényben. — Miért van tehát a kontradistinkczió. a védelmi rendszer megállapitása? — Azt hiszem, hogy ezen kontradistinkczió határozottan azt jelenti, hogy ezen 13. §. azért lesz megalkotva, hogy ki legyen mondva, hogy a magyar országgyülésnek azokon kivül, a mik a 12. §-ban foglaltatnak, vannak még jogai, teendői a hadügy körül. És ha vannak, — miután a többiről provideálva van külön törvényben — ezen teendők nem lehetnek egyebek, mint olyan dolgok, melyek a véderő ujjászervezésére vonatkoznak. Azt hiszem, hogy ez döntő érv annak elhatározására nézve, hogy az, a miről szó van, ez igenis a 13. §. alá esik, hogy az nem egyéb, mint a védelmi rendszernek átalakitása és hogy erre magának — a közösügyi törvényeknek értelmében — ezen országgyülésnek kétségtelen joga van. (Ugy van a szélső balon.) Most is bebizonyult, hogy ezen delegáczió semmi egyébre nem való, mint arra, hogy az országgyülésnek, a nemzetnek jogait folyton csonkitsa és utóvégre a czentrál parlament irányában való kinövésre vezesse. (Zajos helyeslés a szélső baloldalon.)

Én nem járulhatok a szőnyegen levő törvényjavaslat elfogadásához, hanem pártolom egész terjedelmében a Hoitsy képviselőtársam által benyujtott határozati javaslatot és kérem a t. házat, méltóztassék ezt elfogadni. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.)

Herman Ottó: E házban kezdenek oly elvek felszinre kerülni, a melyeket nemcsak egyszerü megrovásban kell részesiteni, de a melyek ellen a leghatározottabban kell tiltakozni. Én meg vagyok rendülve belsőmben, hogy a budapesti egyetem egyik tanára itt a magyar törvényhozás termében kifejezte azt, hogy ezen nemzetnek egyik legfontosabb attributumához, az önálló hadsereghez semmi joga és én tiltakozom az ellen annálinkább, mert ezt épen az észjog tanára mondotta, a kiről fel kell tenni, hogy a nemzet történetét ismeri. És ő az észjogtannal nem tud oda felemelkedni, hogy keresse a magyar hadseregnek csiráit a történelemben, mert annak tudnia kell Magyarország történelméből, hogy a mikor az ősök bejöttek ez országba, nem jöttek mint vándorló legények, hanem bejöttek mint nemzeti hadsereg és pedig mint igazi hadsereg. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.) És valahányszor e nemzet oda jutott, hogy meg kellett államiságát ellenségeivel szemben védenie, lett légyen az Rákóczi idejében, lett légyen az 1848 és 1849-ben, ez az ő igazi joga fölébredt benne és ismét fennállott az önálló hadsereg, melynek jogát tőle elvitatni senkinek nem adatott. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Mélyen meg vagyok győződve arról, hogy bármiféle territoriális rendszer, bármiféle más a közös hadsereg alapján végrehajtott reform nem lesz képes a hadseregnek megadni azt, a mi nélkül hadsereg egyátalán nem teljesitheti kötelességét, tudniillik az egységes eszmét, (Helyeslés a szélsőbalon.) melyért egy hadsereg valósággal lelkesedni tud. (Helyeslés a szélsőbalon.) Mindaddig az önök összes territoriális rendszerei nem érnek semmit. (Tetszés a szélsőbalon.) S minthogy ez igy van és nem máskép, én értem a mostani territoriális rendszer behozatalát, de oly értelemben, hogy látják a láthatáron a fekete foltokat és várják észak felől a veszélyt, és ekkor a vész közelébe szállitják a magyar csapatokat, a vész közelébe annál inkább, mert ha be fog következni a veszedelem, akkor nem a bécsi fejek és vezetők azok, a kiket, fájdalom, az ellenség nem arczból szokott ismerni, hanem megint e nemzet fiai lesznek azok, a kik valamint gátat képeztek a nyugati czivilizáczió számára, akkor, mikor a török hadak jöttek Európába, ép ugy küzdeni fognak azon támadó ellen is, a ki észak felől jön. De hiszem, hogy mikor a végveszély bekövetkezik, épen utalva arra, a mit barátaim kiemeltek, az egész nagyszerüen vitatott átalakulás össze fog omlani, mint egy kártyaház és mi abból ki fogunk bontakozni; azért mi leszünk itt és itt lesz Magyarország függetlensége. (Tetszés a szélsőbalon.)

Az ember szive összeszorul, mikor látja, hogy egy nemzet törvényhozásában tanult, müvelt férfiak, kik elismerik, hogy ők a haladás harczosai, miként beszélnek arról a valóságos bünről és nyügről, mely az emberiségre nehezedik, mint a minő a háboru, a hadsereg intézménye. (Tetszés a szélsőbalon.)

Igen, odáig jutottunk — fel merem emelni szavamat, mondom, a béke embere vagyok — odáig jutottunk, hogy megfeledkezünk itt azon bajnokokról, kik éjjelt nappalt összetéve szolgálják a népet tudományukkal s kézi munkájukkal — mint termelők; a dicső az, a ki elég gyáván meg meri támadni a meztelen benszülötteket Afrika partjain és közéjük dob lövegeket, melyek mindegyike százakat ront le. Sőt több, hisz nekünk is emelkedik csillagunk, az uj szárazföldi torpedó, és e nemzet összes müveltsége, tudományos alkotásai eltörpülnek, mert mik azok a szárazföldi torpedóval szemben. (Tetszés a szélsőbaloldalon.) A midőn mi kérünk, követelünk, hogy adjanak a népnek kenyeret, mert kivándorol, a midőn mi kérünk, követelünk, adjanak a népnek iskolát, hogy oktatva legyen: akkor ily territoriális rendszerrel felelnek, s igy veszik latba ezt az anyagot, das vorzügliche ungarische Material. (Ugy van! a szélsőbalon.) Azokat az embereket, kik ezt müvelik, elküldeném a kunyhókba, nézzék meg, hogyan neveli fel az anya gyermekét, mennyi küzdelemmel, nyomorral és bajjal és mikor a gyermek ép abba a korba jő, hogy megszolgálhatna munkájával, és támasza lehetne az ő gondozása közben megöregedett apjának és anyjának és kisebb testvéreinek, akkor eljönnek a czivilizáczió emberei és viszik a kitünő materiálét a mészárszékre. (Ugy van! a szélső baloldalon.) Én jól tudom és veszem észre, hogy ez a jövő nem fog mindjárt bekövetkezni, hanem én pirulnék és kétségbe tudnék esni az emberiségen és a magyar nemzeten, hogy ha nem akadna itt, akár a társadalomban, akár a parlamentben ember, a ki bir a bátorsággal, hogy koronák és trónokkal szemben tiltakozzék az embertelenség ellen. (Zajos helyeslés a szélső baloldalon.) És önök hiába fogják magyarázni azoknak, a kik kötelességtudók és birnak e bátorsággal, hogy a trónok és koronás főknek joguk van százezerével felkonczoltatni az embereket, mert azok azt fogják mondani: Veto! Ne tovább! Nem fogadom el a törvényjavaslatot. (Élénk helyeslés és taps a szélső baloldalon.)

Pulszky Ágost: Félremagyarázott szavai helyreigazitására kér szót. (Halljuk!) Nem állitottam, hogy a nemzetnek nincs joga önálló hadsereghez. Én azt állitottam, hogy azon nézet helyességét, a melyet Hoitsy Pál képviselő ur inditványa indokolásában használ, hogy t. i. a nemzetnek elévithetlen és örökös joga van . . .

Hoitsy Pál (közbeszól): Elidegenithetlen és természetes joga . . .

Pulszky Ágost: ezt a nézetet én egyáltalában nem fogadhatom el.

A nemzetnek meggyőződésem szerint mindenek előtt ahhoz van joga és ezt fejeztem ki, a mely jog a törvényben biztositva van. (Zajos ellentmondások a szélső baloldalon.) És joga van ahhoz, a mit törvényben magának biztositni tud. (Nagy zaj és mozgás a szélsőbaloldalon.) Én a jelen törvényjavaslat intézkedéseit, mint a melyek magokban czélszerüek, elfogadom, elfogadom mindazt, a mi a magyar elem kellő követelményeit a hadseregben kellő mértékben keresztül viheti, a mi alatt azonban én (Zaj és közbekiáltások a szélsőbaloldalon. Ez nem személyes kérdés!) bármint zugolódjanak is az urak, meggyőződésemhez jogom van és én kijelentem, hogy én e követelmények alatt a magyar önálló hadsereget sohasem értettem és nem is fogom érteni. (Zaj és ellenmondások a szélsőbaloldalon.)

Ráday Gedeon gróf honvédelmi miniszter reflektál az ellenzéki szónokok megjegyzéseire. Követelni azt, hogy egy ily territoriális rendszer Francziaország példájára itt nálunk is átalánosságban keresztül vitessék, teljes lehetetlenség. Lehetetlenség pedig azért, mert az ily rendszert sikeresen csakis egységes nemzeteknél lehet keresztül vinni.

Nagy bünül rovatik fel több oldalról, hogy a reorganizáczió, hogy ezen belszervezet már augusztus havában kezdve életbe léptetett. Elfoglalva azon álláspontot, hogy ez belszervezet és semmi egyéb, az következik, hogy ha nem forgott volna kérdésben 17 zászlóaljnak nem magyar ezredekbe való beosztása, akkor e belszervezetet keresztül lehetett volna vinni a nélkül, hogy ez itt a törvényhozásban még csak szóba is hozassék. (Zaj a szélsőbaloldalon.) Az, hogy előre kellett megtenni a belszervezet előkészitésénél a szükséges lépéseket, különösen ha költséget akartunk kimélni, az igen természetes. Hogy egyes zászlóaljak azon hely közelébe vitettek mindjárt az őszi gyakorlatok után, akkor, mikor az egyes csapatok helyeiket változtatják, azt sérelmül felhozni nem lehet. Bár igen is meg van az intenczió, hogy a magyar csapatok lehetőleg az ország határán belül legyenek,de tény az, hogy számos ezred és egyes csapatok vannak még ma is az ország határán tul kivezényelve és elhelyezve. De azért, mert egyes zászlóaljak már az őszszel a törvény elfogadása esetére ujabb rendeltetésük helyére vagy annak közelébe lettek kiküldve, azt mondani, hogy ez törvénysértés, hogy ez már vonatkozik a 17 zászlóalj uj ezredekbe való beosztására, egyátalában nem lehet. (Mozgás balfelől.)

Ezen uj ezredek — a hol a 17 zászlóaljról van szó — nincsenek még összeállitva, nem történt még semmi egyéb, minthogy a 17 zászlóaljból tiz, az ország határán tul várja, ezen itten tárgyalt törvényjavaslatnak eldöntését, és fenn áll ma, megtartván ugyanazon ezredbeli kötelékét, mint volt az előtt, és mint tegnap is emlitém, csakis 1883. január 1-jétől lép életbe ezen uj ezredek összeállitása.

Tischler Vincze előadó Hoitsy határozati javaslatának elvetésével kéri a javaslatot a részletes tárgyalás alapjául elfogadni.

Hoitsy Pál zárbeszédében Ivánkával, Pulszkyval s Tischlerrel polemizál. A függetlenségi párt élénk helyeslése közt kéri a határozati javaslát elfogadását.

A névszerinti szavazásnál 447 igazolt képviselő közül, elnök nem szavazván, igennel szavazott **165**, nemmel szavazott **61**, távol volt 220 képviselő. E szerint a javaslat átalánosságban, a részletes tártárgyalás alapjául elfogadtatott és az ezzel szemben álló határozati javaslat elesett.

A részletes tárgyalás a holnapi ülésre marad.

A holnapi ülésben a részletes tárgyalás után jönne még a mai napirendre kitüzve volt két törvényjavaslat, s ezeken kivüt, ha az idő megengedi, a buda-szőnyi vasut kiépitéséről szóló törvényjavaslat.

Az ülés végződik délutáni 2 óra 10 perczkor.

A főrendiház folyó évi november hó 24-én ½2 órakor ülést tart.

Az országgyülési függetlenségi párt ma délután 6 órakor Mocsáry Lajos elnöklete alatt tartott értekezletén a képviselőházban közelébb tárgyalandó törvényjavaslatokkal foglalkozott.

Tárgyaltatván a budapest-szőnyi vasutvonal kiépitéséről és az osztrák államvaspálya társulattal kötött szerződés beczikkelyezéséről szóló törvényjavaslatok, azok elfogadtattak.

A vörös-kereszt egylet kölcsönének bélyeg- és illetékmentességéről szóló törvényjavaslatot az értekezlet nem fogadta el. Herman Ottó a javaslat elleni felszólalással — annak a házban teendő tárgyalása alkalmával — megbizatott.

Ezután felvétetvén a kérvényi bizottság által közelebb tárgyalt hevesi kérvény, az értekezlet erre vonatkozólag a kérvényi bizottság határozati javaslatával szemben Polonyi különvéleményét fogadja el.

Végül a pótbirákról szóló törvényjavaslat vétetett tárgyalás alá, melyet az értekezlet nem fogadott el. A javaslat ellen való felszólalással Győry Elek bizatott meg.

Ezzel az értekezlet véget ért.

Közalapitványok kérdése.

A magyar tanulmányi alap jogi természetének meghatározására kiküldött bizottság egyik előadója: dr. Apáthy István, mint már emlitettük, beadta jelentését s azt röviden ismertettük is. Pótlólag következőket adjuk még belőle:

A tanulmányi alapokat képező javak eredetéről szólva, a jelentés kimondja, hogy ha e javak eredetét vizsgáljuk, azt találjuk, hogy azoknak azon része, mely a jezsuitáknak adományoztatott és ezeknek megszüntetése után a tanulmányi alapnak engedtetett át, ezen átengedés idejéig, *kizárólag* katholikus egyházi czélokra szolgált.

A tanulmányi alap *keletkezését* tekintve, nem szenvedhet tehát semmi kétséget az, hogy a szóban levő alapot képező vagyoncsoportoknak azon része, mely a jezsuitáktól elvett javakból áll, a tanulmányi alap létesitéséig, katholikus egyházi czélokra szolgált.

A tanulmányi alapot képező javak jogi természetét igazolhatni véli előadó továbbá azon *intézkedésekkel*, melyek az ezen alapot képező javak tekintetében a XVI. század óta történtek.

Az első intézkedés, a tanulmányi alapot képező javak tekintetében, kétségtelenül az 1548-iki országgyülésen történt. Az érintett törvényczikkek közt kétségtelenül legfontosabb a XII., nemcsak azért, mert arra minden részről hivatkozás történik, hanem azért is, mert mig az idézett többi törvényczikkek, a tanulmányi alap tekintetében, csak *közvetve* képezhetnek bizonyitékot, a XII. t. cz. minden részről *közvetlen* bizonyitéknak ismertetik el.

Ennélfogva nem szenvedhet semmi kétséget az, hogy az *első intézkedés*, mely a tanulmányi alapot képező javak tekintetében történt, azokat felekezetieknek ismerte el és azok katholikus jellegét minden kétségen felül konstatálta.

A *második* intézkedés, mely a tanulmányi alapot, képező javak tekintetében történt és azok természetének megitélésénél jelentőséggel bir, az 1550 : XIX. t. cz. Ha kétség támadhatott volna is az iránt, hogy az 1548-iki törvényhozásnak, a tanulmányi alapot képező javakra vonatkozó intézkedései, kivétel nélkül a katholika vallás érdekében keletkeztek, e kétséget teljesen eloszlatja, az 1548-iki törvények kiegészitéseül alkotott 1550: XIX. t. cz., melynek minden más értelmet kizáró tartalma szerint, az országos rendek a királytól; az elhagyott templomok, káptalanok és monostorok ingatlan javainak és jövedelmeinek, iskolák épitésére és a kellően kiképzett tanitók alkalmazására leendő forditását a végből kérték, hogy ekként az isteni tisztelet és a régi vallás mielőbb ismét felvirágozzék.

A tanulmányi alapot képező javak tekintetében történt intézkedések közé tartozik minden kétségen felül I. Rudolfnak a jezsuita rend behozatalára, és a turóczi prépostságra vonatkozó, 1586. évi május 19-én kelt adománylevele is.

Az eddig felsoroltaknál mindenesetre fontosabb, mert fordulópontot képez Mária Theréziának 1780. márczius 25-én kelt alapitó levele.

A királynő az alapitó levélben ismételten hivatkozik arra, hogy intézkedéseit az őt megillető legfőbb kegyuri jog alapján teszi.

Igazolhatni véli előadó végre a tanulmányi alapot képező javak jogi természetét ezen javaknak kezelésével és tényleges felhasználásával.

Hogy a tanulmányi alapot képező javak az 1780-diki alapitás idejéig, az illető egyházi intézetek által kezeltettettek, kétséget ép oly kevéssé szenvedhet, mint az, hogy a kérdéses javak jövedelmei az érintett időpontig kizárólag katholikus czélokra használtattak.

A tanulmányi alapot képező javaknak jelzett kezelése és felhasználása, szakadatlanul ugyanaz maradt az 1848-iki események lezajlásáig. A most érintett események után a tanulmányi alap az osztrák pénzügyminiszterium ellátása alá került és 1856-ik év márczius 28-án a cs. k. vallás és közoktatási miniszterium javaslatára a pénzügyérség és a főszámvevőszék hozzájárulása mellett, a magyar és a horvát tanulmányi alapok egymástól elválasztattak és ez utóbbi, mely József császár alatt 1782-ik évben 315,976 frt 38 krt tett, az anyaországtól az időközi kamat növedék beszámitásával 408.510 frt 49 kr összegben függetlenné tétetett. Daczára azonban ezen önkényes intézkedéseknek az abszolut kormánynak soha sem jutott eszébe a tanulmányi alapot rendeltetésétől elvonni, vagy annak a rendeltetését megváltoztatni. A tanulmányi alap maradt az, a mi az előtt volt; szolgált ugy, mint az előtt felekezeti, és pedig katholikus egyházi czélokra.

Ő felsége Ferencz József a jelenleg uralkodó király, midőn az országban az alkotmányos rendszer helyreállitását 1860-iki évi október 20-án kezdeményezte, egyidejüleg ugyanaz évi deczember 26-án, a tanulmányi alap visszaállitását s helytartótanácsi igazgatás alá bocsátását is elhatározta.

A felelős miniszterium felállitásával, a tanulmányi alap a többi kegyeletes társalapokkal együtt, a vallás- és közoktatási miniszteriumhoz osztatott be.

VIDÉK.

* **Pestmegye alispánja** rendeletet adott ki, melyben a «*Jegyzői hivatal*» feliratát a községi jegyzőknek megtiltotta, egyuttal elrendelte azt is, hogy a jegyzők a birák nélkül semmit alá nem irhatnak.

* **Az egri izr. társalgó-kör** a képviselőházhoz a következő kérvényt intézte: Mélyen tisztelt képviselőház! Az egri izr. társalgó kör nek ·/. alatt tiszteletteljesen ide zárt alapszabályai szerint, a magyarosodás és haladás lévén czélja, 1881. évben lett keletkezése óta ezen irányban fáradhatlan buzgalommal és teljes odaadással müködik és hála a jelen kor felvilágosodottságának, nem sikertelenül, mert minden — noha még csak az egri izr. hitközségnél — megkisérlett magyarositási és haladási mozgalom, a nevezett hitközségi tagok hódolatával találkozván, lelkesedéssel fogadtatott, olyannyira, hogy jelenben az egri izr. hitközség minden szervezetében a magyar szellem uralkodik; az izr. társalgó kör pedig büszkén tekint müködésének eredményére, ujabb erőt nyervén a munka folytatásához. Átszellemülve a magyarosodás érzetétől, az egri izr. társalgó kör nek f. évi okt. hó 28-án tartott közgyülésén oly eszme pendittetett meg, melynek óhajtandó kivitele a hazai nyelv terjesztésére üdvös és a zsidóságra jótékony befolyást gyakorolni képes lehetne, de melynek kivitele a magas törvényhozó testülettől függ. Nem habozunk tehát a mélyen tisztelt képviselőházhoz, mint a magyar törvények teremtőjéhez, a következő alázatos kérelemmel fordulni: Valamint az 1879-dik évi XVIII. t. cz. szerint a magyar nyelv az öszszes magyarországi népoktatási tanintézetekben, mint köteles tantárgy és tannyelv rendeltetik felvétetni és a magyar nyelvet nem ismerő tanitók annak elsajátitá ára — záros határidő alatt — köteleztetnek, hasonlóképen méltóztassék oly törvényt alkotni, melynek alapján minden magyarországi zsidó hitközség, mely vallási ügyeinek vezetésére rabbit, rabbihelyettest, hitszónokot, hittanárt stb. alkalmazni akar, — kötelezve legyen csakis oly egyént alkalmazni, ki a magyar kormány által felállitott, vagy netalán még felállitandó rabbi-képezdében nyerte kiképeztetését, vagy képzettségét egy ott nyert bizonyitványnyal igazolandja; ugyanazon törvény alapján, a jelenleg alkalmazásban levő s a magyar nyelvben járatlan magyarországi rabbik, rabbihelyettesek, hitszónokok, hittanárok stb. záros határidő alatt, a hazai nyelv akkénti elsajátitására köteleztessenek, hogy magyar nyelvben hitszónoklatokat tartani képesek legyenek. Méltóztassék továbbá törvényt alkotni arra nézve, hogy mint a népiskolai tantárgyak, a talmud is magyar nyelven tanittassék. Meg vagyunk győződve, hogy a mélyen tisztelt képviselőház, elismerve alázatos kérelmünk fontos voltát, nem fog késni oly törvényt alkotni, mely nemcsak egy szerény egyletnek óhaja, hanem mely az összes magyarországi zsidóság óhajával, de nem kevésbbé hazánk érdekével kétségkivül találkozni fog. Kegyes pártfogásába magunkat ajánlva, vagyunk mély hódolattal Egerben, 1882. november 6-án. Barna Manó, az egri izr. társalgó kör elnöke. Grünbaum Ármin, egyl. jegyző.

* **Üdvözlet a máramarosiaknak.** A máramarosi képviselők üdvözlő táviratot intéztek *Mihálka* László alispánhoz abból az alkalomból, hogy a megyebeli románok oly lelkes, hazafias rezolucziόban kárhoztatták a nagyszebeni memorandumot. Az üdvözlő távirat igy hangzik: «Fogadd tegnapi értekezletetek alkalmával, egyrészről a magyar irányu népnevelés előmozditására czélzó, másrészről a *magyar államiság csorbitatlan* fenntartására és ezzel a nagyszebeni memorandum ellen intézett hazafias nyilatkozataitokhoz, üdvös határozataitokhoz legőszintébb szerencsekivánatainkat. Fogadjátok te, és *Cziple* Zsiga, *Vincz* Gyula barátaink és általában mindazok, kik a jelzett irányban és szellemben közremüködnek, az iránti hálás elismerésünket, hogy ezen hazafias törekvéstökkel egyszersmind a megyénket lakó testvérnépek tömörülését, összetartását,s a régi jó egyetértés megszilárditását is eszközlitek, bizonynyal ti is meglévén velünk együtt arról győződve, hogy az, a mi becses kijelentéstekben «a szlávtörzsek minden oldalról való forrongásáról» mondva van, sok százados megpróbáltatást kiállott és hazafiasan hü oroszainkra nem vonatkozhatik. A gondviselés adjon a ti ösmert magyar hazafiságtokhoz, szép multatokhoz méltó munkásságtoknak gazdag sikert, s a nemzet hálája, a jelen és utókor elismerése nem fog elmaradni. *Várady* Gábor, s. k. *Móricz* Károly, s. k. *Urányi* Imre, s. k. *Jónás* Ödön s. k.

* **A dunamelléki ref. egyh. ker. közgyülése.** A közgyülés érdekesebb tárgyaiból csak a választások maradtak a másnapi ülésre, melyek a jegyzőkönyv hitelesitése után azonnal megtörténtek a következő eredménynyel: konventi rendes tagokul megválasztattak az elnökökön kivül az egyháziak közül: Filó Lajos, Baksay Sándor, Kovács Albert, a világiak közül: Kerkápoly Károly, Szilágyi Dezső, Balogh Imre; póttagokul: Sipos Pál és Koncz Imre esperesek, továbbá Ballagi Mór és Jordán István tanácsbirák. Az egyetemes tanügyi bizottságba megválasztattak: Ballagi Mór, Gönczy Pál, Szász Károly és Kiss Áron. A n.-kőrösi tanitóképezde igazgatójául Kiss Kálmán. A közgyülési tárgyak elvégzése után a törvényszékiek következtek, melyek közül a nagy-harsányi ügy tárgyalása késő estig eltartott. — A *tegnapi ülésről* közlött tudósitásunkhoz pótlólag felemlitjük még, hogy tárgyalás alá vették a testvér protestáns egyházi hatóságok átiratait, melyek közül a fontosabbakat az egyetemes konventre utasitották. Ezután tudomásul vették *Török* szuperintendensnek a Radvánszky Antal temetésén való részvételről, s a Gusztáv Adolf egyesület segélyezéséről szóló jelentéseit. *Szász* Károly tanácsbirónak az iránt való irásbeli kérdését, hogy mint egyetemi tanár teljesithet-e továbbra is papi funkcziókat a konventre tették át. A kecskeméti jogakadémia fentartásának ügyében a szuperintendenczia teljesiteni fogja szerződésbeli kötelezettségeit. A Szabadkán alakulandó uj egyház lelkészének fizetéséhez az első évre a szuperintendenczia 200 frttal járul. Végül Filó Lajos megválasztott főjegyző letette a hivatalos esküt. A jövő évi gyülés határidejéül 1883. évi május hó 10-ik napját tüzték ki.

A monarchista összeesküvés.

(Az «Egyetértés» tudósitójától.)

Páris, nov. 21.

(H.) Nagy a felindulás a monarchisták táborában a «Voltaire» leleplezéset miatt. E leleplezések tartalma röviden a következő:

«A royalista összeesküvés tényleg létezik és *Chambord* gróf párthivei el vannak határozva legközelebb az akczió terére lépni egy hatásos manifesztum kihirdetése által. Sem az osztrák császár, sem a német császár, de még Humbert király se fog akadályokat gördíteni a trónkövetelő utjába. E támogatás által felbátoritva, Chambord gróf ujra bizni kezd ügyének sikerében és — igy folytatja a «Voltaire» — a folyó év eseményei, a miniszteriumok rövid élete, az egyiptomi események, a vallási törvények, melyeket a legitimisták arra zsákmányoltak ki, hogy elhitessék Chambord gróffal, hogy az egész nemzet fel van háborodva miattuk, Grévy egészségének hanyatlása, mely nem épen a legutóbbi napokban kezdett nyilvánulni, mindezen okok fegyverül szolgáltak azoknak kezében, kik Chambord grófot már régóta az akczió politikájának megkezdésére igyekeztek rábirni.

Ezen akczió-politikát egy manifesztum avatná fel, melyben kifejtetnék, hogy Francziaországra nézve feltét.

enül szükséges Chambord grófhoz csatlakozni, ki egyedül képes őt a jólétre vezérelni, mivel csupán ő bir erre nézve a kellő hivatással és tekintélylyel; ebből pedig önként következik, hogy Chambord grófnak is elutasithatlan kötelessége kezébe venni a kgrmány gyeplőit.

Ugy látszik, hogy a legitimisták ezen ujabb manifesztumra nagy sulyt helyeznek. Az okirat máris közöltetett a különböző royalista bizottságokkal és a pártvezérekkel. Legközelebb egy küldöttség is indittatnék Frohsdorfba, a mi azonban csak a manifesztum kihirdetésének előkészitésére irányzott egyszerü formaság volna.

A lobogó kérdése, a «Voltaire» leleplezései szerint igen leleményesen oldatnék meg. Chambord gr. trónralépte napján kijelentené, hogy ő ugyan hive marad a fehér lobogónak, de ez csak személyes jelvénye lesz, ellenben a háromszinü zászló ezentul is Francziaország lobogója marad. Ezen engedékenységnek oka nyilván kevésbbé a nemzeti akarat iránti tiszteletben, mint inkább azon óhajtásban rejlik, hogy az Orleáns család és párthiveinek lelkiismerete megnyugtattassék. Végül a «Voltaire» előszámlálja a royalisták «erőit», ha ugyan erőnek lehet neveznünk a nehány párisi és vidéki bizottságot, *Blacas* grófot, ki V. Henrik mellett a viczekirály szerepét játsza, mint annak idején *Rouher* ur a viczecsászár szerepét játszotta III. Napoleon mellett, *Charette* tábornokot és ennek pápai zuávjait. Az összeesküvés katonai feje az 1870—71-iki háboruból szomoruan hirhedt *Ducrot* tábornok lett volna, ki azonban azzal tréfálta meg a legitimistákat, hogy ezelőtt nehány héttel elköltözött ez árnyékvilágból.»

Ennyiből állnak körülbelül a «Voltaire» leleplezései, melyekből azonban egy passus minket is közelről érdekelvén, azt szószerint kivánom idézni:

«Azon találkozás alkalmával, mely az idei nyár folytán a *német császár és az osztrák-magyar uralkodó* közt történt, hosszas megbeszélés tárgyát képezte Francziaország és ennek köztársasági kormánya. Noha, a társalgás szószerinti tartalma nem juthatott köztudomásra, az a kevés is, a mi abból kiszivárgott, nagy nyugtalanságot okozott a beavatottaknak. Azonban egy magában véve csekély, de következményeiben fontos tény, mely annak idején nem részesült kellő figyelemben, megadta a legitimistáknak az óhajtott magyarázatot. Az «Union» s utána a «Gaulois», akkoriban a következő hirt közölték:

«Az osztrák császár szeptember 20-án, mielőtt Triesztbe utazott volna, elment Frohsdorfba nagyszámu kiserettel, fényes egyenruhában, meglátogatni Chambord grófot. Ez volt az első eset, hogy Ferencz József császár, ki egyénileg nagyra becsüléssel, barátsággal viseltetik Chambord gróf iránt, az utóbbit, mint császár látogatta meg. Eddigelé a két fejedelem csak magánuton, udvari szertartások és kiséret nélkül, legfeljebb szük családi körben találkozott egymással. E tüntetés a bécsi politikai körökben nagy feltünést okozott, melyet a bécsi lapok közül némelyek óvatosságból, mások boszszuságból, alig engedtek a közönségbe átszivárogni.»

«És — folytatja a «Voltaire»— e nap óta Chambord gr. politikája megváltozott.»

E látogatás, ha csakugyan ugy történt meg, mint az emlitett legitimista lapok hiresztelték, nem történhetett alkotmányos fogalmak szerint másképp, mint a kormányok és pedig ugy a közös, mint a külön kormányok tudtával, hozzájárulásával és tanácsára, s hogy ezen eset köztudomásra jutásának Bécsben is nagy fontosságot tulajdonitanak, tanusitja az a körülmény, *hogy a bécsi lapok párisi levelezőinek a «Voltaire» czikkére vonatkozó magántáviratait, ez illető lapoknak Bécsben nem kézbesitették.* A fejedelem látogatása ily alakban demonstráczió volt egy barátságos állam kormánya és kormányformája ellen s ezért a törvényhozásnak kötelessége számot kérni kormányunktól, még pedig haladéktalanul s be nem várva a jövő évi delegácziót, mert nem lehet eléggé gyorsan eloszlatni a félreértést, — ha csakugyan szó lehet ilyesmiről — s nem lehet elég gyorsan elégtételt adni a republikánus Francziaország méltán felháborodott közvéleményének.

A mi a kérdés speciálisan Francziaországot érdeklő oldalát illeti, egyetértünk a minden árnyalatu köztársasági lapok amaz egyhangu véleményével, hogy a világ összes manifesztumai se lesznek képesek a franczia nemzet többségét meghóditani a legitimizmusnak és hogy Chambord grófnak és hiveinek lesz legtöbb okuk megbánni, ha netalán valamely merész kalandra vetemednének.

A legitimista lapok természetesen mindent és még ennél is többet tagadnak.

Az «Union», Chambord gróf hivatalos organuma csak azt konstatálja, hogy a royalisták száma naponkint növekszik s a remények szemlátomást nőnek *azon döntő küzdelem előestéjén,* melyben a katholikus és monarchikus Francziaország legyőzendi a forradalmat. «A royalista összeesküvés»—ugymond az «Union»— számosabb elágazásokkal bir azoknál, melyeket a gambettista lap kijelölt és merényei és hibái által maga a köztársaság is részesévé lesz az öröklött trón helyreállitására szóló összeesküvésnek.»

A «Gazetta de France» az 1631-ben alapitott legrégibb franczia hirlap kellemesen enyeleg a «Voltaire» czikke fölött, melyet egész terjedelmében közöl, s elég gonoszul figyelmezteti a közönséget, hogy ugyanaz nap, midőn a Gambettista «Voltaire» leleplezéseit közölte, Gambetta hivatalos lapja a «République Française» vezérczikkében konstatálja a franczia demokraczia ama hibáját, hogy semmiféle korlátozó szabályt, semmiféle organizácziót sem képes eltürni, s hogy a népsouverainitás, mint azt Francziaországban ma értelmezik, paralyzálja az egyénekben a pozitiv tudat és a társadalmakban a kollektiv erkölcsösség fejlődését, mely fejlődés voltaképen maga a czivilizáczió fejlődése.

Erre aztán a «Gazette de France» gunyosan kérdi, vajjon maga Gambetta is nem részese-e a royalista összeesküvésnek?

Nem, bizonyára nem, hanem Gembetta belátja, hogy a mostani pártalakulásokkal, melyek az egyéni, helyi és klikk-érdekek harczánál egyebet előidézni nem birtak, a köztársaság előbb-utóbb elposványosodik, mert a nemzetből ki fog halni az országos ügyek iránti érdekeltség. A mostani kamara, mely Gambettát ezelőtt tiz hónappal megbuktatta, oda fogja vinni a dolgot, hogy a közvélemény visszakövetelje a megbukott államférfit, ki fájdalom! ma talán az egyetlen öntudatos czélokkal és erős akarattal biró politikus. A legitimista és bonapartista üzelmek, a közvélemény e hangulatának nyilvánulását csak siettethetik, de a reakcziónak nem lesz oka örülni, ha Gambetta másodszor is hatalomra jut. Nem lesz ő se Monk, se III. Napoleon, hanem lesz egy erős kezü, vasakaratu kormányzó, ki talán önkényesen, talán zsarnokian, de mindig a köztársaság nevében és fenmaradásának érdekében fogja igazgatni Francziaországot.

UJDONSÁGOK.

— nov. 23.

— *Személyi hirek.* A badeni nagyherczeg Stockholmba érkezett, hogy leányát, a svéd trónörökös nejét meglátogassa. — *Adolf* nasszaui herczeg gr. Castellel Pardubitzba utazott. — *Hengelmüller* J. a londoni osztrák-magyar nagykövetség első titkára kedden, a rókavadászat alkalmával lováról leesett és karját eltörte. — *Mária Krisztina* spanyol királyné, mint madridi táviratok jelentik, jól érzi magát, épugy az ujszülött Izabella infansnő is. — *Madarassy* Pál pénzügyi államtitkár a Bittsanszky-Ráth-ügy vizsgálatára Pozsonyba utazott. — *Faragó* Ödön kitünő honfitársunkat a magyar földrajzi tártársaság mai választmányi ülésében levelező tagjává választotta. — *Dr. Lóczy* Lajos fiatal tudósunk jelenleg Bécsben időzik, hol az orientális muzeumban tesz tanulmányokat a természettudományi társulat megbizásából irandó «Khina és népe» czimü művéhez, melynek jó részével már elkészült. Lóczy ezenkivül a gróf Széchenyi Béla által khinai utazásáról közzéteendő munkához is jelentékeny adalékokkal fog járulni. — *Dr. Dumitrianu* Ágoston III. kerületi rendőrorvos tegnapelőtt este kificzamitotta a lábát, de állapota máris annyira javult, hogy, egyelőre ugyan kocsin, de máris folytathatja orvosi látogatásait. — *Henneberg* tábornok honvédségi lovassági felügyelő hadsegédével Szegedre érkezett s ott pár napig fog időzni. — *Helfy* Ignácz orsz. képviselőt kérik fel Nagyváradról, hogy a Kossuthnak küldendő aranytollat rendeltetése helyére juttassa; az aranytollhoz átiratot is szerkeszt a bizottság, melynek elnöke ifj. Bölönyi Sándor országgy. képviselő.

— *A királyi család Gödöllőn.* A következőket irják lapunknak Gödöllőről, e hó 23-ról: Ő felsége a királyné lovaglásai után eddig különféle szörpöket ivott, ujabb időben azonban panama-gyümölcsöt eszik, melynek sokkal üditőbb hatása van. Valamelyik nap agarászat lesz, melyen nagy szerepe lesz annak a két agárnak, mit a királyné báró Podmaniczky Gézától kapott ajándékba. *Valeria* főherczegnő e napokban lenn volt az udvari konyhában, épp abban az időben, mikor a szegények számára osztanak ételeket. Feltünt neki egy öreg asszony. Kérdezte, hány éves? — *Száz éves multam,* felelt az öreg asszony. A főherczegnő jelentékenyebb összeget adott házi pénztárából.

— *Ő felsége* csütörtökön november 30-án d. e. 10 órakor Budapesten legfelsőbb kihallgatást fog adni. A kihallgatásra jelentkezni november 24-től kezdve a kabineti irodában (budai kir. várlak) lehet.

— **Kossuth Lajos és az egyetemi ifjuság.** A tudomány- és müegyetemi olvasókör bizottsága tegnapelőtt tartott látogatott ülésében *Kardos* Albert inditványára általános lelkesedés mellett egyhangulag elhatározta, hogy *Kossuth* Lajoshoz, mint az olvasókör legelső tiszteletbeli tagjához születésének 80-ik évfordulója alkalmából üdvözlő feliratot intéz. A felirat szövegezésével ifj. *Apáthy* Istvánt, *Vikár* Bélát és *Kardos* Albertet bizták meg.

— **Rónay Jáczint püspök és a koldus leány.** Gödöllőn közbeszéd tárgyát képezi a következő, legutóbb történt eset. *Rónay* Jáczint püspök, Valéria főherczegnő nevelője, szokott sétája közben megpillantott egy fiatal leányt, ki a földön csuszva haladt tova. A püspök megszólitotta a leányt és baja után kérdezősködött. A nyomorék könyek között panaszolta, hogy nem tudja lábainak hasznát venni, és a földön csuszva kénytelen vánszorogni. Miután a püspök még a leány szüleinek lakása után tudakozódott, elment a község házához, ott megtudta, hogy a leánynak szegény, de becsületes családja van. A püspök rögtön megrendelt egy oly tolókocsit, a melyet a nyomorék kettős kerekeinél fogva önmaga képes tolni, és a mint megérkezett, rögtön elküldte a leánynak. Időközben azonban megvizsgáltatta a leányt két fővárosi orvos által, kik kinyilatkoztatták, hogy baján nem lehet segiteni. Rónay azután személyesen elment a családhoz és ő maga mutatta meg a leánynak, hogy miként kell a kocsit kezelni. Azután gazdagon megajándékozta s kieszközölte, hogy a nyomorék a kocsin mehessen a templomba.

— **A kereskedelmi akadémia** «lázadó» tanulói visszatértek az előadásokra, de azért a büntetést ki nem kerülhették. Egyet kizártak az intézetből, hármat kizárástással fenyegettek, más három tanulót megdorgáltak. Az egész osztályra kimondatik, hogy hallatlan vakmerősége a legszigorubb rosszalást érdemli, ennek következtében kizáratik az intézet minden kedvezményeiből, nem lehet tagja az olvasó körnek, nem vehet részt a küszöbön álló jubileumban, erkölcsi viseletében a törvényeknek meg nem felelő jegyet kap s a tandijmentesekről jelentést tesz a vezérlő-bizottságnak s általában az osztály valamennyi tanulója olyannak tekintetik, ki az első kihágásnál kizárandó az intézetből.

— **A jutalom.** Théophile Gauthiernek egy találó és szellemes mondását ujitja fel egy párisi lap. Angelo kisasszony igéző szépség volt, kire a párisi legkövetelőbb izlésüek is habozás nélkül kimondták: «a legszebb.» A párisi konzervatoriumot végezte és tehetségével arra érdemesittetett, hogy az első jutalmat megnyerje. Vaillant tábornagy elnökölt épen a dijkiosztásnál. Midőn a bájos leány az emelvényre lépett, hogy a neki osztott jutalmat átvegye, a csodálkozás, meglepetés moraja vonult át a termen. Angelo kisasszony szépségével az egész gyülekezetet megigézte. Az öreg miniszter fölkelt helyéről és kétszer megcsókolta a szép leány arczát. Theophile Gauthier, ki különben ült, odahajolt a miniszterhez és félhangon ezt susogta fülébe: «Tábornagy ur! Azért van-e ön itt, hogy önmagát jutalmazza?»

— **Bulgáriából** szófiai levelezőnk a következőket irja e hó 18-dikáról: Sándor fejedelem 15-én este érkezett fővárosába. Fogadtatása a körülményekhez képest impozáns volt. A házakat fellobogózták, s minden ablak, minden bolt ki volt világitva. — A bolgár nép ezzel a nemzetgyülés egybehivását akarta meghálálni. — A fejedelem most meglehetős népszerüségnek örvend. Csak rövid idővel ezelőtt sem dicsekedhetett közkedveltséggel, mert alattvalói sehogysem akarták őt elismerni fejedelmüknek s ha beszéltek róla, folyvást csak «Battenberg»-nek nevezték. Ezt a nagy változást az a szélnek eresztett hir idézte elő, hogy Sándor fejedelem jegyet vált nemsokára a montenegrói fejedelemnek Pétervárott nevelt leányával. A bulgárok persze mód nélkül szeretnék, ha e házasság révén szorosabban csatlakozhatnának Montenegró népéhez. Sándor fejedelem fölöttébb egyszerüen él fővárosában. Látogatásokat tesz és fogad, jár-kel mindenüvé s különösen az épitkezéseket szokta szemügyre venni; majd ismét tanácsosait gyüjti maga köré. Államügyekkel igen szivesen foglalkozik, s figyelmét a kisebb dolgok sem kerülik el. Egyik főgondját a főváros szépitése s európai szinvonalra emelése képezi. S valóban csak dicsérettel szólhatunk arról az óriási haladásról, melyet Sándor fejedelem uralkodása óta Szofia minden részében tapasztalunk. Bár merre jár az ember, mindenütt uj és valóban szép épületeket lát. Itt első sorban a fejedelmi palotát kell megemlitenünk. Ennek a régi konak helyén való épitését még Dondukov-Korzakov herczeg kezdte volt meg, ki bizonyosra vette, hogy a fejedelmi széket majdan ő foglalja el. Battenberg herczeg tovább folytatja az épitkezést s bizony oly fényesen rendezte be palotáját, hogy bármely európai uralkodó is bizvást ellakhatnék benne. Azután rendre következnek a minisztériumok palotái, iskolák, a nagyszerü kaszárnyák, és a Szent-Miklós temploma; most meg a muzeumot, szinházat és egyetemet fogják épiteni. Hogy a magánépitkezések is lépést tartanak az állami épitkezésekkel ezt mondanunk is fölösleges. Nagy szállóházat, sörgyárat és könyvnyomdát létesitett a magánvállalkozás Sándor fejedelem uralkodása óta, a gomba módon szaporodó bérházat nem is emlitve.

— **A Tisza rohamosan árad.** Szegedről irják e hó 23-ikáról: Tegnap 12, ma pedig 14 czentiméter volt az áradás; ez által a Tisza 4 m. 74 czm., vagyis ma reggelre 15 láb magasságot ért el. Ily magas vizállás sem a mult, sem pedig ebben a hónapban még nem volt. A felső vizekről mindenünnen áradást jeleznek. Igy Tokajnál 18, Szolnoknál 11, Gyománál pedig 5 czmtert s Aradnál a Maros 3 czmétert áradt. A Tisza magas vizállása nemcsak a tiszai köpart, hanem az állandó hid épitését is folyton nagyban gátolja. A kőpartnál csaknem az egész vonalon szünetel a munka, a gőzfürdő előtti részen két gőzczölöpverővel a pilótázásokat folytatják. A pilóták 8 méter hosszuak; a munkálat természetesen csak lassan haladhat előre. Az állandó hid épitésénél a magas vizállás a tisza-meder áthidalását folyton gátolja; még a szükséges pilótázásokat sem folytathatják.

— **Delejes zivatar.** Newyorkból igen érdekes természeti tüneményről küldenek leirást, mely az északamerikai kontinens egész széltében, Bostontól egész San-Franciskóig terjedt és a mult pénteki éjszakán volt látható. Tulajdonképen nem is északi fény, hanem eddig nem észlelt erősségü delejes zivatar volt. Otmehában az éjszaki fény az éjt nappallá változtatta át; Dayenneben, Deuverben, Kalifornia több részén és Washington környékén szintoly tündöklő volt. St.-Paulban, Minnesotában az ég vörös fényben ragyogott, nagyszerü, de elrémitő látványt nyujtva. A távirati összeköttetés ezalatt állandóan meg volt szakitva és többféle kisérleteket hajtottak végre, hogy a sódronyokat használható állapotba hozzák. E kisérletek eleinte eredménytelenek voltak, mig végre arra az érdekes felfedezésre jöttek, hogy villamos áram keletkezett, mikor két adott hely közt két sodrony végeit a földben egyesitették. Az ily kettős-sodronyon a rendes módon dolgozhattak.

— **A kolera ellen.** Kairóból érkezett jelentés szerint ugy az egyiptomi kormány, mint az egészségügyi tanács a legszigorubb óvintézkedéseket tették, hogy a kolera Egyiptomba való behurczolása meggátoltassék. Az «El Kibin», «Dil-el Bahor» és «Dongola» kormánygőzösök a vesztegzár megőrizése végett az egészségügyi tanács rendelkezésére bocsáttattak. A 300 rendes katonából álló egészségügyi csapatot az egészségügyi tanács ujabban még 100, e czélra fogadott emberrel növelte, hogy a vesztegzári szabályrendeletek minél szigorubban vitessenek keresztül. Tekintettel e szabályzatokra, valamint a zarándokok csekély számára: remélhető, hogy Egyiptom és Európa ez alkalommal megmenekül a borzasztó járványtól.

— **Meteor-hullás.** Kolozsvárról irják e hó 22-éről: Már megemlékeztünk a vasárnap este lehullott meteorról: ma egy szemtanu tudósitása után még a következőket irhatjuk: Tudósitó társaságban tért haza vadászatról vasárnap este. Szent-Lászlóról mentek Oláh-Fenes felé. ½11 órakor raketszerü tüneményre lettek figyelmessé, mely délnyugoti irányban támadt. Ugy látszott, mintha egy raketát bocsátottak volna fel a faluból, mely emelkedik. A tünemény délnyugatról délkelet felé futott ivben (gyenge suhogás közben) s a falu felett (alig egy toronynyi magasságban) szétpattant. Tompa gyenge morajlás hallatszott s kékes szinüeknek látszottak az egyes darabok. Előbb 4 részre szakadt majd 5 darabot különböztettek meg tisztán s a szétpattanás után függélyes irányba hullottak le a darabok nagy sebességgel. Az egész tünemény alig 10 mp.-ig tartott. A mennyire szemmel figyelhető volt, azt hiszik, hogy a faluba (Oláh-Fenesbe) esett le ez a meteor.

— **Nem fogadják el a pénzt.** Hátszegről irják lapunknak e hó 16-áról: Magyarországot mai napság nem igen tekintik olyan Eldorádónak, mint az előtt, pedig a ki Hátszegre kerül, beláthatia, hogy az. A hátszegi adóhivatal ugyanis oly bővében volt a pénznek, hogy már adóban ezüst huszasokat semmi szin alatt el nem fogad. Levelezőnk azt kérdi: vajjon tudja-e a pénzügyminiszter ur, hogy alantos közegei forgalomból ki nem vett pénzben is válogatnak.

— **Gyilkosság.** Kikindáról irják e hó 21-éről: *Kis Tóth* Gy. szajáni lakost e hó 19-én késő este Keszeg Antal ugyancsak szajáni lakos késsel megtámadta és több szurást ejtett rajta. A szerencsétlen éjjel 11 órakor meghalt. A gyilkost a kikindai járás szolgabirájának rendeletére a csendőrség azonnal elfogta. A gyilkost régi harag, gyülölködés vitte a gonosztett elkövetésére.

— **Rablók és házbetörők.** Nagyváradról irják e hó 22-éről: Gyapju községében már évek óta valóságos tanyája van a rabló és házbetörő szervezett bandáknak. Két év előtt közülök a méhes csapszéknél lőttek le egy utonállót, a mult évben az urasági magtárt törték fel több izben, az idén az urasági kamara rostélyát feszegették és fosztották azt ki két izben, ez év május havában a Blaskovits kastélyba törtek be s onnan az ágynemüeket is elszállitották. Most a legutóbbi napokban több bekormozott fegyveres rabló egy gyapjui özvegy asszony házára tört reá, s a községen lövöldözve mentek végig. E példátlan vakmerőséget a hatóságok ugy látszik nyugodtan nézik el, mert egyetlen esetben sem tudták a tetteseket kideriteni, noha ez üzelmek szervezett banda kezeire vallanak. Meglehet a csendőrség hamarább fog velök végezni.

Rövid hirek. *A steini* fogházból e napokban egy sok évre elitélt rab megszökött, de Stein mellett utolérték üldözői; kétségbeesésében a Dunába ugrott s nem merült fel többé. — *Crozonban* a Finistère franczia departementban, a mairei-épületben pár nap előtt tüz támadt s fél óra alatt az egész ház lángban állott; a községi iskola is itt volt elhelyezve és többen ott vesztek a tüzben. — *Vonatkésés.* A déli vaspálya ma reggeli 212 számu személyvonata 1 óra 7 perczny késéssel érkezett meg a fővárosba. — *Az unitáriusok* budapesti egyházközsége e hó 26-dikán délelőtt 11 órakor a budapesti ágostai hitvallásu egyház Deák-téri templom mellett levő nagy imatermében egyházi szónoklattal egybekötött isteni tiszteletet tart. — *Skutariból* távirják, hogy az albániai puszták el vannak árasztva vizzel. — *A „Monette“* franczia gőzös, mely a «Westphaliá»-val összeütközött, nem merült el, mint azelőtt irva volt. — *Nagyváradon* a «Fekete sas» szállóban tegnap egy Poldrugács nevü gazdatiszt, ki kevéssel az előtt érkezett oda a vonattal, öngyilkos lett. — *Az angol csatornán,* valamint a jersey-i partokon roppant vihar dühöngött, mely több hajótörést okozott.

= **Az öngyilkos tanár.** A kerepesi uti köztemetőben tegnap este magát öngyilkossági szándékból mellbe lőtt *Supka* Dezső volt képezdei tanár alig ¾ órával azután, hogy beszállitották a Rókus-kórházba, meghalt, mielőtt a rendőrség és törvényszék kiküldöttei kihallgathatták volna. A szerencsétlen ember a legutóbbi időben mint nevelő működött *Ebner* József Deák-utcza 23. sz. alatt lakó háztulajdonosnál. Zsebeiben két nyitott és egy zárt, tőle különválva élő fiatal nejéhez czimzett levelet találtak, melyekből határozottan kitünik, hogy a szerencsétlen embert családi viszonyok kényszeritették tettének elkövetésére. Neje ma megjelent a Rókus-kórházban és kijelentette, hogy ő maga kiván gondoskodni férjének eltemetéséről.

= **Elriasztott betörők.** Ma éjjel a kerepesi-ut és nagy diófa-utcza sarkán lévő Freund J. váltó-házát és zálogüzletét ismeretlen tettesek fel akarták törni, de ugy látszik, hogy munkájokban valami által megzavartattak, mert minden eredmény nélkül távoztak el. A betörők az utczai oldalon akartak behatolni, az ajtóról két nagy Wertheim-féle lakatot lefeszitettek, egyet pedig álkulcs segélyével felnyitattak. A keresztvasak egyike épen az ajtó kulcslyuka felett volt, ezt azonban, ugy látszik, hogy a betörők nem vették észre, mert a keresztvasak lefeszitése után meg sem kisérelték az ajtó felnyitását, hanem feszitővassal akarták azt felnyitni, mely azonban csakhamar felmondta a szolgálatot, eltörött s igy a betörők abba hagyták munkájokat. Vagy ez a körülmény, vagy pedig az akadályozta meg a betörőket tettök elkövetésében, hogy az üzlethelyiség az Öszterreicher-féle kávéház közelében, a késő esti órákban is népes helyen lévén, közeledő egyének által elriasztattak. Freund ma reggel akkor vette észre a megkisérlett betörést, midőn egyik hivatalnokával az üzletet kiakarta nyitni és azonnal jelentést tett a főkapitányságnál. — A külső soroksári uton közel a gubacsi csárdához tegnap éjjel ismeretlen tettesek behatoltak *Smidt* és *Pollák* vasuti vállalkozóknak az ott levő ideiglenes iroda-épületökbe és a nagy Wertheim kasszát hátulról kifurták, de ugy látszik ezeket is elriasztotta valami közbejött körülmény, mert semmit sem vittek el. Az nap este két olasz munkást láttak a tájon őgyelegni s a gyanu ezekre hárul. Az esetről jelentést tettek a rendőrségnél, mely a nyomozást megindította.

= **Bányászok boszuja.** Kopniczki Károly 25 éves nőtlen bánszállási bányász házának ablakán tegnapelőtt este, a mint nyugodtan ült oda haza, egyszerre több kő repült be. A mint az udvarra kiment, öt előtte ismeretlen bányász sompolygott ki onnan, a háza megetti gyárépületből pedig hirtelen előugrott Feix nevü ott alkalmazott kömüves és Kopniczkit egy szurással a földre teritette. A szurás nyakán érte és azonnal vértől boritva eszméletlenül összerogyott. Pesten lakó nővérét táviratilag értesitették az esetről, ki bátyját ma felhozta a Rókus-kórházba. Kopniczki azt állitja, hogy boszunak esett áldozatul, de az aligha őt illette, mert ő erre soha sem szolgáltatott alkalmat.

= **Körözött magyar gróf.** Dessewffy Aladár grófot, a ki legutóbb Bécsben, a «Müller szállodában» lakott, országszerte körözik. A bécsi Landesgericht által ellene kiadott nyomozó levél szerint a Münchenben Hohenner Erhard ottani lakos kárára elkövetett csalásban van erősen gyanusitva. A gróf 26 éves.

= **Községi vagyonnal megszökött elöljáró.** Nickel József községi elöljáró Teplitz melletti Stollendorfból a község vagyonát képező 922 frt 70 kr készpénzzel és a község nevében csinált több rendbeli adósság hátrahagyása mellett megszökött. Az illetőt — a ki körülbelül 40 éves lehet — a főkapitánysághoz érkezett nyomozó levél szerint országszerte körözik.

= Az Orpheum igazgató tulajdonosának, Somossy urnak sikerült társulatához szerződtetni Buatier de Colta hirneves illuzionistát, ki mutatványait, melyekkel London- és Párisban is feltünést keltett, ma estére fogja az orpheumban bemutatni.

A király

ma reggel 6 óra 19 perczkor érkezett meg a fővárosba, hogy megtartsa a mai napra kitüzött legfelsőbb kihallgatást. A külön udvari vonat (a király külön szalon-kocsijával, egy közönséges szalon-kocsival, egy személykocsival, és egy podgyászkocsival), még tegnap este elment a magyar államvasutak induló házától Gödöllőre, hogy a királyt beszállitsa. Mint szolgálattevő tisztviselők a vonaton mentek Horváth Lajos főfelügyelő-üzletvezető, Römer István felügyelő és Hikics fütőházi főnök a magyar államvasutak igazgatósága részéről, valamint Marzsó Lajos főfelügyelő a gőzhajózási és vasuti főfelügyelőség részéről. A király Gödöllőn ma reggel öt órakor már iróasztala mellől kelt fel, a mikor jelentették neki, hogy a külön udvari vonat készen áll. A felség katonás reggelit költött el s azután kihajtatott az indulóházhoz, ugy hogy a vonat az előre megállapitott időben: pontban 5 óra 30 perczkor elindulhatott Budapest felé. A királylyal együtt jött Mondel báró főhadsegéd és két szárnysegéd, valamint a király vadásza. Mondel báró a felség meghivására annak kocsijában foglalt helyet, mig a szárnysegédek a közönséges szalon-kocsiban jöttek. Minthogy hivatalos fogadás nem volt, a külön udvari vonat megérkezésekor a királyt a budapesti indóháznál csupán Janik állomásfőnök fogadta. A király áthaladva az udvari várótermen, a kivül várakozó egyik udvari kocsiba szállott fel, maga mellé ültetve Mondel bárót is, mig a szárnysegédek a második udvari kocsiban helyezkedtek el. A várpalotába érve a király mindenekelőtt azokat az irományokat kivánta maga elé, a melyeket a Bécsből ma reggel megérkezett futár hozott magával. A király csaknem kilenczig ült iróasztalánál s dolgozott, ugy hogy a délután két órakor Bécsbe visszainduló futár a reggel hozott irományok elintézését vitte magával. Kilenczkor a felség Tisza Kálmán miniszterelnököt hivatta, a ki majd egy óráig időzött a várpalotában. Pontban tiz órakor a király már a kis trónteremben volt és megkezdte az általános kihallgatást. A kihallgatásra jelentkezettek legnagyobb része most is, csakugy mint máskor szegény kérelmezőkből és ügyesbajos emberekből állott. Voltak olyanok is, a kik kinevezést, mások rendjel adományozást és ismét mások más kitüntetést köszöntek meg. Az előjegyzés sorrendje szerint kihallgatásra jelentkeztek; Arlow lovag ezredes-dandár-parancsnok, Brankovics György temesvári szerb-püspök, Burger Pál a magyar nyugati vasut főfelügyelője, Crusiz Ottomán vezérőrnagy s a bécsi katonai akadémia parancsnoka, dr. Dulánszky Nándor belső titkos tanácsos pécsi püspök, Fuchs Miksa a magyar nyugati vasut igazgatója, Hess Emil ezredes és a 66. sz. gyalog-ezred parancsnoka, Kusevics Szvetozár országgyülési képviselő, Lónyay Menyhért gróf belső titkos tanácsos, Mészáros kir. tanácsos, országgyülési képviselő, Petrovics Bazilián ujvidéki püspök, Parchetich Bódog Ujvidék város föispánja, Posner Károly Lajos kir. tanácsos, Rittmayer báró trieszti városi tanácsos, Szögyényi-Marich László belső titkos tanácsos és főkamarás-mester, dr. Schuster Konstantin kassai püspök, Somlaky János vallás- és közoktatásügyi miniszteriumbeli nyugalmazott osztálytanácsos, csebulyi Tschebulz Ferencz lovag ezredes és vezérkari főnök a temesvári hadparancsnokságnál, — végül Klosterneuburg város képviselő-testületének a küldöttsége, mely a következőkből állott: Medek polgármester, Gröszel polgármester-helyettes és dr. Böhm ügyvéd. A kihallgatás igen gyorsan ment, ugy hogy féltizenkettő előtt már véget ért, mire a király ismét visszavonult lakosztályába s fogadta ifj. Ráday Gedeon gróf honvédelmi minisztert. — Délután négy óra harmincz perczkor a király már ismét a magyar államvasutak pályaudvarában volt s a külön udvari vonaton Gödöllőre indult, a hová — mint nekünk jelentik, — öt óra 19 perczkor érkezett meg. Mondel bárót a király ismét a saját kocsijába ültette, a két szárnysegéd pedig szalon-kocsit, mig a vadász a személy-kocsit foglalta el. A vonaton szolgálattételre a magyar államvasutaknak s a gőzhajózási és vasuti főfelügyelőségnek ugyanazon tisztviselői mentek, a kik reggel a fővárosba hozták a királyt. A vonatot mint reggel, ugy most is Hikics fütőházi főnök kalauzolta. — A király vasárnap reggel ismét visszatér a fővárosba, de csak délutánig marad itt, estére Gödöllőre megyen. Mához egy hétre (csütörtökön) délelőtt tiz órakor a király ismét általános kihallgatást fog tartani. — E helyen megemlitjük, hogy a jövő hó közepén ugy a király, valamint a királyné és Rudolf trónörökös nejével együtt a fővárosba jönnek s eddigi megállapodás szerint január közepéig maradnak itten. Ez alatt az idő alatt három, esetleg több udvari ebéd lesz és két estély az udvarnál. A királyi család január közepén eltávozik a magyar fővárosból, de rövid időn ismét visszatér, hacsak olyan körülmények nem jönnek közbe, a melyek ezt a szándékát megváltoztatják.

*

A király a műcsarnokban.

Ma délután 2 órakor megjelent ö felsége Mondel báró hadsegéd és Pápay udvari tanácsos kiséretében a müvészházban, hol az előcsarnokban Trefort miniszteren kivül a társulat részéről Barabás Miklós, Zichy Antal alelnökök és Lipthay Kornél igazgató fogadták. Barabás rövid üdvözlő szavaira ő felsége szivélyesen válaszolva, felment a lépcsőn és másfél óráig tartó szemle alatt behatóan megtekintette a kiállitást. Ő felsége minden egyes képet s minden egyes szobrot megtekintett, ismert szakértelmével nyilatkozott egyes müvekről, s érdeklődéssel tudakozódott magyar müvészek iránt Barabástól és Telepytől, a kiállitás rendezőjétől, ki szintén kalauzul szolgált; informáltatta magát, kik vannak a hazában, kik Bécsben, kik külföldön? Elismerését nyilvánitá *Benczur* «bachánsnő»-jéről s Mészöly képéről, melyeket már a bécsi nemzetközi kiállitásról ismert. Megnyerte tetszését Roskovics nagy oltárképe, figyelemmel s hosszan szemlélte Ádám rókavadászatát, egyenkint birálva a rajta levők arczképeit. Hosszabb ideig nézte Ligeti Fiumét és a Frangepán-várat ábrázoló képeit, Valentiny czigányait s kérdezősködött a müvész holtartózkodása után. Nagy érdeklődéssel s figyelemmel vizsgálta a magyar pantheon kiállitott tervét. A választmány tanácskozó termében levő arczképek közt nyomban megismerte, hogy Waldstein gr. arczképét Amerling festette. Mailáth György országbiró arczképén, melyet Angeli festett, kiemelte a plasztikát. Barabástól azt kérdezte, tükörből festette-e magát, megjegyzé, hogy nehéz önmagát festeni s érdekeltséggel hallgatta az ősz művész azt a felvilágositását, hogy miután a tükör az arczot megforditva mutatja s igy nem mindig hasonlóan, a gyakorlott müvész rendesen két tükröt használ, mely az első tükrözést helyesre forditja vissza. Jankó János képét nézve, azt kérdezte: Ez az a festő, ki az élczlapokba is rajzolgat? Az igenlő válaszra azt felelte: «Sok érdekes és mulattató rajzát láttam a magyar élczlapokban!» Végre látható elégültséggel távozott ő felsége a kiállitásból, melynek épen akkor számos látogatója volt, s a műcsarnok előtt időközben öszszegyült nagy tömeg lelkes éljenzéssel üdvözölte.

SZINHÁZ, MŰVÉSZET.

— **A nemzeti szinházban** ma a kitüzött «Mártha» helyett a «Szevillai borbély» került szinre, melyhen «Rosina» Risley kisasszonynak kitünő szerepe. Az opera után a «Satanella» ballet került szinre.

— **A népszinházban** ma este lépett fel Beregi Kornélia kisasszony másodszor. Ezuttal népszinmüben mutatta be tehetségét, a «Sárga Csikó»-ban Erzsike szerepét játszotta. A kezdő számos hibái mellett tehetségei is árult el. Nem igen termett rá a népszinmüi szerepekre, s operette-ben sokkal több sikerrel játszott. Hangja nem nagy terjedelemmel bir, s dalaiból hiányzott a magyaros hév. Játékát, tekintettel arra, hogy még egészen kezdő, nem lehet a szigoru kritika mértéke alá venni. Elég ügyesen mozgott a szinpadon, s a szép számu közönség sok jó akarattal, sőt rokonszenvvel tüntette ki. Tisztelői három ékes bokrétával is meglepték.

— **A nemzeti szinház** mára hirdetett «Mártha» czimü dalmü előadása *Perotti* Gyula megbetegedése miatt elmaradt s helyette a «Sevillai borbély» első felvonása és «Satanella» került szinre.

— **Raabe Hedvig** asszony ma bucsuzott Sardou «Andrea»-jában; szépen játszott, de nagyon csekély közönség előtt. A darab végén egy koszorut is kapott.

— **Wilhelmy Agost** a kitünő hegedümüvész, ki pár év előtt a Jean Becker négyessel volt Budapesten, január havában, az ez ügyben megindult tárgyalások eddigi folyama után itélve, Budapesten is fog egy-két hangversenyt rendezni. A müvész ugyanis januárban Bécsben a filharmonikusok hangversenyén fog közremüködni és a zeneművészek társulata mindent elkövetett és elkövet, hogy a művészt Budapesten leendő föllépésre birja.

— **Hugo Viktor ünnep** volt ma, mint Párisból távirják, a Theatre Francaisban. A «Le roi s'amuse» művét adták elő az agg költőnek s a darab felujitása ünnepül szolgált. A szinház szorongásig megtelt, ki volt fényesen világitva, az előadás tetszett. A nemesség kis számmal volt képviselve. Grévy mindvégig jelen volt az előadáson. Hugo Viktort, mikor érkezett s utóbb is, mihelyt mutatkozott, zajos éljenzéssel tüntette ki a közönség.

— **A temesvári szinház.** Mint már emlitettük volt, a temesvári szinház magyar és német szini előadással fog megnyittatni a jövő hóban. — Nyolcz évvel ezelőtt ugyancsak Temesváron tiszta magyar előadással nyittatott meg az akkor fölépült, s időközben leégett szinház. Szomoru visszaesést mutat hát e körülmény, annál is inkább, mert e vegyes megnyitó előadás után német szini-idény fog következni. Ily körülmények közt nem csoda, hogy a szinház-kérdés most nagyban foglalkoztatja Temesváron az illetékes köröket. Ha a választások oly közel nem volnának és nem kellene tartani egyes polgárok haragjától, talán megkisérlenék a magyar szinészetnek adni oda azt a 2500 frtot, melyet a német szinészetnek itélték oda, hogy ekként a magyar szinészet — mely részére csak 1200 frt évi szubvenczió szavaztatott meg — ily módon 3700 frt szubvenczióban részesüljön és fönnállhatása biztositva legyen. De igy mint Temesvárról irják, be kell érni azzal, hogy a magyar szinészet, melyről Temesvárott uton-utfélen hirdetik az illetékes körök, hogy ott fönn nem állhat, mert nincs a ki föntartsa — csak 1200 frtot, mig a német — mely szubvenczió nélkül is fönnállhat — 2500 frtot kapjon szubvenczióként. Nemrég magyar szinügy-gyámolitó egylet volt Temesvárott alakulóban. A magyar elem örvendve nézett az egylet megalakulása elé, mely czéljául a magyar szinészet állandósitását tüzte ki. Mit csinált az érdemes városi képviselő testület? A szinügy gyámolitó-egyletet intéző választmány tudta és meghallgatása nélkül szerződést kötött egy magyar szinigázgatóval, melyben a magyar szini idényt a tavaszi hónapokra tüzte ki. Ennek folytán most három hosszu évig még csak gondolni sem lehet Temesváron a magyar szinészet állandósitására.

— **Az országos képtár** igazgatósága ezennel közhirré teszi, hogy vasárnaptól kezdve a képtár nem délután, de a délelőtti órákban lesz nyitva. Ez intézkedést az tette szükségessé, hogy délután hamar besötétedik.

— **A második kamarazenei estély** a vigadó kistermében e hó 27-én ½8 órakor lesz ritkán hallható zenemüvekkel az özvegy- és árva-alap javára. Rendezi Klemcke Lajos, Deutsch Willy közremüködésével és a nemzeti szinházi zenekari tagok előadása mellett. Müsor: 1. *Nyolczas* (32. mü) kemény E. Spohr L. Adagio, Allegro-Menuetto, Andante con Variazioni (Tema di Händel), Finale. Hegedü, 2 mély hegedü, klarinét, 2 kürt, gordonka és contrabassusra. (Előadva Grünfeld, Fischer, Predics, Böhm, Drescher tanár, Scharff, Allaga és Tintner által.) 2. *Négyes* (101. mü) kemény F. Mozart V. A. Allegro, Adagio, Rondo, Oboe, hegedü, mély hegedü és gordonkára. (Előadva Klemcke tanár, Grünfeld, Fischer és Allaga által.) 3. *Hetes* (7. mü) kemény A. (ujdonság) Steinbach F. I. Andantino postorale, Allegro. II. Adagio. III. Scherzo. IV. Finale, Allegro vivace. Zongora, hegedü, mély hegedü, gordonka, oboe, klarinét és kürtre. (Előadva Deutsch Willy, Grünfeld, Fischer, Allaga, Klemcke tanár, Böhm és Drescher tanár által.)

— **Felekyné jubileumára** rég ki vannak bocsátva a meghivók. A kik igényt tartanak rá s véletlenül nem kaptak volna, az irói körben szerezhetnek meghivót. Ugyanott irandó alá a részvételi iv s kiváltható a lakoma jegy. A kibozsátott meghivó igy hangzik: «Az irók és müvészek társasága 1882 november hó 25-én *Felekyné Munkácsy Flóra* urnő nemzeti szinházi tagságának 25-ik évfordulója alkalmából emlék-ünnepélyt rendez, melyre ezennel tisztelettel meghivatik. Az ünnepély a Hungaria első emeleti nagy termében lesz s esti 7 órakor üdvözlésekkel, emléktárgyak átadásával veszi kezdetét, melyek után társas lakoma lesz, végül esetleg tánczvigalom. Az egész ünnepély zártkörü, csak meghivott vendégek vehetnek benne részt. A lakoma alatt Berkes zenekara játszik. Egy teriték ára 3 frt, mely a rendező bizottságnál előre fizetendő. Az irói és müvészi kör helyiségében (nemzeti szinház bérháza, I. emelet) alájegyzési iv van kitéve, mely nov. 24-ig, délutánonkint 2—3 óra között alájegyezhető s ugyanakkor a lakoma jegy is kiváltható, Budapest, 1882. november 16. A rendező bizottság. — Itt megemlitjük, hogy a müvésznőre egy pár igen értékes és becses ajándék vár. Többi közt a nagy arany babérkoszoru, melybe 32 magyar városnak neve van bevésve. A koszoru arany szalagján következő felirat olvasható: «Felekiné-Munkácsy Flórának, nemzeti szinházi tagsági 25 éves jubileuma alkalmából. — A közönség köréből. — Az irók és müvészek társasága. — 1882. nov. 25 én.» Ezenkivül érdekes a budapesti hölgyek ajándéka: nehéz ezüst jardinière, mely fekete márvány talapzaton pihen. A sasok klubbja ezüst kávé-készletet nyujt át a müvésznőnek. Gyönyörü albummal is meglepik tisztelői. — *A nemzeti szinház igazgatósága* és tagjai pénteken a «Stomfay család» előadása alkalmával ünneplik Felekiné asszony jubileumát. Az igazgatóság babérkoszorut, a pályatársak diszes emléket fognak ez alkalommal az ünnepeltnek átnyujtani.

— **Hangverseny.** Gulyás Gizella kisasszony, a bécsi konzervatórium jeles tehetségü növendéke, ki a napokban Kanizsán nagy sikerü hangversenyt adott, legujabban Kaposvártt mutatta be zongoraművésznői készültségét. Érzelmes, kiváló technikáju játékát, melylyel Chopint, Lisztet, Bachot, Hummelt és Székelyt bemutatta, nagy tetszésben részesült. A dalkör és Weiszenberger Marianne k. a. énekkel müködtek közre a hangversenyben.

— **A magyar királyhymnusz ügye.** Az országos dalárszövetkezet tegnap este Barthay Ede elnöklete alatt ülést tartott, mely alkalommal a királyhymnusz ügye is napirendre került. A Debreczenben augusztus havában megtartott dalárünnepély és nagygyülés alkalmával ugyanis utasittatott a központi választmány, hogy a királyhymnusz létesitése ügyében tegye meg a szükséges intézkedéseket és megbizta egyszersmind id. Ábrányi Kornélt, Tánczos Bélát és dr. Hubay Károlyt egy erre vonatkozó javaslat kidolgozásával. Ezt a javaslatot a nevezettek megbizatásukhoz képest kidolgozták és a tegnapi központi választmányi ülés elé terjesztették. A választmány a javaslat felülvizsgálatára egy bizottságot küldött ki, melynek egyszersmind kötelességévé tétetett a javaslat elfogadása esetén, annak keresztülvitele czéljából nagyobb szabásu mozgalmat megindítani. A bizottságba: Simonffy Kálmán dalárszövetségi alelnök, Huber Károly országos karnagy, Follmann Alajos királyi járásbiró, id. Ábrányi Kornél zeneakademiai tanár, Tánczos Béla ügyvéd és dr. Hubay Károly a harmonia igazgatója választattak meg. Ez a bizottság már hétfőn fogja megkezdeni ülésezéseit. Elhatároztatott továbbá, hogy a pályanyertes szövegiró 100 arany és a pályanyertes zeneszerző 200 arany jutalomban részesül. A szöveg megbirálására a magyar tud. akademia fog felkéretni, a zene megbirálására pedig az országos dalárszövetkezet a saját kebeléből egy bizottságot fog kiküldeni, mely ezen kivül még más zenei tekintélyek bevonásával fogja magát kiegésziteni.

— **Zenei reggélyek.** A Harmonia társulat a saját termében vasárnaponkint délelőtt zenei reggélyeket fog rendezni, a melyen hazai és külföldi müvészek kéziratban levő és a társulathoz birálatra és esetleg kiadás czéljából beküldött zeneművei fognak bemutattatni. A reggélyeken, melyeken a főváros jelesebb erői fognak közremüködni, az első előadás jövő hó 3-án lesz, mely alkalommal többek közt Végh János orsz. zeneakademiai alelnök zongorára, 4 kézre irt keringői fognak bemutattatni, továbbá Gabriel Fauré párisi dalköltő két dala és más kéziratok. A társulat igazgatósága ez által alkalmat akar nyujtani fiatalabb zeneszerzőinknek, hogy müveiket ezen az uton a főváros legilletékesebb zeneértői előtt bemutathassák.

— **Vidéki szinészet.** Nagykanizsai tudósitónk irja, hogy ottan *Tóth* Bélának 36 tagból álló, elég jól szervezett szintársulata müködik, de bár a legjobb darabokat a legpontosabb betanulással mutatja be, a közönség nem igen pártfogolja. A társulat nevezetesebb tagjai: Kohai Etel primadonna, Arday Ida, Laky Zseni, Erdey Berta, Kovács Mór, Bárdy Lajos és Kövessy Albert. Laki Zseni pár év előtt a népszinház karában volt s mint magánénekesnő most a «Boccaccio» Fiumetta szerepében lépett fel először. Csinos alak, eléggé iskolázott hang s meglehetősen szabatos játék kedveltté fogják tenni a közönség előtt.

SPORT.

— *Udvari vadászat.* Gödöllőről irják lapunknak e hó 23-ról: Tegnap udvari vadászat volt a *valkói erdőben,* melyen király ő felsége, a toskánai nagyherczeg, br. Nopcsa, Wolkenstein gr., dr. Auchentaller, Lipovniczky István és Pollner Lajos vettek részt. A vadászat 10 órakor kezdődött s tartott délután négyig. — *A főváros közelében* való vadászatokat a rosz idő ma is meghiusitotta.

— **Franczia vadászatok.** Párisból irják, hogy az e hó 20-ikán a marlyi erdőben tartott vadászatok, bár az idő nem kedvezett, igen sikerültek. Grévy köztársasági elnök és vendégei összesen 340 vadat ejtettek el; 95 fáczánt, 14 őzet, 22 nyulat stb. Grévy 22 fáczánt, 4 őzet és 8 nyulat lőtt.

FŐVÁROSI ÜGYEK

— **A vigadó szobrai.** A tanács a képzőművészeti bizottság javaslatai alapján mai üléséből megtette megrendeléseit a vigadó külső homlokzatára jövő szobrok elkészitése iránt. Megbizta *Brestyánszky* Bélát a lyrát jelző nőalak, *Donát* Gyulát a pásztorsipot jelző férfialak, *Muderlak* Lajost a háromszöget jelző nőalak, *Strobl* Alajost a réztányért jelző férfialak, *Szász* Gyulát a dobot jelző nőalak s *Vasady* Ferenczet a sybiát jelző nőalak szobrának elkészitésével, a bemutatott és elfogadott fősznimták alapján. A szobrok sóskuti kőből készülnek; a követ egyformaság kedveért a főváros maga szerzi be, s ez árat a müvészek tiszteletdijából vonja le. A szobrok nagysága a talapzattal együtt 9 láb, ebből $^1/_{10}$ rész a talapzatra esik. A szobrok elkészitése és beszállitási határidejét a tanács a kő átvételétől számitott 4 hónapban állapitotta meg. A szobrok ugyanegy müteremben készülnek, mit a főváros ád a müvészek számára, s a helyiség javaslatba hozatalára Gerlóczy ur kéretett föl. A tanács Vidéky, Feszl Frigyes urak személyében felügyelőket is küldött ki, kik az egy épületre szánt szobrok összhangzatos kivitelét fogják megitélni s a müvészek felkérettek a felügyelők észrevételeinek figyelembevételére. — A minták, mik most a középitési teremben vannak elhelyezve, a főváros tulajdonát képezik s egyuttal a tanács elhatározta, hogy ezek a képzőművészeti társulat őszi tárlatán kiállittassanak s ily értelemben s a tárgyak felvétele végett az igazgatóság megkerestetett. Egy-egy szobor tiszteletdiját a tanács 1200 forintban állapitotta meg s a járandó összeget a müvészeknek három részletben fizetik ki. Az első részlet mosazonnal folyóvá tétetett a vigadó helyreállitási és csinositási költségeinek fedezésére felvett összeg terhére. A második részlet munkaközben, a harmadik a mü befejezése után fizettetik ki. A sóskuti kő beszerzésére Feszl Szász Gyulával együtt kéretett föl. A főváros tehát a vigadó külső diszére 7200 frt immár tényleg áldozott. A belső diszités képzőművészeti kiadásai még tetemesen felül mulják — ezen kezdetet.

— **Magánépitkezések és a szabályozási vonal.** Több izben fordult elő az az eset, hogy a magán épitkevők, illetve az épitészek valamely házat a szabályozási vonalnál valamivel beljebb, vagy épen ellenkezőleg épitettek, daczára annak, hogy a városhoz benyujtott terv kivitele a szabályozási vonalnak teljesen megfelelően volt feltüntetve. Ez által sok helyen a megállapitott vonaltól történt csak nehány hüvelyknyi eltérés is megzavarta a további szabályozást. E visszaéléseknek egyszer s mindenkorra leendő megszüntetésével foglalkoznak most illetékes helyen.

A főváros háztartása.

(A törvényhatósági bizottság közgyüléséből.)

— nov. 23.

A mai rövid közgyüléssel befejezték a költségvetés tárgyalását, gyorsan, minden kiemelkedőbb mozzanat nélkül. Mind e mellett is nem lehet elhallgatni azon körülményt, hogy a *József-város* érdekében e nagy kerület vezető elemei részéről igen figyelemre méltó felszólalás történt. Ez pedig vonatkozik a külsőbb városrészek elhagyatottságára, a járhatatlan utakra, miken nedves időben még *gyalog* is nehéz, csaknem lehetetlen a közlekedés

Igaza van *Szilágyi* Dezsőnek, midőn a törvényhatóság szemeit oda irányozza a szegényebb nép lakta vidékre, melyre nézve a városnak szintén vannak kötelességei. A közegészség, köztisztaság, szépités annyiszor hangoztatott szempontjai már régen kellett volna, hogy érvényesüljenek ott is, hol se miniszter, se tanácsnok, se városi képviselő nem jár: hol kérges tenyerü munkás emberek küzdik az élet harczait. Ezek a sajnos állapotok, szinte csodálatos, leginkább a *Józsefvárosban és a Ferenczvárosban* fordulnak elő. Ez a két legkevésbbé istápolt városrész. S vajjon mi az oka? A magyarázat egyszerü. Más városrészek képviselői sokkal hathatósabban és szivósabban őrködnek kerületeik érdekei fölött, mint a józsefvárosei és a ferenczvárosei őrködtek. Az a nyolczvan szavazat, a mit e két városrész küldött, nagy tömegben tán sohsem érvényesült. Képviselőik *zöme* éveken át — tisztelet a néhány kivételnek — leginkább a távollevők közt tündöklött, — *s a választások előtt egy hathatós felszólalás évek mulasztásait nem teheti jóvá.* A Józsefváros képviselői lanyhaságára tanunk Sztupa; hogy a Ferenczváros sem igen buzgólkodott, megmondja az utczák kövezetlensége, csatornázatlansága, egyiptomi sötétsége. E két városrészben a *közszellem ébredésére* nagy szükség van s ha az *epuráczió* müvét azok, kik erre hivatvák, kezökbe veszik, a kerületi lakosság szavazatával kétségkivül győzelemre segiti törekvéseiket.

A közgyülésről e tudósitás szól:

A költségvetés tárgyalása ma kevesek jelenlétében rövid, másfél órai gyülésezés után befejeztetett.

A községi alap minden czime letárgyaltatott ugyan már tegnap, de ma utólag a kövezési programmhoz engedelmet kért szólni Szilágyi Dezső, ki a Józsefváros küljebb fekvő utczáit ajánlá a tanács figyelmébe s hármat kért a közgyüléstől, a Magdolna-utcza kiépitését a köztemetőig, vagyis a vasutig, azután a széna piaczul szolgáló Teleky-tér rendezését, illetőleg «valamely kemény anyaggal» kitömését és végre azt, hogy a jövő költségvetésekben a József-város külső rész utczáinak javitása nagyobb helyet foglaljon el.

Kada alpolgármester szólónak a Magdolna-utczára vonatkozó kérelmére felelé, hogy kövezési ügye tárgyalás alatt van s a programmba felvétetett, a Teleky-térre s a jövőben való nagyobb józsefvárosi kövezésekre nézve pedig megjegyzi, hogy a városrészről legujabban elegendőleg van gondoskodva.

Ráth főpolgármester utal a költségvetéshez csatolt mellékletre, melyből kitünik, hogy az uj kövezésekre a fölvett 400 ezer forintból 172,000 a Józsefvárosra esik és igy nincs ok panaszra. Egyes kövezési kérdések érdemleges tárgyalása csak a kellő forumok előkészitése után következhetik be. Mint óhaj Szilágyi kérelme tán annyiban felvehető, hogy a Magdolna utcza járhatóvá tétele végett a gyalogjárók kiépitéséről gondoskodjék a tanács.

Sztupa kénytelen kijelenteni, hogy a Józsefvárosra a kövezési költségekből tulajdonkép csak 25,000 forint jut, mert a többi a statió-utczára fordittatik, a minek ma már országuti jellege van. A középitési bizottság többsége más kerületeket képvisel s ezért ott a józsefvárosi érdekek leszavaztatnak. Kéri a józsefvárosi tagokat, hogy jobban járjanak el az ülésekre.

Elnök ezen óhajt jónak látja hangsulyozni e teremben is, hol most a költségvetés tárgyalásánál alig van jelen 40—50 tag.

Ezzel a *kölcsönpénzek felhasználásának* részleteire tértek át: itt *Hegedüs* Sándor a budget összeállitásánál követendő principialis szempontokból, *Sigray* az uj iskolaépitések tervei készitése alkalmával követendő eljárásról, *Weisz* B. F. a köz.aktáraknál czélbavett tüzfecskendőről, *Scheich* a Krisztinavárosban tervezett iskoláról szólottak: mind oly kérdések, a mikről határozatot a közgyülés egy irányban sem hozott.

A főszámvevő jelenti, hogy a deficit a közgyülési tárgyalás folyama alatt 1000 frttal csökkent s igy végleg 11,732 frtban állapittatott meg.

A tanács kértére számos rovatra nézve megadatott az átruházási jog.

Ezzel az *alapok* költségvetésére került a sor. Miután a kórházak, szegényházak, árvaházak stb. alapokból tartatnak fönn, *Morlin* Imre inditványára csak a főösszegeket olvasták fel, s ezeket is észrevétel nélkül hagyták jóvá. A *Mayer*-féle árvaházi alapnál *Weisz* B. F. azon óhaját fejezte ki, hogy ezen árvaház mielőbb létesittessék tán más hasonczélu, létező intézettel kapcsolatosan.

Ezzel a költségvetés letárgyaltatván, elnök kijelenté, hogy a belügyminiszterhez fog megerősités végett felterjesztetni.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

— **Pulszky Ferencz felolvasása.** Az iparosok körében ma este *Pulszky* Ferencz tartott élvezetes előadást, a melyre oly nagy számu közönség jelent meg, hogy csakis a hölgyek foglalhattak helyet, a férfiak állva voltak kénytelenek maradni. Pulszky ma elemében volt s a tőle megszokott módon előadását, melynek tárgyát *Olaszország* képezte, mindegyre szellemes megjegyzésekkel s tréfás adomákkal füszerezte. Beszéde folyamán el-szét kalandozott nemcsak Európa minden országába, hanem még Amerikába is, hasonlatokat téve és párhuzamot vonva azok és Olaszország közt. Elmondta, hogy Olaszország, — a melyről nálunk a német források után sok téves nézet uralkodik — a világ legszebb, legdicsőbb országa. Leirta természeti szépségeit, nevezetes városai közül Firenzét és Romát; ismertette földmivelési viszonyait és termesztményeit, nevezetes államférfiait és müvészeit; és végül röviden vázolta társadalmi viszonyait és beszédét avval végezte, kogy Olaszország az az állam, a melyre nem le, hanem felnézni kell. Előadását éljenzés és taps követte.

— **Felolvasások Amerikáról.** Dr. *Szabó* József jeles tudósunk ez idei amerikai utjának eredményeként deczember hó elején a természettudományi társulat két egymás után következő estélyén népszerü felolvasást fog tartani különösen Amerika bányászati termeléséről és bányászati ipararól. Az ásványtani intézetben érdekes rajzokat és szines térképeket készitenek a felolvasásokhoz.

— **A magyar jogász-ifjuság orsz. egyesülete** ügyében a kiküldött szervező bizottság összes előmunkálatait befejezte. Az emlékiratot már nyomják s legközelebb a tervezettel együtt szétküldik az ország ügyvédi kamaráihoz és közhatóságaihoz. Az érdeklődés az egyesület iránt egyébként már a vidéken is nagy mérvben terjed. Az alakitó gyülés ügyében a következő meghivót küldtek szét: Fölkérjük mindazon ügyvédjelölteket s kir. joggyakornokokat, a kik a jogász-ifjuság orsz. egyesületének alakuló közgyülésén résztvenni óhajtanak, valamint azon birákat és ügyvédeket, a kik az ügy iránt érdekkel viseltetnek s esetleg belépni kivánnak, hogy az egyesület alakuló közgyülésére nov. 26-án d. u. 3 órakor az ügyvédi kamara termeben (kerepesi ut 8. sz. I. em.) megjelenjenek. Tárgyak: a szervező bizottság jelentése, az emlékirat bemutatása, az alapszabályok s a szervezkedő intézkedések előterjesztése és az ideigl. tisztikar megválasztása. A szervező bizottság nevében: dr. *Kenedi* s. k. elnök, dr. *Forrásy* Ferencz s. k. jegyző.

— **A budapesti (budai) tanitóegylet** tegnap tartotta dr. *Hunfalvy* János elnöklete alatt évi közgyülését. A gyülés megnyitása után elnök jelentette, hogy a kihirdetett pályakérdésre nem pályázott senki. De miután remény van, hogy ez a fontos kérdést»Allapittassék meg a fővárosi elemi iskolák I. és II. osztályában alkalmazandó beszéd- és értelemgyakorlatok anyaga sorrendre és terjedelemre nézve«) pályázat utján meg fog oldatni, ha erre kellő idő engedtetik, a választmány nevében inditványozza, hogy a határidő jövő év márczius hó 1-éig meghosszabbittassék, mely inditvány egyhangulag elfogadtatott. Különös örömmel fogadta a közgyülés a fővárosi tanácsnak ez évi 18106. számu határozatát, mely szerint a budapesti (budai) tanitóegyletnek az iskolai épületek paedagogiai méltatását tartalmazó emlékiratában kifejtett elveket, hogy az iskolai épületek jövőben nem nagy épületekben, hanem városszerte elszórt földszintes vagy emeletes házakban helyeztessenek el, továbbá hogy ezek az épületek lehetőleg kert közepére vagy legalább is ne közvetlenül az utczára szolgáló helyekre építtessenek, — a tanács mindenben helyeselvén, a közigazgatásügyi bizottság javaslatához képest kimondotta, hogy ezek az elvek jövőre iskolai helyiségek épitésénél figyelembe veendők, mely határozatról mihez tartás végett a középitési hetes bizottmány s a mérnöki hivatal értesittetni rendeltettek. A tanács az egyletnek ezen emlékiratért illetve az abban «kifejtett hasznos javaslatokért» elismerését fejezi ki. A további jelentések szerint az évi bevétel volt 648 frt 66 kr, kiadás 348 frt 56 kr. Az egylet segélyalapja 503 frt 60 krral gyarapodott; jelenlegi állása 1949 frt 70 kr. A könyvtár 35 művel gyarapodott. A gyüléseken értekeztek: Belicza József, dr. Göőz József, Póra Ferencz, Priczel János és Somlyai József. Az ujra megalakult tisztikar a következő: Elnök Trajller Károly, I. jegyző Belicza József, II. jegyző Almásy János, könyvtárnok Könyves Károly, pénztárnok Jurmann János; választmányi tagok: Dusóczky Károlyné, dr. Göőz József, Lindner Károly, Mayer Ferencz és Priczel János.

— **A magyar orvosok és természetvizsgálók** állandó központi választmánya e hó 24-én pénteken ülést tart. Tárgyai: 1. Tisztujitás. 2. A szakbizottságok előterjesztései. 3. Folyó ügyek.

Nemzeti arczképcsarnok.

(Értekezlet az irói körben.)

— nov. 23.

Diszes társaság tanácskozott ma délután az irók és müvészek körében egy nemzeti arczképcsarnok létesitéséről, melynek eszméjét mar a nyáron is sokan bolygatták. Az akkori értekezlet megbizta Barabás Miklóst, P. Szathmáry Károlyt és Fenyvessy Ferenczet, hogy készitsenek emlékiratot az arczképcsarnokról. Ez emlékirat immár elkészült s alapjául szolgált a mai tanácskozásnak, melyet **Feleky** Miklós vezetett.

Az értekezlet jegyzője, **Fenyvessy** Ferencz képviselő fölolvasta mindenekelőtt az emlékiratot, melyet vékony füzet alakjában szét is osztottak a jelenvoltak között.

Az emlékirat 4 szempontból indokolja a magyar nemzeti arczképcsarnok jelentékenységét és czélszerüségét. Első az állami, második a nemzetiségi szempont, mely szintén az elsőre vezethető vissza s melyet az arczképcsarnok, az emlékirat szerint, akként valósithatna meg, hogy nemcsak a magyar ajku, de bármily nemzetiségü egyének arczképeit felvenné, kik hazánknak nagyobb fontosságu szolgálatot tettek. Az emlékirat szerkesztői azt hiszik, hogyha nem magyar ajku honfitársaink látják, hogy a magyar nemzet, mint ilyen, egyenlően méltatja az ő őseik érdemeit is, ez a testvéri kapcsot csak szorosabbra füzi. Nagyfontosságunak tartják egy nemzeti arczképcsarnok létesitését honvédelmi tekintetben is; mint ennek fényes példáját látjuk Franczíaországban, hol még a közelebbi csaták képei is akként állittattak ki a nemzet képcsarnokában, hogy a magokat kitüntetett bármily rangu vitézek Horace Vernet nagyszerü csataképein élethiven vannak visszaadva és a kép alatt levő tollrajzon az illető neve feljegyezve. Az 56-ban befejezett szebasztopoli harczok kitünt tábornokainak mellszobrai, és 1858-ban már szintén a közképcsarnokokban diszlettek. És kétségkivül nagy hatással lehet a katonára, ha elődjei és bajtársai hazaszeretetét akként látja saját nemzete által megörökitve.

A negyedik szempont, melyből egy nemzeti képcsarnok bármely nemzetre nézve kiváló fontossággal bir, az rodalmi szempont. Különösen nagy szüksége van egy ilyenre a történésznek és a történeti szépirodalommal foglalkozónak. Ki tagadhatná el, hogy mindkettő müve annál becsesebbé válik, minél közelebb jött a valódi élethez s az olvasó még a regényiró müvét is többre becsüli, ha tudja, hogy az komoly tanulmány eredméuye. Még sokkal fontosabb tanulmánytárgyul szolgálnak a történeti arczképek, még ha kevésbbé müvésziek is — a festőre nézve. A történeti festő vagy szobrász, puszta képzeletére van utalva, ha semmi egyidejü kép nem létezik, melyet utánozzon, vagy legrosszabb esetben eszményithessen. Komoly történeti festészet csakis oly nemzet kebelében jött létre, mely ahhoz a kellö anyagot nyujthassa régészeti mükincsei által. És itt már nemcsak maga az arcz, hanem az utolsó ékszer, vagy öltönydarab is megbecsülhetetlen, mint azt például Matejko történeti képein oly élvezettel bámuljuk s melyet hazai festészetünkben még oly nagy mértékben nélkülözünk. Az utolsó szempont, melyből egy nemzeti arczképcsarnok felállitását méltányolni kell, történeti szinirodalmunk szempontja. Mondani is alig szükséges, hogy egy ügyesen alakitó drámai szinmüvész, ha módjaban áll, a legnagyobb örömmel keresi fel az ilyen arczképcsarnokot, hogy mind alakját, mind öltözetét az illető höshöz vagy korszakhoz lehetőleg hasonlóvá tegye, mely által az általa játszott szerep s illetőleg az egész szinmü értéke a realitásban végtelenül emelkedik.

Nem tagadja az emlékirat, hogy ezen eszme hátterében kiemelkedőleg egy nemzeti Pantheon eszméje áll, de előre tiltakozik ama lehető tévedés ellen, hogy már ez annak tekintessék, vagy azzal téveszttessék össze. — Még ma csak a gyüjtés munkájáról van szó. Majd ha a nemzeti jólét és életkedv arra a magaslatra emelkedik — ugymond — midőn egész lelkesedéssel multjának dicsőségéhez fordulhat, a közszellem fel fogja emelni a nemzeti Pantheon épületét, hogy elhelyezze benne érdemekben gazdag őseit, felisteneit, a nemzeti müvészet legszebb kiállitásában. És akkor ezen nemzeti arczképcsarnoknak igen nagy hasznát fogja venni. Első elhelyezést nyerhetne az arczképcsarnok az 1885-ki budapesti kiállitáson. Ezután a kormánynak, illetőleg a nemzetnek kellene gondoskodnia arról, hogy az, a mi valóban becses, ideiglenes, később állandó elhelyezést nyerjen.

A felszólalók közt első volt P. **Szathmáry** Károly, ki megjegyzéseket tett a lapokban ez eszme mellett és ellen felhozott nézetekre s különösen a «Nemzet» mai számában megjelent czikkre, melyben e mozgalom ugy van feltüntetve, mintha részben a nemzeti muzeum ellen irányulna. Tiltakozik e felfogás ellen. Beszéde további részében a létesitendő nemzeti arczképcsarnok elhelyezéséről szólt s azt a kivánságot nyilvánitá, vajha az uj országház ugy épittetnék, hogy ez benne n egférhetne.

Pulszky Károly a megtámadott czikk irója Szathmáryval szemben megjegyzi, hogy félreértette a czikk intenczióját, mely nem volt egyéb, mint annak a kifejezése, hogy a nemzeti arczképcsarnok létesitése a nemzeti muzeum feladata, magva már meg van s ezt a meglevő keretet nem szabad ignorálniok azoknak, kik a mozgalmat vezetik.

Szalay Imre kultuszminiszteri osztálytanácsos tudatja, hogy ő Trefort Ágost miniszter megbizásából és helyetteseként jelent meg a mai értekezleten. Egyuttal megbizást kapott annak a kijelentésére is, hogy a miniszter tökéletesen helyesli a hazafias eszmét, melylyel az értekezlet foglalkozik s azt tőle telhetőleg támogatni fogja. (Éljenzés). Maga a szónok is teljesen méltányolja az értekezlet törekvését s teljes sikert kiván fáradozásának. De a feladat, melyet megoldani akar, fölötte nehéz, a történeti arczképcsarnokhoz bőven találhatni ugyan anyagot széles ez országban, de a nevezetesebb képek az egyes ősi családok birtokában vannak s ezek nem örömest válnak meg tőlük. Az ő családja is őriz drága ereklyekint ilyen történelmi festményt, melyről a világért sem mondana le. Ajánlja az arczképcsarnok létesitésére alakuló bizottságnak, hogy mindenek előtt pénzalapról gondoskodjék. mely módot adna reá, hogy a nevezetesebb képeket, melyeknek eredetijét megszerezni lehetetlen, hazai müvészek által lemásoltassák. Ezzel két czélt lehetne elérni. A történelmi képekkel biró családok nagyobb készséggel engednék át ereklyéiket a bizottságnak, tudva, hogy csak rövid időre kérik s azután a hazai müvészek jövedelmező és sokáig tartó foglalkozásra tennének szert.

Thaly Kálmán is fölöttébb nagy fontosságot tulajdonit a megindult hazafias mozgalomnak. A mióta a hazai történelem mivelői közzé állott, többször bejárta a hazát Ungtól Vasig, Pozsonytól Brassóig s elmondhatja, hogy kevés ember van az országban, kinek több alkalma lett volna arról meggyőződni, hogy városainkban, falvainkban tömérdek történelmi kép, megannyi kincs, van fölhalmozva. Kiállitás rendezésével azonban nem fognak czélt érni. Azok, a kiknek birtokában vannak e képek, többnyire konzervativ öreg urak, kik e puszta felszólitásra bizony nem engednék át egyetlen egyet sem. Nem lehet e képeket máskép megszerezni, csak személyes utánjárással, buzditással, ösztökéléssel. Ajánlja, hogy lépjen érintkezésbe a kiküldendő bizottság a történelmi társasággal, mely nyaranta vidéki kirándulásokat szokott rendezni. Az ilyen kirándulásokon nagy sikerrel gyüjthetnének képeket; de sokat tehetnének a bizottság tagjai is, nyári utazásaik alkalmával. Az emlékirat szerkesztői megfeledkeztek a régi várak és városok amaz érdekes képeiről, melyeket az egyes törvényhatóságok épületeiben, jobbára a városi levéltárakban őriznek. Pedig ezekről sem szabad megfeledkezni s nagyon megérdemlik ezek is, hogy helyet kapjanak a történelmi képcsarnokban. Efféle gyüjteményt sokat látott külföldi utjában a szóló, de különösen lekötötte figyelmét a nornbergi müvészeti társaság képtára, melyben egy veszprémmegyei zárdának a 15-dik században festett képét is látta. Az ilyen képekről másolatokat kellene szerezni, a létesitendő képcsarnok számára. Ha már kiállitást akarnak rendezni, ajánlja, hogy rendezzék szent István napján, mert a tapasztalás szerint akkor fordul meg legtöbb ember a fővárosban. A kiállitás helyiségeiben ertekezéseket is lehetne tartani a kiválóbb képekről, megmagyarázva a közönségnek azok nevezetességeit.

Kaas Ivor báró azt hiszi, hogy csak akkor lesz arczképcsarnokunk, ha ügyét a hatóság veszi kezébe, melynek a szükséges anyagi és erkölcsi eszközök mindig rendelkezésére állanak. Ajánlja, hogy intézzen az értelet támogatást kérő feliratot a kultuszminiszterhez vagy az országgyüléshez.

Ligeti Antal megjegyzi, hogy a muzeumban nem lehetne helyet szoritani az arczképcsarnok számára.

Perlaky Kálmán ugy vélekedik, hogy a muzeum helyiségei egyelőre elégségesek volnának. Ha megnagyobbodik a gyüjtemény s állandóvá tétele szükségesnek mutatkozik, akkor a képzőművészeti társaság palotájában helyet találhat. Egyébiránt pártolja Kaas Ivor báró inditványát.

Göndöcs Benedek országgyülési képviselő szükségesnek tartja, hogy az értekezlet előbb megalakuljon, mert e nélkül nem működhetik. A mig meg nem alakul, nincs testület, mely az országgyüléshez, miniszterhez feliratot intézzen. Ajánlja, hogy válaszszon kebeléből az értekezlet szükebb bizottságot, mely dolgozza ki s terjeszsze a jövő ülés elé az alapszabályokat. Csak ugy lesz foganatja az értekezlet törekvésének, ha ársulattá alakul, melynek a vidéken is akadnának tevékeny, buzgó tagjai, kik a képek gyüjtésében is nagy segitségére lennének.

Feleky Miklós, az értekezlet elnöke, megjegyzi, hogy az értekezletnek különben is az volt a czélja, hogy az emlékirat meghallgatása után bizottságot küldjön ki.

Bodnár Zsigmond nem tartja szükségesnek, hogy az arczképcsarnok létesitésére külön társulat alakuljon s azt ajánlja, kogy a meglevők valamelyikére bizzák e hazafias feladatot.

Pulszky Károly azt kivánja, hogy az irók s müvészek társasága karolja fel az ügyet, s a mint a festészeti akadémia érdekében oly nagy sikerrel tette, intézzen most is feliratot az országgyüléshez. A feliratban meg kellene emliteni, hogy a miniszter az iparmuzeum igazgatóságára bizza a kiállitás rendezését, mert az anyagi eszközzel is bir, garancziát is nyujthat e feladat sikeres megoldására. A kiállitást már a jövő év folytán rendezzék.

Kaas Ivor báró azt hiszi, hogy a főváros örömest fölkarolná a szóban levő eszmét, s habár nem hivatása, hogy arczképcsarnokot szervezzen, ha felszólitják, semmi esetre sem tagadja meg pártfogását. Intézzenek tehát feliratot a fővároshoz is, kérve, hogy e hazafias törekvést támogassa.

Perlaky Kálmán azt óhajtja, ha a mai értekezlet okvetetlenül küldjön ki bizottságot, mely a fölvetett eszmét elszunnyadni ne engedje. Figyelmezteti már most e bizottságot, hogy annak idején el ne mulaszszon illusztrált kathalogust szerkesztetni a kiállitásról.

Elnök ezután befejezettnek nyilvánitá a vitát, s az előadónak, P. **Szathmáry** Károlynak engedte át a szót, ki rövid zárbeszédében azt inditványozta, hogy a nemzeti muzeum igazgatójának, *Pulszky* Ferencznek elnöklete mellett alakuljon bizottság, mely az arczképcsarnok eszméjének gyakorlati kivitelét megvitassa.

Szalay Imre miniszteri osztálytanácsos ujra kijelenti, hogy Trefort minisztert képviseli az értekezleten, ki egyebütt levén elfoglalva, őt bizta meg annak kinyilatkoztatására, hogy az arczképcsarnok eszméjét tökéletesen pártolja, s rajta lesz, hogy mihamarább valósuljon. Szóló is nagy fontosságot tulajdonit a régi városok és várak ránk maradt képeinek, melyekre *Thaly* Kálmán figyelmeztette az értekezletet s megemliti, hogy *Bubics* Zsigmond apátnak nagyszerü gyüjteménye van eféle képekből, melyek közül a derék tulajdonos bizonynyal átengedne néhányat a képcsarnok számára.

Barabás Miklós megjegyzi, hogy a nyári évad alatt okvetetlenül átengedik e bizottságnak a műcsarnok termeit.

Ezután megalakult a létesitő bizottság, melynek tagjaivá lettek: Barabás Miklós, Fenyvessy Ferencz, P. Szathmáry Károly, Ipolyi Arnold, Kaas Ivor báró, Göndöcs Benedek, Ligeti Antal, Ráth György, Perlaky Kálmán, Szalay Imre, Thaly Kálmán, Gerlóczy Károly, Feleky Miklós, gróf Zichy Ödön és Pulszky Károly.

A vallás- és közoktatásügyi miniszterhez intézendő felirat szerkesztésével P. *Szathmáry* Károlyt, dr. *Fenyvessy* Ferenczet és *Pulszky* Károlyt bizták meg.

Elnök megköszönte ezután a jelenvoltak érdeklődését s megkérte *Szalay* Imre osztálytanácsost, hogy tolmácsolja *Trefort* miniszter előtt az értekezlet hálás köszönetét, melylyel a megigért támogatásáért tartozik.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

Veszekedés a zsinagógában.

A pestvidéki kir. törvényszék f. hó 23-án délelőtt 9 órakor tárgyalta *Illés* elnöklete alatt *Fischl* Hermann és *Goldstein* Mór üllői lakosok bünügyét, a kik mult évi deczember 3-án a zsidó imaházban összeszólalkoztak és botrányt okoztak. Ugyanis az istenitisztelet megkezdése előtt *Goldstein* Mór is részt vett a thóraolvasási jog árverezésében, a melyből befolyt pénz rendesen jótékony czélra fordittatik. *Fischl* Hermann, Goldstein régi ellensége, látván ezt, a templomból kilépéssel fenyegetődzött, ha a thórát Goldstein, kit «kocsisnak» nevezett, fogja tartani. Ennek sem kellett több, felugrott s Fischl származására hivatkozva, őt *batyus zsidónak* mondta. Fischl erre ledobta nyakából a tháleszt (imaköpeny) s elhagyta az imaházat. A mint távozott, Goldstein a «Jézus Máriáját» szidta, min Strasser József hivő megbotránkozván, szintén távozott. Igy most már csak 9-en maradtak s nem mondhatták el a közös imát, melynek végezhetésére okvetlenül 10 tag jelenléte szükséges. Goldstein ezután feljelentést tett Fischl, mint vallás-zavaró ellen, de a vizsgálat alatt felmerült adatok alapján ő is a vádlottak padjára került s mindkettő ellen vallás-vétség miatt emelt vádat a kir. ügyész.

Tanukként az összes jelenvolt hitközségi tagok hallgattattak ki és meghiteltettek, bár egyik csak akkor akart esküdni, ha költségei megtérittetnek. A vádaláhelyezés vallás elleni vétségre (btk. 191. §.) lévén alapitva, Fischl védője dr. *Dell'Adami* Rezső kérelmére beidéztetett mint szakértő *Drexler* péczeli rabbi annak igazolására, hogy a zsidó gyüléshely (bett hak nesses) nem szentelt és különösen az üllői kamra más czélokra is használtatik, hogy a thorafelmutatás jogának szokásos árverezése még nem képezi istenitisztelet kezdetét, az alatt fenhangon beszélni szabad, és hogy a zsidó vallás törvénye szigorun tiltja idegen isten nevezését, Jézus Mária káromlása tehát botrányt kelthetett. A tanuk azonban ezekre már megfelelvén és a védő előadása mellett nyilatkozván, a kir. ügyész *(Szerényi)* feleslegesnek tartá a szakértő meghallgatását, mig Goldstein védője dr. *Beck* Samu két pesti rabbit is meg akart e végből idéztetni.

Dr. Dell' Adami Rezső erre kijelenti, hogy miután a rabbinusok ellenkezése esetén zsidókongressust egybehivatni nem akar, inkább eláll a szakértőtől, s a törvényszék erre mellőzte azt. A kir. ügyész mindkét vádlottat elitéltetni kérte, ámbár 8 tanu közül 7 mondotta, hogy csak Goldstein káromlása keltett botrányt és csak egy állitotta, hogy az ő vallási érzületét Fischl magaviselete is bántotta.

Goldstein védője az ő felét, ki provokálva lett, felmentetni és csak a kezdeményező Fischlt kéri elitéltetni, dr. Dell' Adami Rezső megforditva, az ő védenczét felmenteni és Goldsteint elitéltetni kéri. A kir. ügyész ellen élesen polemizálva, kimutatja, hogy az félre érti a btk. 191. §. intenczióját s visszaesik a középkori leges sacrilegii fogalmi körébe, midőn nem a hivők érzelmeinek, hanem a helynek sertését veszi alapul. A modern büntető jog nem ismeri az Istent vagy vallást közvetlen büncselekményi tárgyként, hanem csak a hivőket védi botrány, zavar, erőszak. a vallási gyakorlat akadályozása ellen. A thoraliczitáczió alatt fennhangon szoktak beszélni, söt egy alkalommal Czinkotán e közben hajba kaptak és a kuria (4 év előtt) ebben sem talált vallás elleni vétséget. A btk. 191. §. összevetve a 75. §-sal feltételezi a vallássértő, illetve botránykeltő dolust. Annak tárgyi feltétele itt hiányzik, a hivők egyedül illetékesek kijelenteni, mi botránkoztatta meg őket és a kir. tvszék nincs hivatva őket finomabb érzékre és nagyobb zsinagóga fegyelemre alaptalan elzáratásokkal nevelni.

A kir. törvényszék az ügyész és védő háromszori szóváltása után visszavonult s 12½ órakor kihirdette itéletét, mely szerint *Fischl Hermann* felmentetett és *Goldstein Mór* két heti fogházra, 10 forint pénzbüntetésre s az eljárási és a rabtartási költségek viselésére elitéltetett.

Dr. *Beck, Goldstein* védője, s a kir. ügyész (Fischl felmentése ellen) fellebbeztek, dr. *Dell'Adami Rezső Fischl* nevében megnyugodott az itéletben.

HAZASSÁGOK.

— **Diszes esküvő** volt ma repgel a belvárosi plébánia-templomban. *Harkányi* Janos földbirtokos vezette oltárhoz unokahugát: *Harkányi* Mariska kisaszszonyt, Harkányi Károly bájos és müvelt leányát. Nyoszolyóleányok voltak: Pulszky Polixena és Kövér Emilia kisasszonyok; vőfélyek: a menyasszony fivére és unokabátyja; násznagyok: b. Podmaniczky Frigyes, b. Wodianer Albert, Vörös Kálmán és Harkányi József. Az esketési szertartást Skrovanek Florid hitoktató végezte. Az esküvőn a Harkányi-család számos ismerőse volt jelen. A fiatal házasok az esküvő után ujvilági birtokukra utaztak.

GYÁSZROVAT.

Kéler Béla karmester és zeneszerző, kit a magyar főváros közönsége évek előtt jól ismert, Wiesbadenben elhunyt. Derék kedvelt egyén, képzett karmester volt, kinek halálát minden ismerőse fájlalja. A család következő gyászjelentést adott ki: Dr. Kéler István és családja, Kéler, férjezett Vandrák Emilia és családja, özv. Medvey-Kéler Amália és gyermekei, özv. Turór-Kéler Antonia és gyermekei, Kéler Apellonia, Sztehlo-Kéler Mathild és családja, özv. Pap-Kéler Auguszta, Gugenmor-Kéler Jozéfa és családja, Kéler Victor és családja fájdalmas szivvel jelentik szeretett testvérök a jeles zeneköltő és igazgató Kéler Béla urnak élete 63-ik évében, Wiesbadenben, november 20-án váratlanul bekövetkezett halálat. — Hült tetemei Wiesbadenben fognak f. hó 23-án evang. szertartások mellett az anyaföldnek átadatni. Kelt Eperjesen, 1882. nov. 21.

A hivatalos lap nov. 23. számából.

Kinevezés. A honvédelmi miniszter, Csoboth Simon fogalmazó-gyakornokot miniszteri segédfogalmazó nevezte ki.

Kilépés a honvédségből. Rick Gusztáv 35-ik zászlóaljbeli szabadságolt állományu gyógyszerész-járulnoknak, a m. kir. honvédség kötelékéből kérelmezett kilépés, a védkötelezettség teljesitése után, a honvéd-hivatalnoki rendfokozat megtartása nélkül, megengedtetett.

A tisza-eszlári esethez.

Nyiregyháza, nov. 23. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) **A törvényszék elrendelte ma délután a dadai hullának szakértői pótvizsgálatát.** Scharf Móriczot szembesitették az elfogott zsidókoldussal és feleségével. A gyermek *azonnal felismerte* az eszláron járt koldusokat, *kik azonban, mindent tagadnak*. Konstatált tény, hogy időközben háromszor is voltak itt hosszabb ideig.

Arabi pasa pöre.

A «Times» ma érkezett száma közli az Arabi ellen kibocsátott *vádlevelet*, mely forditásban igy hangzik:

Achmed Arabi vádoltatik: 1. hogy a haditörvények ellenére és a népjog megsértésével kitüzte julius 12-én Alexandriában a fehér lobogót s egyuttal visszavonta csapatait s elrendelte Alexandria városának kifosztását és felgyujtását; 2. arra izgatta az egyiptomiakat, hogy a kedive ellen fegyvert fogjanak — oly bűntény, mely a katonai büntető törvény 5. és az ottomán büntető törvény 55. szakasza alá esik, 3. hogy a háborut a béke hire daczára folytatta — oly büntény, mely az ottomán büntető törvény 111. szakaszába ütközik; 4. hogy polgárháborura izgatott s pusztulást, gyilkolást, fosztogatást háritott az egyiptomi területre — oly bűntények, melyek az ottomán büntetőtörvény 56. és 57. szakaszai alá esnek.»

Ugyancsak a «Times» közli a bukott hadvezér védőinek egy levelét is, mely szerint tagadják a foglyok, hogy törvényes értelemben vett forradalom dult volna Egyiptomban. Azt mondják, hogy ha időt engednek reá, be fogják bizonyitani, hogy a magas porta elejétől végig helyeselte eljárásukat. Arabi pasának bizonyos levelei már nyilvánosságra jutottak s tartalmukat megerősiti a legutóbb közrebocsátott kékkönyv, mely világos képét adja a Yildiz-kioszkban üzött politikának. Be fogják bizonyitani, hogy a kedive, jóval az ellenségeskedés kitörése előtt, ide-oda ingadozott a maradó párt és a nemzeti érzelmük között. A védők azt is állitják, hogy a szultán szóval és tettel biztatta a foglyokat a háborura, melyet közös ellenség ellen viseltek. Igérik annak a bizonyitását, hogy az egyiptomiak küzdelme a legemberségesebb háboru volt, mely a nemzetek történelmében előfordul s teljesen hiányoztak belőle ama borzalmak, melyek a rendes hadviselest kisérni szokták s vezetőinek törekvései arra irányultak, hogy a rendet fentartsák s a személy és tulajdon sérthetetlenségét megóvják. A védők csak október 22-én fértek hozzá Arabi pasához, a többi vádlotthoz meg csak nehány nappal utóbb. Azóta 20 forditoval és segéddel dolgoznak szakadatlanul. A vádló november elsején kezdte meg adatainak közlését s még nagyon messze van attól, hogy végezzen. De eddig nincs módjukban a védőknek, hogy a tanukhoz intézendő keresztkérdéseket megállapitsák. Védbeszédeiket arabs nyelven irásban terjesztik a törvényszék elé s a tárgyaláson fel fogják olvastatni.

Páris, nov. 23. (Az «Egyetértés» távirata.) *Lesseps* grófot fölkérték, hogy az *Arabi* ügyében való tanuskodás végett utazzék Alexandriába. *Lesseps* nem teljesiti e kérést, hanem irásban küldi be vallomását.

TÁVIRATOK.

Zsidóüldözés a Rábaközben.

Sopron, nov. 23. (Az «Egyetértés» külön tudósitójának távirata.) Himodon kivül *Kisfaludban, Mihályiban* és *Szárföldön* voltak kisebb zavargások. Szárföldön nyomára jöttek annak, hogy tervszerü készülődéseket tettek nagymérvü zavargásokra; a főizgatók ellen a vizsgálat megindult. A komolyabb jellegü zavargást a Himodra érkezett katonaságtól való félelem idejekorán *megakadályozta. Himodon* a vizsgálat kideritette, hogy zsidók tapintatlansága elősegitette a zavargásokat. Igy például szombaton este a paraszt legények a faluban zsidóellenes nótákat énekeltek, midőn *Neumann* Józsi (fia Neumann Jakabnak, kinek házát vasárnap este megrohanták) a kapuban állván, egy arra menő leánynak azt mondta, hogy «ne menjen dalolni a tetves, rühes legényekhez, kik közül ő hattal is megbirkózik.» Ez dühbe hozta az ingerült legényeket. Az izgatottságot *Egerer* jegyzőséged aztán azzal növelte, hogy hangosan bujtogatni kezdte a legényeket a zsidók, kivált Neumann Józsi és Jakab ellen. Utóbbi legutóbb a községi elöljárókról szólt becsmérőleg. A két Neumann a nép dühe elől Győrbe menekült. Jakab házának megrohanásakor otthon levő *felesége három leányával életveszély közt menekült meg.* A bolti czikkek legnagyobb részét kiszórták és ellopták. A megmentett czikkeket a győri püspök népszerü ispánja: Guttmann Frigyes (nem zsidó) őrzi. Az öreg zsidóasszony szintén hozzá menekült. — Egész napon át egy lyukban volt elrejtve. — Hétfőn a nép dühe tetőpontra hágott. Neumann Jakab testvérének deszkákkal elreteszelt ablakait, ajtóit kifeszitették. A helyszinén megjelent **szolgabiró és hat pandur ellen egész falu fellázadt** asszonyostul, gyermekestül. A lázadók borzasztó látványt nyujtottak. **A szolgabiró pandurokkal életveszély közt menekült meg;** innen magyarázható az a Sopronba érkezett álhir, hogy Kovács szolgabirót megölték. — Éjjel érkezett *katonaság azonnal Egerer főczinkos elfogatására indult* s átkutatta az egész falut. Egerer azonban Csapodra futott, hol kedden délelőtt *elfogták*, Kapuvárra kisérték. A vizsgálat hétfő óta folyik. *A faluban katonai őrjáratok czirkálnak;* a házakat senkinek sem szabad elhagyni. *Az elmenekült zsidók már visszatértek.*

Az egyiptomi ügy.

London, nov. 23. (Az «Egyetértés» távirata.) Pol. Corr. Itt megczáfolják a «*Journal de St. Petersbourg*» amaz állitását, mintha a st. jamesi és pétervári kabinetek közt lévő viszony tényleg bizalmas volna, habár az egyiptomi inczidens következtében hidegebbé vált és hogy Londonban bizonynyal kimélik a Közép-Ázsia miatti érzékenykedéseket, a nélkül azonban, hogy megfeledkeznének saját érdekeik védelméről és arról, hogy magukat az orosz ügynökök tulbuzgósága ellenében védelmezzék. Az India és Afghanisztán közt tervezett vasutra, valamint egy helyőrségnek Quettah-ba való áthelyezésére vonatkozó hirt fentartják azzal a megjegyzéssel, hogy sir Donald Stewart és Harding tábornok — még pedig az előbbi mint az indiai hadsereg főparancsnoka — a két kérdés tanulmányozásával foglalkoznak.

Berlin, nov. 23. (Az «Egyetértés» távirata.) Hir szerint mihelyt Franczia- és Angolország közt az egyetértés létrejön, ujra összeül a *nagykövetek konferencziája.*

London, nov. 23. (Az «Egyetértés» távirata.) Ugy hallatszik, hogy lord Dufferin és az egyiptomi kormány az egyiptomi adósság kamatleszállitásának lehetőségét mérlegelik. A brit kormány jóváhagyni szándékozik a rendszabályt az alatt a feltétel alatt, hogy a rendszabály legfőbb előnyét a földmivelő lakosság élvezze. Dufferin lord tiltakozott az ellen, hogy az egyiptomi rendőrségnél albánokat alkalmazzanak, mivel azok nem tudnak törökül. Az alsóházban hétfőre Gladstonenak fontos nyilatkozatát várják az egyiptomi ügyről.

Konstantinápoly, nov. 23. (Az «Egyetértés» távirata.) «Pol. Corr.» A portán ujabban növekedő egyiptomi mozgalomról beszélnek, a mely rövidebb vagy hoszszabb idő alatt mégis arra fogja birni az angol kabinetet, hogy egyiptomi politikájára nézve a portával szorosabb érintkezést keressen. A szudáni vallásforradalmi mozgalomnak a portánál nem tulajdonitanak fontosságot.

Bécs, nov. 23. (Az «Egyetértés távirata.) A «Wiener Ztg» mai száma következő legfelsőbb királyi kéziratot közli: «Kedves Taaffe gróf! Indittatva érzem magamat arra, hogy a Reichsrathot működésének ujra való megkezdése végett 1882. évi deczember 5-ére összehivjam s megbizom önt, hogy erre vonatkozólag a további intézkedéseket tegye meg. Gödöllő, 1882. november 21. *Ferencz József*, s. k., Taaffe s. k.

Bécs, nov. 23. (Az «Egyetértés» távirata.) «Pol. Corr.» Az osztrák-magyar hadseregben legközelebb életbeléptetendő vasuti és távirói müszaki ezred törzsét a müszaki csapatoknál eddig fennállott nyolcz tartalékszázad (499 legény), továbbá egyik utászszakasz (59 legény) fogja képezni, ahhoz csatoltatnak az okkupált területen állomásozó tábori vasuti csapatok. A békelábon 890 létszámból álló ezred két zászlóaljra oszlik négy-négy századdal. Az egyik zászlóalj 414 emberrel, az okkupált területen helyeztetik el, a másik a monarchiában marad. Ez utóbbi esetleg a hadügyminiszter által állam és magánvasutakhoz szolgálattételre parancsolható.

Lemberg, nov. 23. A hivatalos lap jelenti, hogy a ruthén érseki egyház tanácsának tegnapi ünnepélyes ülésében a metropolita felmentésére vonatkozó pápai breve és császári határozat közzététele után átadatott az érseki megye és a temporáliák vezetése Sembratovich Szilveszter in partibus püspöknek, ki apostoli vikáriussá neveztetett ki.

Krakkó, nov. 23. (Az «Egyetértés» távirata) Udvari körökben a *Vavel-kastély ujjáalakitásának* kérdésével foglalkoznak. Az országos bizottság már egy héttel ezelőtt a főudvarmesteri hivatal elé terjesztette az illető terveket, s azoknak készitője Bécsbe utazott, hogy személyesen adjon magyarázatokat és felvilágositásokat.

Lemberg, nov. 23. *Würtemberg* herczeg táborszernagy, itteni főhadparancsnok, hosszabb szabadság után ide érkezett.

Bukarest, nov. 23. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Calice báró konstantinápolyi osztrák-magyar követ ma Bukaresten keresztül Bécsbe utazott. Megerősitik azt a hirt, hogy Gurko Bulgáriába utazik.

Berlin, nov. 23. *Volkenstein* gr. osztrák-magyar nagykövet, ki Pétervárra utazik vissza, ide érkezett.

Belgrád, nov. 23. *Kujuncsics* egyetemi tanár athéni követté fog kineveztetni.

Berlin, nov. 23. A «Journal de Rome» és «Moniteur de Rome» közötti viatkozással szemben, vajjon a tárgyalások, melyek Schlöszer és a pápai szék közt folytak, megszakittattak-e vagy csak felfüggesztettek, a «Nordd. Allg. Zeitung» kijelenti, hogy *Schlöszer nem rendkivüli küldetésben, hanem mint állandó követ van Rómában*, kinek nem kell szükségképen szakadatlan tárgyalásokat folytatnia, hanem csak a két kormány között folyó érintkezést tartja fönn, a közléseket átveszi és továbbitja s tárgyalásokat folytat, ha a szükség ugy hozza magával.

Berlin, nov. 23. (Az «Egyetértés» távirata.) Az ostromállapot meghosszabbitására vonatkozó határozat minden kétségen kivül áll.

Bukarest, nov. 23. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) *Majoresku*, a ki ép ugy mint *Caro*, Németországgal és Ausztria-Magyarországgal szorosabb barátságos viszonyba ohajtja hozni Romániát, legközelebb mint követ Berlinbe megy.

Pétervár, nov. 23. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Ma tért vissza ide az a bizottság, melyet a hadügyminiszter Szosztenkbe (Czernigov közelében) küldött, hogy az oda való állami lőporgyárban évek óta üzött sikkasztásokat megvizsgálja. Kiderült, hogy körülbelül 20 millió rubelt sikkasztottak el néhány év alatt.

Moszkva, nov. 23. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) *Tolsztoj* miniszter és a reakczionárius «Moszkevszkija Vjedomoszti» szerkesztője között feszültség állott be. *Tolsztoj*, a szerkesztő boszantására, megengedte, hogy a liberális párt felfüggesztett közlönye, a «Telegraf» ujra megjelenjen. E lap veszedelmes versenytársa a Katkov ujságjának.

Odessza, nov. 23. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Az «Odessky Listok» czimü liberális lap szerkesztőségében házmotozást tartottak ma reggel 4 órakor a csendőrök, a főügyészség és a rendőrség képviselőinek jelenlétében. E házmotozás következtében elfogták *Navroczkit*, a lap tulajdonosát, továbbá Iks báró (Herco-Vinogradzki). Juzakor és Szapovalov szerkesztőségi tagokat. *Navroczki* lakásán s Juzakov iróasztalában lázitó proklamácziókat találtak. Juzakov szoczialisztikus üzelmek miatt hosszabb időt töltött számkivetésben s az idén tért vissza Odesszába. Visszatérése után liberális szellemü tanulmányt irt a zsidókérdésről, mely sehogysem tetszett a reakczionáriusoknak. Iks báró igen kiváló orosz szépiró. Személyesen védelmezte a szoczialisztikus propagandát, azt állitá, hogy az orosz korrupczió folyvást szolgáltat neki táplálékot. Iks báró is csak az idén került haza a számüzetésből. Szapovalov csak a községtanács korrupczióját ostromolta czikkeiben. Az elfogatások nagy feltünést keltettek városszerte.

Pétervár, nov. 23. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Jellemző dolog, hogy azon a napon, melyen a czár kihallgatáson fogadta *Ignatievet, Baltában ujra kitört a zsidóüldözés*, melylyel szemben most is passziv magatartást követtek a hatóságok. Hire jár, hogy *Katkov* mindent elkövet, hogy *Ignatievet* ismét kormányra juttassa. A baltai kazapok üdvözölni akarták védőjüket, «Batinszka Ignatiev»-et, a zsidóhajszával. *Vladimir* nagyherczeg ellene van *Ignatiev* kineveztének. *Pobiedonoszcev* és *Akszakov Tolsztoj* ellen áskálódik.

Odessza, nov. 23. (Az «Egyetértés» távirata.) A benderi állomásnál *nagy sikkasztásokat fedeztek fel.* Az állomásfőnököt és a pénztárnokot elfogták.

Ruscsuk, nov. 23. (Az «Egyetértés» távirata.) Ugy hallatszik, hogy *Volkovicz* közmunkaminisztert bécsi főkonzullá nevezik ki.

Páris, nov. 23. A Havas-ügynökség jelentése szerint Londonban közelebb *európai konferenczia* fog összeülni a *dunai hajózás* kérdésének végleges szabályozása végett.

Róma, nov. 23. Az «Opinione» következőleg ir: »A trónbeszéd ép ugy, mint Depretis beszéde, melyet, Stradellában tartott, a rend és szabadság bölcs programmja. Reméljük, a kormány ugy fog cselekedni, a mint beszélt.» — A «Popolo Romano» inkább tartalmát, mint alakját dicséri a beszédnek. — A «Gazetta d'Italia» örömmel konstatálja, hogy a király szavai minden előtt a kibékités és az egyetértés szavai voltak a jövő törvényhozási ülésszakra nézve.

KÖZGAZDASÁG.

Dömsöd, nov. 23. A budapest-zimonyi vonalon, Soroksáron alól a fővonaltól balra, a vállalat saját költségén 9 kilométernyi szárnyvonalat épittet, mely Szt.-Lőrinczre a kavicsbányába vezet, a honnan az egész vasutat egész Ujvidékig kavicscsal ellássa. Ferenczváros állomáson Bossányi képviselő, Halász Mór, ifj. Perczel Mór üzletvezető és Panujep kavicsolási üzletvezető csatlakoztak. Az első őrháznál, a budapesti kitérőnél, a bizottság megvizsgálta a kitérő vágányokat, az épületet és az őrházakat. Erzsébetfalván, mint Pestmegye határán Földváry Mihály alispán üdvözölte a bizottságot. — A vonat tovább haladván, miután Soroksáron 20 perczig tartó szemlét végzett, Taksony felé indult és ide Dömsödre, a 4-ik állomásra, 5 óra 30 perczkor érkezett. — Eddig a bizottság 43 kilométernyi utat tett, 28 őrházat és négy állomást vizsgált meg, és a vonalat, mely sikon vezet, két bevágással, számos átjáróval és kitérővel, kevéssé jelentékeny megjegyzések mellett, kielégitő állapotban és a közlekedésre átadhatónak találta. A bizottság szemléjét mára befejezte és a társaság egy része Apajra Gujácsy Ferencz vendégszerető házához hajtatott éjjeli szállásra, másik része a vonaton tölté az éjt.

Berlin, nov. 23. (Az «Egyetértés» távirata.) A Nordd Allg. Ztg. folytatja agitáczióját a magasabb favámok behozatala ügyében és az erdészeti szaktekintélyek véleményét idézi, a melyek azt bizonyitják, hogy Oroszország és Ausztria is, ez utóbbi különösen Csehországban, valóságos erdőirtást tesznek.

Berlin, nov. 23. (Az «Egyetértés» távirata.) A mai birodalmi tanács gyülésén az osztrák-magyar monarchiából a hamburgi kiállitásra szállitandó szarvasmarha behozatal engedélye tárgyaltatott.

Bukarest, nov. 23. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A Duna-bizottság tegnapelőtti ülésében a hajóvámot *husz százalékkal* leszállitotta.

Varsó, nov. 23. (Az «Egyetértés» távirata.) Az orosz kormány az 1883-ki költségvetésben 120,000 rubelt irányzott elő a Visztula szabályozására az osztrák-magyar határ mellett, hogy a szabályozás 1898-ra elkészülhessen, minden évben hasonló nagy összeget kell költeni.

Charkov, nov. 23. A bányászati kongresszus ama kérvénye, hogy a külföldi nyers vasra pudonként 15 kopeknyi vám vettessék ki, a kormány által elvileg helyeseltetik. Nevezett kongresszus másik kérvénye, mely a külföldi kőszén megadóztatására vonatkozik, valószinüleg szintén elfogadtatik. Ez utóbbi adó az előirányzat szerint Moszkvára nézve 2½, a Fekete tenger kikötőire nézve 3½, Lengyelországra nézve 3 és a Bálti tenger kikötőire nézve 1 kopek volna pudonkint.

London, nov. 23. A «Standard» egy kairói távirata szerint az *egyiptomi államadósságnál* történhető esetleges *kamatleszállitás* kérdése már szőnyegre hozatott.

— **Az osztrák államvasut** igazgatóságának elnöke *de Serres*, ki ma reggel ide érkezett, a délelőtt folyamában huzamosabb ideig értekezett *Tisza* Kálmán miniszterelnökkel, br. *Kemény* közlekedésügyi miniszterrel, *Hieronymi* államtitkárral és *Tolnay* igazgatóval s délután visszautazott Bécsbe. — Az osztrák államvasutnak az osztrák kormánynyal folytatott tárgyalásai eddigelé még nem fejeztettek be; valószinüleg csak a jövő hét folyamában érnek véget, mire egy szerződés fog aláiratni. Az osztrák államvasut jövőre az uj alapszabályok értelmében «osztrák-magyar államvasuttársaság» nevet fog viselni. Tekintettel arra, hogy a tárgyalások az osztrák kormánynyal még nincsenek befejezve, az osztrák államvasut deczember 21-én megtartandó közgyülésének napirendjére azon pont is felvétetett, hogy esetleg ideiglenes intézkedések tétetnek.

Az uzsora-törvényjavaslat tárgyalása.

A képviselőház igazságügyi bizottsága, mint emlitettük, tegnap délután 5 órakor *Apáthy* István elnöklete alatt tartott ülésében — melyen a kormány részéről *Pauler* Tivadar igazságügyminiszter volt jelen — folytatta az *uzsoráról és káros hitelügyletekről szóló törvényjavaslat* részletes tárgyalását.

Előzőleg az irói és művészi szerzői jogról szóló törvényjavaslat előadásával az igazságügyminiszter inditványára Apáthy István bizottsági tag megbizatott.

Ezután következett a napirend.

Kőrössy előadó előterjeszti a 11. §-t, mit elvileg elfogad, csakis a szövegezés ellen tesz kifogást, és uj szövegezést ajánl.

A bizottság az ajánlott uj szövegezést elfogadta.

Mandel inditványozza, hogy e szakasz harmadik bekezdése hagyassék ki, mert a felekre akarja bizni, hogy ügyeiket a rendes eljárás szabályai vagy jegyzőkönyvi tárgyalás szerint járassák le.

A bizottság az inditványt elfogadta.

Kőrössy előadó inditványozza, hogy a 12. §. előtt a következő §. vétessék fel:

«Az 1878. V. t. cz. általános részének rendelkezései, a mennyiben a jelen törvény mást nem rendel, az uzsoravétség eseteiben is alkalmazandók.»

Pauler miniszter, bár az inditványt elvileg helyesli, feleslegesnek tartja annak felvételét.

A bizottság mellőzte az inditványt.

Kőrössy inditványozza, hogy az osztrák uzsoratörvény nyomán vétessék fel oly intézkedés is, melyszerint az, ki törvényellenes cselekményét jóvá teszi, a büntetéstől szabadulhasson, azért a következő uj §-t ajánlja:

«Uzsoravétségért nincs büntetésnek helye, mielőtt a köz- vagy magánindítvány a birósághoz benyujtatott volna, a tettes az általa elkövetett törvényellenességet jóvá teszi, és az adósnak vagy jogutódjának a már megkapott uzsoraelőnyöket a megkapás napjától számitott 6 százalékos kamataival együtt visszatériti.»

Mandel és **Győry** Elek ellenzik ez uj §. felvételét, mert ez sok visszaélésre adna okot.

Pauler igazságügyminiszter különösen azon intézkedés után, hogy a panasz vissza nem vonható, ezen uj §-t helyesli és kéri annak elfogadását.

Teleszky elvileg helyesli a szakaszt, de csak addig adne büntetlenséget, mig a panaszos fél inditványát elő nem terjeszti.

Gaál a szakaszt nem fogadja el, mert ez a törvény kijátszására nyitná meg utat.

Hodossy és **Matuska** elfogadják az uj §-t.

Szavazásra kerülvén a kérdés, a többség az uj szakaszt elfogadta, hatan szavaztak mellette, öten ellene. Mandel biz. tag nem szavazott.

A 12. §. változatlan elfogadtatott.

A 13. §. elvileg elfogadtatott, mely szerint a törvény szerinti bizonyitékok teljességéhez a biró ne legyen kötve az uzsoravétség megállapitásánál.

A 14. §-nál **Kőrössy** előadó a §-t azon pótlással fogadja el, hogy ha ugy a hitelt nyerő, mint a hitelt adó az 1875. 53. t. cz. szerint bejegyzett kereskedő, akkor ellenök a törvény ne legyen alkalmazható.

Hodossy a javaslat eredeti szövege s elve mellett nyilatkozik.

A bizottság az eredeti szöveget fogadta el.

A 15. §-nál *előadó* a következő uj szöveget ajánlja:

«A ki a jelen törvény szerint uzsorásnak minősitett ügyletből eredő kötelezettség teljesitését a hitelt nyerő becsületének lekötése mellett vagy hasonló ünnepélyes megerősitések kiséretében igérteti meg magának, vagy a hitelnyerő által önként tett ily igéretet elfogadja, a jelen törvény 2-dik §-ában meghatározott büntetéssel büntetendő».

Pauler miniszter megjegyzi, mivel vannak állások, ugy, mint a katonaságnál és a főrendeknél, hol a becsületszót mindenesetre meg kell tartani, tehát ezen szakaszt szükségesnek tartja.

Mandel inditványozza, hogy az egész §. hagyassék ki.

Komjáthy inditványozza, hogy csak az esetben legyen a becsületszó kikötése büntethető, ha azon czélból köttetett ki, hogy az mint presszió felhasználható legyen a kötelezettség behajtásánál.

Teleszky az eredeti szöveget tartja helyesnek, azért az első bekezdést elfogadja, a második bekezdést azonban feleslegesnek véli.

Hodossy az osztrák törvény idevonatkozó intézkedését tartja kielégitőnek, azért azon álláspont elfogadását kéri.

Gaál a §-t elvileg elfogadja, csak némi styláris módositványt ajánl.

Győry Hodossy inditványát pártolja.

A bizottság Hodossy inditványát elvileg elfogadja.

A 16. § változatlanul elfogadtatott.

Ezzel az ülés véget ért.

Közelebbi ülés folyó hó 24-én, péntek délután 5 órakor.

A ruméliai vasutak összekötésére vonatkozó kérdés megoldásáról.

A keleti vasutak kérdésének jelen állásáról tett tanulmányoknak, valamint az ez irányban javaslatba hozott különböző megoldásoknak mindig az 1869. és 1872-iki hivatalos egyezményekben aláirt *hiteles okmányok* szolgáltak alapul; azt hiszszük tehát, meddő dolog lenne, azokra ezuttal is visszatérni s átmegyünk azonnal a *dolog lényegére.*

Mindenkinek tudomása van arról a tényről, hogy a ruméliai, vagyis az ugynevezett «keleti vasutak» a török császári kormány kizárólagos tulajdonát képezik. E vasutak minden *mozgó anyaga az állam költségén* lett előállitva.

Mintegy 12 év óta e hálózat haszonélvezete át van adva Hirsch bárónak, a nélkül, hogy a török császári kormány *a legcsekélyebb hasznot huzta volna belőlök.*

Szemügyre véve azokat az eszközöket, melyeket Hirsch báró alkalmazott egy ily előnyös szerződés elnyerésére, rájövünk, hogy az az *egyén*, kitől e *szerződés engedélyezése* függött, *ravasz csalárdságot* követett el.

Hasonlóképen tudja mindenki, hogy a körülbelül 800 millió franknyi dijkölcsön, melyet a török császári kormány, a mintegy 2800 klméternyi ruméliai vasuti hálózat *kiépitése* és *forgalombahozatala* czéljából kötött, alkalmul szolgált mintegy 1.980,000 kötvény-czimlet kibocsátására, mely ismét a Hirsch báró által alakitott társulat gondoskodásai folytán létesittetett. Magától értetődik, hogy a kibocsátás idejekor, a török kormány a kötvények átvevőinek bizonyos biztositékot ajánlott fel, mely biztositék más nem lehetett, mint épen e vasutak esetleges bevételei. — Mindenesetre bármiként szóljanak is az 1869-iki első egyesség minden kötvényre reá nyomott pontozatai, mely pontozatok Hirsch báró által csalárd uton lettek becsusztatva — a kötvények tulajdonosainak a kikötött kamatok nem fizetése esetére zálogjoggal kellett birniok a már létező vasutakra. Ezeket előre bocsátva, nagyon sajátságosnak tünik fel (és ez méltó koronája a csalárd műnek), hogy magok az európai »Bondholderek» megbizottai is oly kevés figyelembe részesitették ez árva kötvényeket a pénzügyek rendezésekor, egészen a Hirsch báró javára döntve el a kérdést, jóllehet, hogy e szerencsétlen üzletről *tökéletes tudomassal* birtak. És legkiváltképen egy nagy hatalom megbizottjainak egyikét terheli e sulyos felelősség, mert jelen irat szerzőjének 1881. szept. 21-én összejövetele volt vele, bár sajnos, minden eredmény nélkül.

A ruméliai vasutak ügyében kiküldött megbizottak intézkedései a török kormányra nézve semmi hasznot sem eredményeztek; ellenkezőleg nemcsak hogy az esedékes sorsjegyeket most ki kell fizetnie, de ez a megállapodás ártott régi jó hirnevének, mialatt báró Hirschnek évenkint 4—5 millió franknyi tiszta haszna van.

Igy áll ez az üzlet, melyben a Hirsch báró előnyére mindenki rá lett szedve.

A vasuti kölcsönök tőkésitésének czélja volt, egy 99 éven át tartó évenkint 22.000 frknyi kilometerenkinti szubvenczió, mely egy 1869-iki s később 1872-iki engedmény alapján a török kormány által báró Hirschre ruháztatott, a minek fejében ez nevezett hálózat *kiépitésére és forgalomba hozatalára* köteleztetett. Hirsch báró felcserélve szerepét, ügynökből szerződő fél lett, s e pénzügyi miveletek folyamában valóban kolosszális öszszegeket biztositott magának, melyek pedig jogosan a török kormányt illették volna meg.

A ruméliai vasutak vállalkozója minőségében az előirt hálózatnak csak egy részét épittette ki, azaz körülbelül 2·800 klmeter helyett tényleg nem épitett csak 1·270·5 klmetert s e czélra is a legkönnyebben kiépithető részt választotta ki, mely természetesen a legkevesebbe is került, ebből aztán önként következett, hogy a falvak nagyobb részt messze elmaradtak az állomásoktól; ennek daczára e pontra nézve is indemnity-t követelt a török kormánytól azon hamis ürügy alatt, hogy a dolgok ez állása árt a vasut érdekének s ő fel is lett hatalmazva a vasut minden bruttó-bevételét 12,000 frank erejéig megtartani.

Tegyük még hozzá, hogy az ekként felépitett vonalak is szét vannak szórva az országban: nincsenek sem egymással, sem az európai vasutakkal összeköttetésben. Három tekintélyes tengeri kikötőből indulnak ki, hogy elveszszenek az ország belsejében, s e szerint a *nemzetközi* vasutnak *semmiféle jellegével* nem birnak, tetemesen kárositják a szomszéd országok kereskedelmének és iparának érdekeit is, igy főleg Ausztria-Magyarországét, Hirsch báró első pártfogójáét, mely oly melegen felkarolta és ajánlotta őt akkor, midőn első izben az engedményért folyamodott.

Hirsch báró, hogy czéljait még jobban leplezze s port hintsen továbbra is az egész világ szemébe, bizonyos időre az engedmény elnyerése után 1872. május 18-án uj egyességet hozott létre a forgalomba hozatalt illetőleg.

Gondja volt rá azonban, hogy szerződött félként bemutasson egy általa 1869-ben a forgalomba hozatal czéljából alakitott társaságot, melyben Davoud pasa, egykori közlekedési miniszter 10%-kal szerepelt, s melyet tőle Hirsch báró 28,896 arany fonton vásárolt vissza; ez uj egyesség pontozatai természetesen mind igen kedvezők Hirsch báróra nézve. Kitünik ebből, hogy Hirsch bárónak először is nem volt szüksége a forgalomba hozatalra 150 millió frknyi tőkével uj társulatot alakitani, melyből 50 millió ugy szerepelt, mint a forgalomba hozatal első időszakára szükségelt tőke, mert be van bizonyitva, hogy Hirsch báró nemcsak köteles volt engedménye első pontjának értelmében és a 22,000 frank kilométerenkinti szubvenczió fejében e hálózat *kiépitésére* mindent megtenni, de tartozott, miután a *forgalomba hozatal* kötelezettségét magára vállalta, megszerezni mindazt, a mi *egy rendes forgalomba hozatalhoz* szükségeltetik: az ingóság (mozgó anyag) tehát szintén bele van értve a szubvenczióba s egy uj társaság tőkéjére a forgalomba hozatalra semmi szükség nem volt, hacsak czélja nem volt elhitetni a világgal, hogy erre az állitólag létező tőkére csakugyan szükség van, s e miatt jutalom fejében fölhatalmaztassék az összes bevételek bezsebelésére. S ez az a mit Hirsch báró 12 év óta folyton cselekszik, s a mi neki évenkint 4—5 millió franknyi tiszta hasznot hajt. Még egy másik bizonylat a mellett, hogy az ingóság (mozgó anyag) az állam költségén lett beszerezve, a következő: Köztudomásu, hogy 1869. elején Talabot ur kilometerenkint 8000 frkot ajánlott Hirsch bárónak a forgalomba hozatalért, melyet akkor Talabot ur társulatának kellett volna átvennie. Talabot ur emlitett 8000 frkot a török kormány által biztositotta s e czélból 65 millió franknyi letéteményt követelt, melyből a török kormány 13 milliót tényleg le is fizetett! (mely összeget Hirsch báró büntetlenül magának tartott meg!) Utóbb Talabot ur eltünik, hogy helyet adjon Hirsch bárónak, de vele már előbb, 1869-ben ki lett kötve, hogy a mozgó anyagok megvételeért Hirsch báró tartozik kilometerenkint 30,000 frankot fizetni. Báró Hirsch elfoglalva Talabot ur helyét ez intézkedésekből kifolyólag hozományul viszi uj társulatának a török kormány által a 8000 frankot illetőleg tett biztositékot minden járulékaival. 1872. május 18-án a török kormány megváltja Hirsch bárótól e 8000 frankot illető biztositékot 72.727 frkkal, a török kormány 2-od izben bebizonyitja ez által, hogy a mozgó anyag az ő költségén szereztetett be. Megjegyezzük végre, hogy minden — «növekedés» (ez a szó szerepel) költsége ⁴/₅ részben a kormányt és csak egy ötödrészben terheli a társulatot. Igy egy uj gép, kocsi stb. árát (mely ellenőrizve nincs) ⁴/₅ részben a török kormány fizeti. Be van tehát bizonyitva, hogy minden létező mozgó anyag az állam kizárólagos tulajdona.

Daczára, hogy a török kormány ugy a vonalak, mint a mozgó anyagok kizárólagos tulajdonosa volt, mint már emlitettük, 1872. május 18-án a forgalombahozatalra nézve egyesség köttetett egy Hirsch báró által 50 millionyi állitólagos tőkével alapitott társulattal, mely társulat — mint láttuk — első naptól kezdve törvénybe ütköző s rendellenes természetü volt.

Lehet-e tehát csodálkozni azon, hogy ez egyesség minden pontja a török kormány érdekeit csonkitotta! Tekintsük át röviden az egyességben aláirt «szörnyüségeket». E szerint Hirsch báró először is föl van hatalmazva csak 1270 kilométernyi vonalat épiteni ki, e vasutak egymás közt és az európai vasutakkal való összeköttetését illetőleg kimondatik: az esetben, ha a török kormány ez utóbbi vonalak kiépitését elhatározná, Hirsch báró fog előjoggal birni (egy a török kormány érdekeivel össze nem egyeztethető pontozat) ha csak a török kormány azokat házilag nem épittetné ki. Végre a török kormány az 1270.5 kilométer haszonélvezetét a Hirsch báró fentemlitett társulatára ruházza és mindaddig mig az összekötő vonalak kiépitve nem lesznek, minden bruttobevételeket megtarthat magának — mint már kimutattuk — klmkint 12000 frank erejéig, a nélkül, hogy ezért a török kormánynak a legcsekélyebb bért fizetni tartoznék; ellenkezőleg az utolsó pontozat Hirsch bárónak évenkint kilometerje után 12000 frkot látszik biztositani, ugy hogy Hirsch báró a dolgok ez állása szerint nemcsak 4—5 millió franknyi jövedelmet huz, de jogositva hiheti magát a török kormány terhére róhatni a 12000 frankból netalán hiányzó összeget is.

A mig az összekötő vonalak (körülbelül 545 kilometer) kiépitve nem lesznek, br. Hirsch «ideiglenes állapotban» lesz, mely állapot mint láttuk, neki oly roppant nagy hasznot hajt, hogy könnyen érthető, ha ő a dolgok ez ideiglenes állásának változtatására nem törekszik. Megmagyarázza ez azt is, hogy ő nemcsak, hogy nem sietteti az összekötő vasutak létesitését, sőt inkább mind e mai napig is akadályokat gördit a kiépités elibe.

Ugyan ez az egyezség, tárgyalva azt az eshetőséget, midőn az összekötő vonalak *már ki lesznek épitve*, átruházza azok haszonélvezetét a többi vonalakkal együtt báró Hirschre, még pedig azon feltétel alatt, hogy attól a percztől kezdve Hirsch báró tartozik a török kormánynak évente és kilometerenkint 8000 franknyi bért fizetni. E pontozat értelmében tehát a török kormány végre valahára kapna tényleg 9½ millió frknyi jövedelmet s ezt 50 éven keresztül.

Kétségbevonhatlan tehát, hogy a török kormánynak minden igyekezetét kizárólag a szerződés e pontjának végrehajtására kellene irányozni — mert a dolgok jelen állása, mely érdekeit oly annyira csonkitja, tovább már tarthatatlan. E kérdés gyors megoldása nemcsak a török kormányra, de a nyugati hatalmakra nézve is felette fontos. Mert bizonyos, hogy ha a török kormány 1270 kilométerről évenkint és kilométerkint 8000 frtnyi bérből 50 éven át 9½ millió frknyi jövedelem élvezésére jogositva lehet — akkor a nyugati hatalmaknak legközvetlenebb érdekökben fekszik oda törekedni, hogy a keleti vasutak összekötése mihamarabb bevégzett ténynyé váljék. Ez oly közgazdasági igazság, mely bizonyitékokra nem szorul.

A berlini szerződés, a négyes tanácskozások után ámulva kérdezheti az ember, hogy mért tartják még mindig függőben e kérdést?

A válasz nagyon egyszerü s nekünk kötelességünk azt ismételni: Hirsch báró az, ki neki szokásos jól ismert eszközökkel mindent megakadályoz. Mai napig ő ura maradt a helyzetnek s miután oly jól ért az ügyletek összebonyolitásához — sikerült neki, elámitani a közönséget a dolgok valódi állása felől.

A feladat most már a következő:

Hogyan lehetne egy oly megoldáshoz jutni, mely minden érdekeket kielégitsen?

Alólirott a magas portához 1881. április 16-án egy értekezést nyujtott be e czimen: «Ertekezés a ruméliai összekötő vasutak kiépitésére vonatkozó legczélszerübb eljárásról»; ez értekezés, mely kedvezőleg is fogadtatott, megoldja e feladatot, *föltéve*, hogy a császári kormány beleegyezik e vonalak közös érdekü épitésébe.* Itt nem mellőzhetjük hallgatással egy bécsi lap 1882. szept. 1-ei számában közzétett ama hirét, mely szerint Hirsch báró érezvén uraskodása végének közeledtét, még egyszer megkisérlette rászedni a török kormányt, s e czélból ügynökei által egészen uj ajánlatokat tétetett Konstantinápolyban, ugy a létező vonalok forgalmi vitelét, mint az összekötő vonalak kiépitését és forgalomba hozatalát illetőleg, mely ajánlatok török kormány érdekeivel ismét homlokegyenest ellenkeznének, de e helyett Hirsch báróra nézve annál előnyesebbek volnának. Azt hiszszük tehát, hogy eljött az alkalmas percz, a mikor végre a török kormánynak ki kell lépni a tétlenségből, melyben a mai napig senyvedett, s köriratot intézni a berlini szerződést aláirt összes hatalmakhoz s kitüntetni, hogy az összekötő vonalak kiépitése nem lehetséges:

Csak az 1872. május 18-ki egyesség szerint. Vagy Hirsch bárót teljesen jogvesztettnek kell nyilvánitani a csalárdságok miatt, melyeket köztudomás szerint elkövetett.

A feladat megoldása — mint az nehány hónap előtt javasoltatott — a báró Hirschre való átruházás által, meg nem engedhető, mert ez annyit tenne mint hallgatva elismerni egy ravasz módon szerkesztett egyesség (1872. máj. 18.) érvényességét, mely mai napig oly hátrányos volt a török kormányra s mely abban a pillanatban lenne kicserélendő egy átruházási szerződéssel, a midőn a török kormány az 1872. máj. 18-iki szerződés teljes végrehajtásával kezdené valahára élvezni oly türelmetlenül óhajtott jogos jövedelmeit.

Ha e fent emlitett eszközök nem alkalmaztatnak, ugy *semmi* más mód nem létezik. A kormány tovább is kénytelen lesz megtürni Hirsch bárót, ki egyedül zsebeli be a hasznot.

Az emlitett két mód bármelyike, ha *előre megállapitott rendszeres terv* szerint vitetik keresztül, meg fogja óvni a kormány érdekeit, mert hosszu időtartamra biztosit neki évenkint 9½ millió frt évi jövedelmet, mely összeg rá nézve a jelen körülmények közt annyival fontosabb, mert nagyban elősegitheti *az anatoliai vasutak kiépitését.*

Valóban ez utóbbi, az *ázsiai török vasutak kiépitésének* kérdése szoros kapcsolatban áll a ruméliai összekötő vonalak kiépitésével. A török kormány már 1873—1874-ben tétetett tanulmányokat az *ázsiai vasuti hálózatot* illetőleg; a közlekedési miniszterium irattárában vannak letéve e vonalak kiépitésének tervrajzai, beleértve az *ismidt-bagdadi ideiglenes vonalat* is, melynek kivitele alapos számitások szerint 4—5 évnél többet nem igényelne.

Az előadott viszonyok közt csak *hajthatatlan akarat*, segélyezve *vaskezek* által, hárithatná el az akadályokat, a *jog* és az *igazság* győzelmére.

Péra, 1882. okt. 17.

A. de Landsée báró s. k. mérnök.

* A közösérdekü vasutak rendszere ma már majd minden európai kormány által el van fogadva.

Az osztrák államvaspálya-társulat szerződése.

A képviselőház állandó közlekedési bizottsága a cs. kir. szabadalmazott osztrák államvaspálya-társulattal 1882. évi junius hó 8-án kötött szerződés és az ennek 4-dik czikke értelmében kibocsátandó engedélyokmány beczikkelyezéséről szóló törvényjavaslatról a következő jelentést nyujtotta be a háznak:

A kormány az ország egy régi óhajának tett eleget, midőn az évek hosszu során át következetesen folytatott vasuti politika eredményekép az osztrák államvaspálya-társulattal 1882. junius 8-án kötött szerződést létesitette.

Az 1867: XII. t.-cz. 65. §-a s az ezen törvény alapján létesült ideiglenes vasuti egyezmény nem voltak elegendők arra, hogy az állam területi fenhatósága az osztrák államvaspálya-társulattal szemben is teljes érvényre emelhető lett volna.

A többször megkisérlett barátságos kiegyenlitések nem sikerülvén, az állam részéről meghozattak mindazon nevezetes áldozatok, melyek szükségesek voltak arra, hogy az osztrák államvasuttársulat által forgalmi érdekeinkkel szemben elfoglalt hatalmi álláspont gyengittessék, s a magyar államvasuthálózat az osztrák államvasuttársulattal a versenyharczot felvehesse.

Megvétetett e czélból a «vágvölgyi vasut», megváltatott a «tiszavidéki vasut», kiépittetett és megnyittatott a «rákosujszászi vonal»; a «budapest-zimonyi vasut» pedig szintén állami költségen kiépittetett s megnyitásához közel áll.

Az osztrák államvasut részvényesei a változott helyzetet megértve, az egyezkedés terére léptek; — a kormány sem hunyhatott szemet az elől, hogy a küzdelem folytatása az államra nézve még további nagy áldozatokkal járhat, s hogy különben sem lehet az állam jól felfogott érdekében az, hogy egy oly jelentékeny vállalat, mint az osztrák államvasut-társulat, mihelyt a magyar területi fenhatóságot itteni vonalaira nézve feltétlenül elismeri, továbbra is gyengittessék. — Ily körülmények közt jött létre az 1882. junius 8-ki szerződés, mely az ország jogos igényeit teljesen kielégiti.

Jogos igényeink kielégitetteknek tekinthetők; — mert a szerződés első czikke szerint a magyar vonalak számára a jármütelep kihasitása, s a számlák elkülönitése mellett külön üzletigazgatóság s e fölött külön igazgató-tanács állittatik fel;

mert a szerződés második czikke véget vet az osztrák államvaspálya-társulat magyarországi vonalainak visszaváltása tárgyában fennállott jogi bizonytalanságnak; a beváltást 1895. január 1-től lehetővé teszi, s annak módozatát szabatosan meghatározza;

mert az osztrák államvaspálya-társulat bécs-ujszőnyi vonalának Szőnytől a magyar határszélig terjedő részét a magyar államnak — a vágvölgyi vasut és ennek nagyszombat-szeredi és récse-prácsai szárnyvonalai, s a pozsonyi lóvonatu vasut viszont átengedése mellett — meghatározott módozatok szerint birtokába bocsájtja a szerződés harmadik czikke szerint, s ez által a Bécs felé már régóta tervezett második rövidebb vasuti összeköttetésnek helyreállitását lehetővé teszi;

mert a szerződés negyedik czikke szerint a vágvölgyi vasutnak Zsolnáig leendő kiépitése biztosittatik, s az osztrák államvasut-társulat részére elvileg engedélyezett s az állam minden megterheltetése nélkül épitendő 200 kilométer helyi érdekü vasut közelebbről is megjelöltetik; —

mert a szerződés hatodik czikke által az oly nagy horderejü keleti forgalomra nézve, az osztrák államvasuttársulat és a magyar királyi államvasutak közt teljes érdekszolidaritás létesittetik;

mert a szerződés hetedik czikke által oly egyezmény létesitése állapittatik meg a forgalom megosztására és irányitására nézve, mely a többször nevezett két vasut közt minden versenyzést kizárjon;

mert a szerződés nyolczadik czikke által lehetetlenné tétetett, hogy a bruck-bécsi vonalrészeken esetleg prohibitiv árszabások alkalmaztassanak velünk szemben, s ugyanezen czikkben az iránt is rendelkezés tétetik, hogy a magyar bevitelnek esetleg engedélyezendő kedvezményes dijtételek a magyar kivitel által is igénybe vétethessenek, — hogy a román gabona és örlemények szállitása alacsonyabb dijtételek engedélyezése által saját terményeink szállitása fölött fölényt ne nyerhessen, s hogy a Budapesten megtörött forgalom bizonyos meghatározott feltételek mellett visszatérités utján a direkt kiviteli tariffák tételeiben részesittessék.

A bizottság különös sulyt helyezett a szerződés hetedik és nyolczadik czikkeiben szabályozott tariffa-ügyre s bár az annak alapján kötendő kartell-szerződés bemutatva nem lévén, azt egyedül és tisztán a kormány által saját hatáskörében, saját kizárólagos felelőssége mellett tartja megkötendőnek, e tekintetben is teljes határozottsággal jelenti ki, hogy a szerződésben foglalt pontozatok teljesen megnyugtatók, hogy ezeknek figyelemben tartásával az ország forgalmi érdekei teljesen megóvhatók, a minthogy reményét fejezi ki a bizottság, hogy ez érdekek meg is fognak óvatni.

Ezen szempontokból indulva ki, s méltányolva a törvényjavaslat indokolásában felhozottakat, a közlekedési bizottság — azon meggyőződésben, hogy a törvényjavaslat második szakaszában adott fölhatalmazás az uj társulati szervezet mielőbbi életbeléptetését nem fogja koczkáztatni,

«a császári királyi szabazalmazott osztrák államvaspálya társulattal 1882. junius 8-án kötött szerződés és az annak 4-ik czikke értelmében kibocsátandó engedély-okmány beczikkelyezéséről» szóló törvényjavaslatot az imént hivatkozott szerződéssel és engedély-okmánynyal együtt általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadni határozta.

Erre a részletes tárgyalás megejtetvén, a hivatkozott törvényjavaslat és mellékletei részleteikben is elfogadtatni határoztattak, mindazáltal azon módositással, hogy az engedélyokmányban hivatkozott mértföldek és vámmázsák helyett az uj mértékrendszernek megfelelőleg kilométerek és kilogrammok tétessenek.

Ehhez képest az engedély-okmány 3. §-ában a negyedik bekezdés második sorában ezen szavak helyett: «mértföldenként 150,000 frtot . . .» következő szavak javasoltatnak tétetni: «kilométerenként 19,773 frt 27 krt.»

Ugyanazon okból javasolja a bizottság, hogy az engedély-okmány 24. §-a is átalakittassék; s a 24. §. helyébe következő uj szöveget inditványoz tétetni:

«24. §. A vitel- és szállitási dijak a jelen pályára a következő határok közt szabatnak meg. Legmagasabb árszabás kilométerenként arany vagy ezüst pénzben utasoknál egy személyért: az I. osztályban 4.75 kr. o. é., a II. osztályban 3.56 kr. o. é., a III. osztályban 2.37 kr. o. é. kell állani. Gyorsvonatoknál, melyeknek első és második osztályu kocsikból kell állani, e dijak 20 százalékkal fölemelhetők, azon feltétel alatt, hogy e vonatok gyorsasága más magyar és osztrák pálya gyorsvonatainak átlagos sebességénél csekélyebb ne legyen. Az árukat illetőleg közönséges gyorsaság mellett 100 kgr. és kilométerenkint: az I. osztály 0.41 kr. o. é., a II. osztály 0.62 kr. o. é., a III. osztály 0.82 kr. o. é. Kivételesen egész kocsirakodásokért 100 kgr. és kilométer után gabona, liszt, tüzi és talpfák szállitásánál 0.37 kr. o. é., — továbbá kősó, coaks, briquette, ásványos szén, sajtolt tőzeg, épületkő, tégla és kavics-szállitásnál 100 klgr. és kilométer után 0.26 kr. o. é. A biztositási és mellékilletékek legmagasabb tételeit, az áruk osztályozását és egyéb forgalmi határozatokat illetőleg ugyanazon szabályok követendők, melyek a szabad. államvaspálya magyarországi fővonalán érvényesek. Ha a törvényhozás valamennyi általa engedélyezett vasutakra kihatólag szabályozná a szállitási dijakat, az e részben hozandó törvény e pályára nézve is érvénynyel birand.

Gr. Bánffy Béla s. k. mint a közl. biz. elnöke. *Darányi Ignácz* s. k. mint a közl. biz. jegyzője.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

⁂ **A vizjogi törvény** megalkotása czéljából a m. k. minisztertanácsnak 1881. évi julius hó 3-án hozott határozata alapján *enquete-tanácskozmányt* hivott össze gróf Széchenyi Pál földmivelés-, ipar és kereskedelemügyi miniszter. Az enquete-tanácskozmányra, melynek *első ülése f. évi deczember hó 14-én* a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterium elnöki osztályában fog megtartatni, meghivást nyertek: az érdekelt *belügyi, pénzügyi, igazságügyi, közmunka- és közlekedésügyi* miniszteriumok, az *országos gazdasági egyesület, az országos iparegylet*, a *mérnökök és épitészek országos egyesülete*, az *országos erdészeti egyesület, a tiszavölgyi társulat központi bizottsága* s végül *a budapesti kereskedelmi és iparkamara*. Az enquete-tanácskozmány munkálatának alapjául a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterium a kulturmérnöki osztály főnöke: *Kvassay Jenő* által ujabban kidolgozott *törvényjavaslat-tervezetet* fogadta el.

⁂ **Rábaszabályozás.** Lapunk mult számában közöltük volt a győrmegyei Rábaérdekeltség értekezletéből kelt azon kérvényt, melyben a közmunka és közlekedési minisztert a Rábaszabályozás munkálatainak foganatositására kérik. Ezen értekezlet után Győrmegye törvényhatósága gr. Khuen Károly főispán elnöklete alatt közgyülést tartott s ezen közgyüléséből a következő fölterjesztést intézte a közmunka- és közlekedési miniszterhez:

«Nagyméltóságu magyar királyi közmunka- és közlekedési miniszterium! A rábaszabályozási társulat működésének függőben tartása, másrészről vizi viszonyaink aggasztó állapotáról beérkezett alispáni jelentés, mai közgyülésünk egyik kiváló tárgyát képezvén, egyhangulag azon megállapodásra jutottunk, hogy a helyzet földeritése mellett nagyméltóságodnál és egyidejüleg az országgyülés képviselőházánál is bajaink orvoslását tiszteletteljesen kérelmezzük. A rábaszabályozási társulat 1873. évben a törvény intézkedéseinek megfelelőleg alakult, ugyanily alapon a tetemes költséget igénylő ártérfejlesztést befejezte s tervezetei és költségvetése a törvényes tényezők közreműködésével jóváhagyattak, s az által, hogy a Rába folyón létezett malmok a társulat által kisajátitva el is távolittattak, a szabályozás munkája tényleg megkezdetett. A malmok eltávolitása által a folyam sodra oly rohamossá vált, hogy azon viztömeg, mely az előtt a malomgátak által akadályozva 6—7 nap alatt és akkor is kisebb mértékben érkezett megyénk területére, most 1—2 nap alatt egész tömegében itt van, melynek az előbbi állapothoz képest tetemesen megerősitett védmüveink ellenállni képtelenek, mert a meder kanyarai miatt lefolyást nem nyerhetvén, megyénk Rába és Rábcza vidékét és a Marczal völgyet elárasztja, s *az előbb virágzó terület folytonosan viz alatt áll, és valóságos siralomvölgygyé vált, a lakosság elszegényedett s küszöbén vagyunk azon helyzetnek, hogy a tiszta magyar-ajku nép ősei fészkét kénytelen elhagyni, hogy életfenntartását egy szerencsésebb vidéken vagy idegen országban biztosithassa.* A malmok eltávolitása által beállott helyzet, mely megyénket a végelpusztulásra juttatja, a felsőbb vidéknek jelentékenyen használt, mivel a viz onnét gyorsan és akadálytalanul lefolyást nyerhet, ezen előny támasztotta föl a felsőbb vidéki érdekeltségnél az önzést s ennek folytán indittatott meg a szabályozási munkálatok ellen az izgatás, mely a társulatban meghasonlást idézett elő s a kormánybiztos alkalmazását tette szükségessé. A kormánybiztosi törekvések az izgatás és több helyen a saját érdekei ellenére félrevezetett nép akaratával szemben eredményre nem vezettek, s már *több mint négy éve minden szünetel* s érdekelt birtokosságunk megfeszitett ereje és áldozatkészsége a védelem tekintetéből elégtelennek bizonyultak, s olyan védekezés, mely sikert is eredményezhetne, anyagi erejét teljesen felülmulja. — Nagyméltóságu miniszter ur! mi azon nézetben vagyunk, hogy törvényeink és a törvényerővel biró társulati alapszabályok ellenére a bekövetkezett meghasonlás nem nyujthat jogot a társulat föloszlására addig, mig az uj helyzettel károsult terület a vizáradások ellen társulati költségen nem biztosittatik, ugyan azok, a kik a társulat fölbontására törekesznek s kölcsön fölvétele ellen szavaztak, a társulati közgyülésen a kormánybiztoshoz beterjesztett nyilatkozatukban maguk is beismerték a helyet tarthatatlanságát, s hogy a tiszta magyar ajku népesség által lakott alsó nagy vidék a végenyészettől kell, hogy megvédessék. Miután azonban az eddig szerzett tapasztalatok szerint a társulat önkormányzati hatáskörében a fölizgatott többség mellett az ügy fontosságához méltóan határozni képtelen, de másrészről, *hogy az eddigi tetemes költség kárba ne menjen s megyénknek jelenleg is árvizzel boritott tetemes része a végpusztulástól megóvassék, s végre hogy azon terület az adóalapnak, tisztán magyarajku nagyszámu lakossága pedig a hazának továbbra is megtartható legyen*, kötelességünknek tartjuk nagyméltóságodat tiszteletteljesen fölkérni, hogy a fölsorolt állapotok folytán a társulati többség ellenére *a már jogerejü tervek alapján a Rába és mellékfolyóinak árvédelmi tekintetből való szabályozása czéljából* a tiszai vidékekre alkotott valóban jótékony eredményü törvényekhez hasonló *törvényjavaslatot az országgyülés képviselőházába benyujtani* kegyeskedjék. Győrmegye közönsége nevében: Gróf *Laszberg Rezső*, alispán.»

⁂ **„Adria“ magyar gőzhajózási részvénytársaság.** Az «Adria» magyar gőzhajózási társaság megváltoztatása, illetőleg kiterjesztése elhatározott dolog. A kormány már a törvényjavaslatot is kidolgozta, melyszerint az eddigi állami szubvenczió 150,000 frtról 400,000 frtra s a hajók száma hétről huszra emeltetnék. E czélból azonban a társaság alaptőkéje szintén felemeltetnék és pedig tiz millió forintra.

** **A budapest-ujszőnyi vasut.** A budapesti iparosok, különösen pedig a gyárosok és malmok felterjesztést intéztek a közlekedésügyi miniszteriumhoz, melyben arra kérik a kormányt, hogy a budapest-szőnyi vasut épitésére vonatkozó törvényjavaslatot akkép módositsa, hogy Torbágyról Tokodig szárnyvonal épittessék, mi által a fővárosi iparosok érdekei jelentékenyen előmozdittatnának. Az előnyök az esztergomi szénnek Budapestre való szállitásában nyilvánulnak. Ha az érintett szárnyvasut kiépittetnék, az esztergomi szénvidékről 12 frt 14 krba kerülne 100 métermázsa szénnek Budapestre szállitása, mig ellenben a nógrádi bányákból a szállitás 100 mmkint 20 frt 98 krba kerül. A budapesti gyárak évenkint 3.700,000 mmázsa szenet fogyasztanak s igy a különbség 327.080 frtra rugna. A kérvényezők azt, hogy Budapestről Esztergomba viczinális vasut épittessék, határozottan hátrányosnak tartják, mert: a szénnek vasuti szállitási költsége, az ilyen vasutnak csekélyebb szállitási képessége miatt, daczára az esetleg rövidebb vonalnak, szükségképen jelentékenyen magasabbra rugna, mint a normális vasuton Torbágyon át; a viczinális vasut pályaudvarának Ó-Budán kivül, igy tehát a főváros központjától egy teljes mértföldnyi távolságban való elhelyezése folytán az attól további elfuvarozási költség kétszer oly magasra rugna, mint például a m. kir. államvasutak pályaudvarától, végre mig az egyfelől a m. kir. államvasuttal, másfelől a buda-pécsi vasuttal megérkező kőszén, eltoló vágányok által — milyenekkel 3 malom az alsó Dunánál már el is van látva — közvetlenül és minden közbeeső kezelés, tehát majdnem költség nélkül a gyárudvarokba szállitható, addig ezen eljárás a viczinális vasutnál, mely a létező vasuthálózattal összeköttetésben nincs, lehetetlen dolog marad s igy egy viczinális, Budáról Esztergomig vezető vasut a kérvényezők szerint Budapestnek kőszénnel való ellátásának szempontjából, határozottan anachronismus. A budapesti iparnak képviselői végül ama reményüket fejezik ki, hogy a kormány a fővárosi iparosok érdekeit figyelembe véve, a Torbágyról az esztergomi kőszénvidékre elágazó szárnyvonalnak kiépitése iránt a kiegészitő vagy esetleg külön törvényjavaslatot az országgyülésnek mielőbb beterjeszti.

IPARÜGYEK.

— **A technologiai muzeumról.** A müszaki iparmuzeum ideiglenes átalakitási munkálatait a jövő hó elején ez idényre befejezik. A kerepesi uti Beleznay-féle épületnek — mely a muzeum befogadására van szánva — eddig még csak a belső balszárnyát döntötték és alakitották át a muzeum czéljainak megfelelően. E szárnyépületben, mely egy ajtóval a főépülettel lesz összekötve és azonkivül külön bejárattal fog birni, lesznek elhelyezve a különféle gépek. Ez épületrészen most helyezik el a tetőzetet. A középső épület teljesen megmarad és csak az előtte álló üvegfal lesz eltávolitva. Belsejében már leszedték az eddig ott volt karzatokat és a padozatot, illetve a talajt, mely eddig a belső teremben két helyen jóval magasabb volt, kiegyenlitették. A főépület mögött volt nyári szinpadot már szintén szétszedték. Az ez épületrészbe vezető hátsó folyosó és pótépület ugyszintén a baloldali belső épületszárny lebontását és átalakitását, az előrehaladott téli időjárás miatt tavaszra halasztották. Jelenleg a bal szárnyépület befejezésén és a főépület belsejének padlózásán és a falak eltisztitásán dolgoznak.

— **Az országos iparegyesület** gyáripari szakosztálya kedden f. évi november hó 27-én délután 5 órakor az egyesület helyiségében (Ferencziek bazára) ülést tart, melyen a tagok részt venni kéretnek. Tárgyak: 1. szakosztályhoz utalt több tárgy elintézése. 2. A szállitásügyi bizottságba képviselők kiküldése. 3. Az egyesület érempályázatának reformja.

— **A központi háziipar-egyesület** f. hó 25-én (szombaton) d. u. 5 órakor az országos iparegyesület helyiségében (Ferenczik-bazára I. em.) választmányi ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghivja az elnökség. Napirend: az iparegyesülettel való fuzió kérdése.

— **Ipartanmühely Metzenzéfen.** Az abonyi tanfelügyelő az Alsó-Metzenzéfen felállitandó ipartanmühely ügyében a következő átiratot intézte a kassai kereskedelmi és iparkamarához: A nagyméltóságu vallás- és közoktatásügyi magyar kir. miniszter ur felterjesztésemre Alsó-Metzenzéfen egy ipartanmühelylyel összekötött felső fiu- és leánynépiskolát hajlandó felállitani, ha az iparkamara, illetőleg az ottani helyi ipartársulat részéről anyagi támogatásban részesül. A felállitandó tanintézet költségeit nagyobbára az állam fogja fedezni, a község csakis helyiséget, butort, világitást és szolgálatot, az ipartanmühelynek felügyelője számára pedig lakást szolgáltatván. Az intézet első berendezése az államnak 2000 forintba kerül, évi fentartása pedig a legkisebbre szoritva az összeget, 4000 forintot meg fogja haladni. Ez óriási kiadással szemben, tekintve a népoktatásra az országgyülés által megszavazott csekély összeget, az állam feltétlen megköveteli, hogy a tanmühely fentartásához szükséges forgó tőkét, az érdekelt iparkamara, illetőleg ipartársulat előlegezze. Ezen összeg 500—2000 frtig terjedhet. A forgó tőkét az állam, az ipartanmühely által előállitott tárgyak után nyerendő haszonból visszatéritendi. Hivatalos tisztelettel felhivom ennélfogva a tekintetes kamarai elnökséget, méltóztassék hatáskörében intézkedni, hogy a tőke iránti nyilatkozat, illetőleg szerződés az iparkamara és részemről mint az állam képviselője által mielőbb létrejőjjön. Végül megjegyzem, hogy a tervelt vas-ipartanmühely felügyeletében az érdekelt kamara két tagja részt veend. A kamara megbizta az elnökséget, miszerint az alsó-meczenzéfi ipartársulattal érintkezésbe lépve, a szükséges forgótőkének a nevezett társulat utján való előteremtése iránt a kellő intézkedéseket tegye meg.

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE.

** **A pozsonyi kereskedelmi szövetkezet emlékirata.** A pozsonyi kereskedelmi szövetkezet az 1881. évi IV. törvényczikk hatályának a kávéfogyasztási adóra nézve megszüntetéséről s a czukor, czukorkák megadóztatására vonatkozó határozmányainak módositásáról szóló törvényjavaslat módositása tárgyában élénk mozgalmat inditott meg, melynek eredményekép emlékiratot készitett s ezt szombaton fogják a képviselőháznak benyujtani. Az emlékiratban előre bocsátja a pozsonyi kereskedelmi szövetkezet, hogy sohasem idegenkedett és most sem idegenkedik attól, hogy az államháztartás folyton növekedő szükségleteivel szemben a hazafias áldozatkészségben a legszélsőbb határokig menjen, s ezért viszont azt kivánja, hogy az áldozat ne legyen eredménytelen, s hogy a rosz alkalmazás miatt ne hozzon a magyar kereskedelemre haszon helyett veszedelmet, minek okvetlenül be kell következnie, ha kormányunk a magyar kereskedelemre oly terheket ró, melyeket az osztrák tartományok nem ismernek. A mily örömmel üdvözli a törvényjavaslat ama részét, melylyel az 1881. IV. t.-cz. által pusztán hazánkra nézve behozott fogyasztási adó a «kávé és pótolmányok» tekintetében megszüntetik, és helyébe Ausztria-Magyarország kereskedelmét egyenlően terhelő vámfelemelés hozatott be, ép oly hátrányosnak tartja azt, hogy czukor, czukorkák, czukrozott gyümölcs és csokoládé gyártmányokra nézve szintén kizárólag a magyar kereskedelemre vert bilincs nem csak megörökiteni, hanem öregbiteni is czéloztatik. Ezek előre bocsátása után a javaslat indokolását bonczolgatván, arra az eredményre jut, hogy eltörlendő tehát a czukor, czukorkák, czukrozott gyümölcs, és csokoládé gyártmányokra szabott fogyasztási adó mindaddig, mig oly mód, oly rendszer nem hozathatik be, hogy annak kezelése és keresztülvitele egyforma terheket ró a haza egyenjogu polgáraira, s mig az hasonló mérvben az osztrák tartományokban is be nem hozatik, még pedig az esetben is, ha az abbeli bevételi hiányt hitel utján megszerezni kellene. Az emlékirat további részében a fogyasztási adó beszedési módjáról emlékezik meg a nevezett szövetkezet s erre vonatkozólag arra az eredményre jut, hogy a fogyasztási adó eddigi beszedési módja gyökeresen megváltoztatandó volna oly képen, hogy ez ebbeli előirányzott bevételi összeg a termelési adó beszedése mellett lenne eszközlendő, ép ugy mint a petroleum és kávénál a vámhivatalok által, mi által egyedül lehetne az egyenlő és arányos megadóztatást elérni.

** **Fiume kikötőjének lisztkivitele** Nyugat-Európába és Braziliába 1882. évi októberban következő volt: Kivitetett összesen 57013.57 métermázsa. Ebből szállittatak az I. budapesti gőzmalmok 7724.96, Pannonia 5972.40, pesti hengermalom 3251.20, Erzsébet-malom 3638.34, a hitelbank egyesület gőzmalmai 3254.80. Gizella-malom 2622.40, Lujza-malom 1950.40, molnárok és sütők malma 3552, Konkordia-malom 3236,80, Haggenmacher-féle malom 3048, Victoria-malom 4572, n.-kikindai malom 1625.80, szatmári gőzmalom 1114.20, szegedi 3652.80, Pereira et Comp. 245.19, Bloch J. 5537.20, Schröder & Comp. 49.04, Jellouscheg 1053.43, Schenker & Comp. 200, Lobmayer 712.63 métermázsát. — A szállitási helyeket illetőleg: Dublinba szállittatott 508.32, Liverpoolba 21252.80, Londonba 4270.80, Glasgowba 9322.81, Leithba 8839.20, Belfastba 203.20, Plymouthba 152.40, Manchesterbe 965.70, Corkba 101.60, Stockportba 406.40, Bristolba 50.80, Bahiába 1475.67, Maranhanba 186.30, Pernambucoba 4166.07, Maccioba 343.26, Bordeauxba 800, Rouenbe 2800, Marseillebe 70, Amsterdamba 1100, Paraiba 49.04 métermázsa. Január elejétől október végeig összesen 501432.12 métermázsára rugott a fiumei kikötő fönt körülirt lisztkivitele.

** **A budapesti kereskedelmi és iparkamara** figyelmezteti az érdekelt kereskedő és iparos köröket, hogy midőn az osztrák-magyar vámterületen nem készülő gépeknek kedvezményes vám melletti behozataláért a földm.-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszterium hoz folyamodnak, kérvényükhöz mindenkor a behozandó gépeknek pontos rajzát és részletes leirását is mellékeljék, mivel különben folyamodványuk elbirálása a nevezett miniszterium, valamint a cs. kir. osztrák kereskedelemügyi miniszterium részéről fenakadást szenved.

** **Amerikai petroleum.** New-Yorkból e hó 19-ről jelentik: A petróleum ára utóbbi időben többszörös hullámzáson ment keresztül. A baisse-üzérkedők azért hitték, hogy a 8¾ árfolyammal elérkezett az idő, hogy az árhanyatlására fektetett müveleteiket megkezdhetik s csakugyan sikerült is nekik az árfolyamot gyorsan 7⅞-ra leszoritani. Igaz, hogy e müveletüknél egy oly körülmény is támogatta őket, mely nem mindennap szokott előfordulni s hatását nem egy hamar téveszti el. *Forrest-Counti*-ban ugyanis uj petróleum-forrásokra bukkantak, melyeket a mult héten nyitottak meg. Ez a körülmény és az, hogy az uj források meglehetősen sok petróleumot szolgáltatnak, a petróleum árfolyamát egy centtel, vagyis 12 százalékkal csökkentette. A mai jegyzések mindazon által még mindig 20 százalékkal kedvezőbbek, mint a szeptemberiek voltak.

Magyarországi kereskedelmi czégek.

— Kivonat a «Központi Értesitő» 93-ik számából. —

I.

CZÉGBEJEGYZÉSEK.

a) **Egyéni czégek:** *Bátori Antal* füszerkereskedő Budapesten, bej. a kir. k. és v. trvszéknél nov. 4.

Dávid Ripper palaczksör-árulási üzlettulajdonos Budapesten, bej. a kir. k. és v. trvszéknél nov. 3. — *Stern Márton* fakereskedő Nagyváradon, bej. u. o. nov. 2. — *Kemény Lajos* rongykereskedő Nagyváradon, bej. u. o. nov. 2.

b) **Társas czégek**: *Ivanides és Flesch* gabona és terménybizományi üzlettulajdonosok Budapesten, bej. a kir. k. és v. trvszéknél nov. 6. — *J. Unterer's Söhne Specerei-Commissions-Speditions- und Incasso-Geschäft* Nagyszebenben, bej. u. o. okt. 5. — *I-er Karlsdorfer Spar- und Vorschussverein Károlyfalva*, alakult 1882. april 23-án, bej. a fehértemplomi kir. trvszéknél okt. 20. — *Urosevits et Mitraschin* rőfőskereskedése Versеczen, bej. a fehértemplomi kir. trvszéknél okt. 20.

II.

CZÉGTÖRLÉSEK.

a) **Egyéni czég**: *Johann Persoill* vegyeskereskedése Brassóban, törölt. u. o. okt. 31.

b) **Társas czég**: *Klein Gieskan és társa* felszámolás alatt Budapesten, törölt. a kir. k. és v. trvszéknél nov. 3.

Enquéte a részletjegy-üzlet tárgyában.

— 3-dik ülés. —

Az enquéte *Matlekovics* államtitkár elnöklete alatt ma három órán át tartó ülésen folytatta tanácskozásait. Mindenekelőtt az 5. §. azon függőben maradt intézkedése vétetett tárgyalás alá, hogy mely maximális összeg mondassék ki olyannak, a melynél az üzlet jogszerüen felbontható. Egy részről azon inditvány tétetett, hogy a 40%-on tuli kárositás állapittassék meg határ gyanánt, miután azonban másrészről kiemeltetett, hogy a veszteség magasságának megállapitása majdnem lehetetlen, mivel ez mindig változik s mivel a kamatokat is számitásba kell venni, egyik oldalról azon inditvány merült fel, hogy állapittassék meg évenkint a megengedhető nyereség maximális — százalék tétele. Az enquête kimondotta, hogy oly üzletek, melyek évi 20%-nál magasabb hasznot hajtanak — mely körülményre nézve azon nap árkelete veendő alapul, a melyen az üzlet megköttetett — hivatalból megsemmisithetők. — 20%-nyi haszon azért állapittatott meg, mivel e mellett nemcsak az összes jelentékeny kiadások, proviziók, bélyegkiadások stb., hanem az eladó jelentékeny koczkázatai is tekintetbe vvltak veendők. Következett ezután a *6.* §. tárgyalása. E szakasz szövege következőleg szól:

«Az eladó a részletügyletet egyoldalulag csak azon esetre szüntetheti meg, ha a kikötött részfizetés a lejárat utáni harmadik napon le nem fizettetett, és ő az értékpapirnak azon napon jegyzett árából saját kárpótlására szolgáló 20%-nyi levonás után még fenmaradó összegnek a befizetett részletekre eső arányos részét a vevőnek vagy jogutódjának azonnal kiszolgáltatja, vagy a hatóságnál részére leteszi. Minden ezzel ellenkező kikötés vagy egyezség érvénytelen.»

Megállapodás jött létre az iránt, hogy nem három, hanem *nyolcz napi* időtartam állapittassék meg a részlet. befizetés számára. Továbbá kimondatott, hogy az eladó emellett egyebekre nézve a kereskedelmi törvény 306. §-a értelmében járjon el.

Azon kérdés iránt, mennyi fizetendő vissza a vevőnek az üzlet stornirozása esetében, a javaslat határozmányai egy részről kedvezőtleneknek s nehezen keresztülvihetőknek jeleztetett. Egy másik tagja a szaktanácskozmánynak azt inditványozta, hogy az eladó a befizetett részletek 20 százalékát visszatarthassa. Ezenkivül még több inditvány tétetett, melyek részben nevezetesen az eladók érdekeit törekedtek védeni. Végül abban kell a szaktanácskozmánynak megegyeznie, hogy ezen pontot függőben hagyja, mignem az egyes inditványokban tett számitások a szaktanácskozmány elé terjesztve lesznek.

Erre a 7. §. vétetett tárgyalás alá, mely igy szól:

«A mennyiben az eladás utazó ügynökök által történik, a czég azokat kellő felhatalmazással ellátni és minden a részlet-ügyre vonatkozó tényért, cselekedetért vagy mulasztásért felelősséget vállalni tartozik.»

E fölött hosszabb vita fejlődött ki. A szakasz intézkedésével szemben inditványoztatott, hogy az ügynökök általi üzlet egyáltalában tiltassék el; másrészről az javasoltatott, hogy az ügynökök kapjanak hatóságilag láttamozott felhatalmazásokat, melyekért a czég köteles ugyan felelősséget vállalni, mindazonáltal az ügynök eljárásának minden részleteiért felelősségre ne vonassanak. Javaslatba hozatott továbbá, hogy vétessék át az illető osztrák törvény 4. szakasza. E szakasz igy szól:

4. §. «A 2. §-ban emlitett eladási ügyleteknek megkötését, a 2. §. b) pontja alatt emlitett eladási okmányoknak kiszolgáltatását, végre az ilyetén ügyletek megkötésére való felhivásokat, házalók vagy utazó ügynökök közvetitése mellett eszközölni tilos.»

Miután utaltatott arra, hogy egy ügynök vagy utazó, vagy házaló eladó fogalma, valamint azon kérdés, hogy ezek meghatalmazottaknak tekinthetők-e nálunk, még nincs pontosan megállapitva, az elnök szavazást ejtett meg, minek folytán — a szavazatok szétforgácsolódván, — nem abszolut ugyan, de relativ szótöbbséggel azon meglepő határozat hozatott, hogy *részletjegyeknek utazó ügynökök általi eladása teljesen eltiltatik* s hogy hasonló üzleteket az illető czégnek csak állandó meghatalmazottjai csinálhatnak.

Erre az enquéte elnapolta tanácskozásait.

BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE.

— Nov. 23. —

Gabonatőzsde.

A *buza*-üzlet ma csendes irányt követett. A kinálat mérsékelt volt, a vételkedv a malmok tartózkodó magatartása mellett korlátolt maradt és a forgalom sem nyerhetett nagyobb terjedelmet és vontatott üzlet mellett csak mintegy 9000 métermázsára szoritkozott, miközben azonban teljes tegnapi árakat fizettek. — Egyéb gabonanemek csekély forgalom és általában szilárd irány mellett teljesen változatlanul maradtak. — Eladatott:

Buza. *Tiszavidéki:* 100 mm. 80·5 k. 9.85 frt, 200 mm. 80 k. 9.80 frt, 300 mm. 80 k. 9.72½ frt, 100 mm. 84 k. 9.87½ frt, 100 mm. 79·2 k. 9.70 frt, 300 mm. 79 k. 9.72½ frt, 200 mm. 79 k. 9.35 frt rozsos, 200 mm. 78·3 k. 9.60 frt, 300 mm. 78 k. 9.60 frt, mind három hóra.

Pestvidéki 100 mm. 77.5 k. 9.30 frt, 1370 mm. 79 k. és tolnamegyei 1000 mm. 79 k. 9.80 frt; három hóra.

Fehérmegyei 500 mm. 78.5 k. 9.67½ frt; három hóra.

Északmagyarországi 100 mm. 79.8 k. 9.35 frt, 100 mm. 79.5 k. 9.15 frt, 300 mm. 78.4 k. és 100 mm. 77 k. 9.25 frt, 200 mm. 78.4 k. 9.25 frt, 100 mm. 78 k. 9.20 frt, 100 mm. 76 k. 8.85 frt; mind három hóra.

Oláhországi 100 mm. 76.5 k. és 300 mm. 75.5 k. 8.35 frt; mindkettő három hóra.

Árpa: 500 mm. 7.30 frt, 200 mm. 6.40 frt, 100 mm. 7.60 frt; mind készpénzfizetéssel.

Zab: 100 mm. 5.95 frt, 300 mm. 6.30 frt, 100 mm. 7.60 frt; mind készpénzfizetéssel.

Mai hivatalos effektiv árak:

Buza	uj, bánsági	78—81 k/g	9.— frttól	9.50 frtig
—	uj, tiszavidéki	78—81 k/g	9.25 »	9.75 »
—	uj, pestvidéki	78—81 k/g	9.25 »	9.75 »
—	uj, fehérmegyei	78—81 k/g	9.25 »	9.75 »
—	uj, bácskai	78—81 k/g	9.15 »	9.60 »
—	uj, északmagyarországi	78—81 k/g	8.70 »	9.10 »
Rozs	uj	70—72 k/g	7.— »	7.30 »
Árpa	uj, takarmány	60—62 k/g	6.30 »	6.35 »
—	uj, égetni való	62—64 k/g	7.10 »	7.80 »
—	uj, sörfőzdei	64—66 k/g	8.30 »	9.30 »
Zab		37—40 k/g	6.10 »	6.40 »
Tengeri	ó, bánsági	75 k/g	5.20 »	5.25 »
—	ó, másnemü	73 k/g	5.— »	5.10 »
Köles	ó	— k/g	6.— »	6.35 »
Repcze	uj, káposzta	— k/g	—.— »	—.— »
—	uj, bánsági	— k/g	—.— »	—.— »

Határidőüzlet csekély forgalom mellett szilárd irányban nyilt meg. — Köttetett:

Délelőtt:

Szokványbuza tavaszra 2500 mm. 9.40 frt.

B. tengeri május—juniusra 2500 mm. 6 frt, 2500 mm. 6.04 frt.

Déli tőzsde.

A déli tőzsdén meglehetősen szilárd irány mellett a forgalom csekély volt. — Köttetett:

B. tengeri május—juniusra 2500 mm. 6.07 frt, 2500 mm. 6.04 frt.

Déli 1 órakor hivatalosan zárulnak:

Szokványbuza 1883. tavaszra	frt	9.37 —	9.40—
Bánsági tengeri 1883. május—juniusra	»	6.04 —	6.06—
Szokványzab 1883. tavaszra	»	6.38 —	6.40—
Káposzta-repcze 1883. augusztus—szept.-re	»	13.¼ —	13.½ —

Délutáni forgalom.

A délutáni tőzsde szilárd irány mellett majdnem üzlettelen volt, a mennyiben mindössze csak egy kötés jött létre; még pedig:

Szokványzab tavaszra 1400 mm. 6.42 frt.

Esti forgalom.

Az esti tőzsde üzlettelen volt, de az irány szilárd maradt.

Esti 6 órakor zárulnak:

Szokványbuza tavaszra	frt	9.37 —	9.40—
Bánsági tengeri 1883. május—juniusra	»	6.05 —	6.07—
Szokványzab tavaszra	»	6.40 —	6.42—
Káposzta-repsze aug.—szeptemberre	»	13¼ —	13.¼ —

Terménytőzsde.

Terményekben ma gyenge volt a forgalom.

Szilva tartott, *szerbiai* elsőrendü hordóáru azonnali szállitásra 23.20 frtjával adatott el; szerbiai zsákáru novemberi szállitásra 21.87 frtjával köttetett.

Disznózsir pesti áru hordó nélkül deczemberi szállitásra 73 frton, november—deczemberi szállitásra 73.50 frton köttetett.

Szalonna városi légenszáritott áru 67.50 frtjával vásároltatott.

Termények mai hivatalos jegyzése 100 kilókint.

Különféle termény	Irányzat	Faj	Pénz frt	Áru kr.
Heremag	szilárd	luczerna magyar	54.—	56.—
	—	franczia	—.—	—.—
	—	olasz	—.—	—.—
		vörös	60.—	64.—
Repczeolaj	szilárd	nyers azonnali száll.	— —	— —
	»	finomitott	37.—	37.50
	»	őszi, kétszer finomitott	— —	— —
Lenmagolaj	csendes		—.—	—.—
Olajpogácsa	—	repcze, egysz. préselt	6.50	6.50
Disznózsir ingyen hordó netto tara	csendes	pesti	75.50	76.—
		vidéki	— —	— —
Szalonna	lanyha	m. Ia légensz. árum. sz.	61.—	62.—
		városi légensz.	66.50	67.—
		füstölt, azonnal	76.—	77.—
Fagygyu	szilárd	olvasztott	54.—	55.—
Szilva ingyen hordó	szilárd	bosznia, hordóban	24.50	25.—
t. s. hordó és	»	bosznia, zsákokban	24.—	24.50
zsákokban	»	szerbiai, hordóban	22.75	23.—
	»	szerbiai, zsákokban	22.—	22.50
Szilvaiz ingyen hordó netto tara	szilárd	szlavoniai Ia uj	23.-	24.—
	szilárd	bánsági uj	22.—	23.—
Dió	—	magyar min. szerint	24.—	26 —
	—	szerbiai	—.—	— —
Gubacs burok nélkül	szilárd	magyar Ia	17.50	18.—
	szilárd	szerbiai	14.—	15.—
Hamuzsir ingyen hordó netto tara	—	magyar, fehér	—.—	—.—
	—	magyar, kékes	21.—	22.—
	csendes	házi, kék	—.—	—.—
	—	illiriai	—.—	—.—
	—	erdélyi	—.—	—.—
Berkő (term. hordó nélkü)	—	fehér Ia	—.—	—.—
	—	fehér IIa	—.—	—.—
	—	vörös	—.—	—.—
Méz netto tara	—	nyers, min. szerint	34.—	34.50
	—	sárga, csurgatott	36.—	36.50
	szilárd	fehér	—.—	—.—
	—	apró hordókban	— —	— —
Viaszk	szilárd	rozsnyói	128.	129 —
	szilárd	bánáti	129.—	130.—
Szesz 100 liter százalékonkint	szilárd	szesz	31.50	32.—
	szilárd	szesz-élesztő	33.—	33.25

Értéktőzsde.

A tegnapi esti tőzsdéről érkezett külföldi jelentések meglehetősen kielégitők voltak ugyan, de miután attól tartottak, hogy az angol bank kamatlábát a bank igazgatótanácsa a mai ülés alkalmából ismét felemeli,az üzérkedés tartózkodó magatartást tanusitott. Midőn a déli tőzsdén Londonból és Berlinből kedvező jelentések érkeztek, az irány is javult, a kontremine födözési vásárlásokhoz látott s ugy a hitelrészvények, mint a járadékok mérsékelten javultak. Az utótőzsde igen élénk volt, mivel Párisból és Berlinből buzdító jelentések érkeztek. Az emelkedő irány ujabb haladást tett. Az esti tőzsde határozottan szilárd irány mellett zárult.

Előtőzsde.

Az előtőzsde tartózkodó magatartás mellett folyt le, s a forgalom csekély kiterjedésü volt. Osztrák hitelrészvények indultak 287.20-on, estek 286.30-ra, mire ismét 287.10-re emelkedvén, maradtak 286.60-on; magyar hitelbank forgalom nélkül; magyar leszámitoló és pénzváltóbank 94.50-en, déli vasut 135-ön, osztrák államvasut 341.75-ön, magyar 4%-os aranyjáradék 85 től 84.90-ig, magyar papirjáradék 84.05-től 84.02½-ig köttettek.

11 óra 30 perczkor zárulnak: Osztrák hitelrészvények 286.20—286.70, magyar 4%-os aranyjáradék 84.90—84.95, magyar papirjáradék 84—84.05, magyar leszámitoló és pénzváltóbank 94.95—94.75.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde nyugodtan nyilt meg: zárlat felé azonban jobb berlini jelentésekre megszilárdult. A forgalom nagyobbrészt hitelrészvényekre szoritkozott és járadékokra, mig ellenben helyi értékekben alig volt forgalom. Osztrák hitelrészvények 286.10 és 287.70 közt váltakozván, maradtak igy pénz, magyar hitelbank 279-en köttettek, maradtak igy pénz. Befektetési értékek közül magyar 4%-os aranyjáradék 84.80-tól 85-ig, magyar papirjáradék 84.05-től 84.02½-ig, bécsi községi sorsjegyek 122.50-en köttettek. Egyéb értékek közül forgalomba jöttek: Osztrák államvasut 341.75, ujlaki téglagyár 103. Váltók és valuták változatlanul lanyhán maradtak; német birodalmi márka 58.50-en köttettek.

1 óra 30 perczkor zárulnak: Osztrák hitelrészvények 287.70—287.80, magyar hitelbank 279—279.50, magyar leszámitoló és pénzváltó bank 94.50—95, magyar 4%-os aranyjáradék 85—85.05, magyar papirjáradék 84.05—84.10.

Utótőzsde.

Az utótőzsde határozott szilárd irányt folytatott, miután hitelrészvényekből sok fedezési vételek történtek és Párisból kedvező jelentések érkeztek. Osztrák hitelrészvények 287.60 és 290.50 közt ingadozván maradtak 289.10, magyar hitelbank 282.75-ig köttetett, maradt 281.75, magyar 4%-os aranyjáradék 85.27½-re emelkedett, maradt 85.12½ pénz, magyar papirjáradék 84.25—84.15, magyar leszámitoló és pénzváltóbank 95.25-ön, osztrák államvasut 344-en köttetett.

5 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvények 289.10—289.20, magyar hitelbank 281.50—281.75, magyar leszámitoló és pénzváltóbank 95—95.25, magyar 4%-os aranyjáradék 85.12½—85.17½.

Esti tőzsde.

Az esti tőzsde kedvező párisi jelentésekre határozott szilárd irányban folyt le. Osztrák hitelrészvények 289.90—290.70, magyar hitelbank 282—282.75, magyar 4%-os aranyjáradék 85.32½, magyar papirjáradék 84.25, magyar leszámitoló és pénzváltóbank 95.50, osztrák államvasut 344.

6 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvények 290.60—290.70, magyar hitelbank 282.50—283; magyar 4%-os aranyjáradék 85.32½—85.35, magyar papirjáradék 84.25—84.27½.

Felszámolási árfolyamok.

Magy. 4% aranyjárad.	85.—	Osztrák hitelintézet	288.—
» 5% papirjáradék	84.—	Angol-osztrák bank	—.—
» általános hitelb.	279.—	«Union» bank	—.—
» pénzv.és lesz.bank	95.—	Állami vasut	—.—
Tiszai és szegedi kölcsön	—.—	Déli vasut	—.—
Magy. jelzálogbank	—.—		

Sertéskereskedelmi csarnok

Budapest-Kőbányán.

Kőbánya, nov 23. Jelentéktelen üzlet mellett az árak nem változtak. Magyar öreg nehéz 59½—60, fiatal nehéz 59½—60, közép 60—60½, könnyü 59—60.— Szedett nehéz —.— közép 54—56½, könnyü 54—55 Romániai, bakonyi nehéz 58½—60 átmeneti, közép 58—59 átmeneti, könnyü 56—57 átmeneti, eredeti nehéz ———, átmeneti, könnyü 54—55 átmeneti. Szerbiai nehéz 58½—59 átmeneti, közép 57—58 átmeneti, könnyü 55—57 átmeneti.— Hizó két éves makkos 51. Az árak hizlalt sertéseknél páronkint 45 kilósés 4%-os levonással kilogrammonkint értendők. Romániai és szerbiai sertések, melyek mint átmenetiek adattak elvevőnek páronkint 3 aranyban vám fejében megtérittetik.

Hajóforgalom.

Budapest, nov. 21. A Duna balpartján következő vizijárművek köttettek ki, u. m.: Mályik Istv. egy dereglye 4000 fej káposztával Váczról. — Nikolai János m. h. 120 mm. falkövel Zebegényből. — Luczenbacher Pál utódai 9. sz. m. h. 200 mm. falkövel Szobbról. — Fluck Herman m. h. «Ernestine» 40,000 db faltéglával Szöd-Rákosról. — Pancsovai gőzhajó-társaság m. h. 1449 mm. buza, 1720 mm. tengeri, 1811 mm. árpa és 60 hordó borral Panosováról. — Pari és Eszes m. h. 1200 mm. buzával Csongrádról. — Stágli Ferencz m. h. 100 mm. falkövel Bogdánból. — Luczenbacher Pál utódai 4. sz. m. h. 52,000 db faltéglával Szobbról. — Mészáros Máté m. h. «Juliska» 440 kbmtr. tüzifával Szobbról.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Előtőzsde.

Bécs, nov. 23. (Az «Egyetértés» távirata.) A mai előtőzsde kezdetén a frankfurti jobb tőzsdezárlat kedvezőleg hatott egyideig, de ama félelem, hogy az angol bank ma felemeli a kamatlábat, ujra lanyhulást idézett elő. A forgalom gyér és kedvtelen, csak déli vasut a heti bevételi többletre (59,000 forint) szilárd. Valuták változatlanok.

Jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 287.60—286.50, *magyar hitelbank* 279.25—278.25, angol-osztrák bank 119.60—119.50, unió bank 114.50, bankegyesület 109.60—109.50, osztrák államvaspálya 304—302.75, déli vasut 135.50—134, tramway 218—217.20, májusi járadék 76.20—76.05, *magyar 4%-os aranyjáradék* 84.80, husz frankos arany 9.47½.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde lanyha iránynyal indult ugyan, de javulás állt be a kedvező berlini jegyzésekre és élénk forgalom fejlődött ki. Zárlat igen szilárd. Valuták, váltók változatlanok.

2 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 288.60, unióbank 114.90, bankegyesület 109.50, *magyar hitelbank* 280.50, osztrák államvaspálya 343.10, Károly-Lajos vasut 304.50, gőzhajózási részvény 580.—, Lloyd részv. 658, északnyugoti vasut 197.50, elbavölgyi vasut 218.75, tramway 221.50, déli vasut 135, májusi járadék 76.05, osztrák aranyjáradék 94.20, *magyar 4%-os aranyjádék* 85.07½, 1864-iki sorsjegy 172, bécsi községi sorsjegy 123.25, husz frankos arany 9.47½, birodalmi márka 58.42½.

Bécs, nov. 23. *(Magyar értékek hivatalos zárlata.)* Magyar földtehermentesitési kötvények 97.50. Erdélyi földtehermentesitési kötvények 98.50. 5½% Magyar földh. záloglevél 100.75. Erdélyi vasut 157.75. Magyar keleti vasut 93.25. Magyar sorsjegy 115.75. Szőlődézsma váltsági kötvények 96.—. 6%-os aranyjáradék 118.50. Tiszavölgyi sorsjegyek 108.50. Magyar 4%-os aranyjáradék 85.05. Magyar vasuti kölcsön 133.40. Magyar hitelbankok 280.75. Alföldi vasut 166.—. Magyar északkeleti vasut 158.25. Keleti vasuti elsőbbség 88.25. Tiszav. vasut-részvény 247.—, M. lesz. és váltób részv. 94.50. Kassa-oderbergi vasut 143.25. Magyar papirjáradék 84.10.

Bécs, nov. 23. *(Osztrák értékek hivatalos zárlata.)* Osztrák hitelrészvény 288.70. Déli vasut 135.—. 4%-os aranyjáradék 94.10. Váltó Londonra 119.15, Kár.-Laj. vasut 304.50. 1864-es sorsjegy 171.50. 1860-as sorsjegy 130.—. 4·2%-os ezüst-járadék 76.75. Török sorsjegy 24.75. Angol-osztrák bank 120.50.Államvasut 343.—. Napoleondor 9.47½, 4·2%-os papirjáradék 76.07. Hitelsorsjegy 173.50. Váltó német bankhelyekre 58.45. Cs. kir. arany 5.65. Osztr.-magyar bank 829. Nagyon szilárd.

Esti tőzsde.

Bécs, nov. 23. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Az esti tőzsde külföldi árfolyamok következtében szilárd magatartásban nyilt meg. — *Jegyeznek*: Osztr. hitelrészvény 289.70, *magyar hitelbank* 280.50, angol-osztrák bank 120.50, uniobank 114.50, tramway 221.50, osztrák államvasut 343.50, Károly-Lajos vasut 304.50, osztrák északnyugati vasut 200.25, elbavölgyi vasut 222, májusi járadék 76.05, *magyar 4%-os aranyjáradék* 85.12½.

Öt órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 290 és 289.10 után 289.50, *magyar hitelbank* 281, angol-osztrák bank 120.50, uniobank 119.50, tramway 221.25, osztrák államvasut 343.60, Károly-Lajos vasut 304.50, déli vasut 135.50, osztrák északnyugati vasut 200.50, elbavölgyi vasut 221.75, *magyar 4%-os aranyjáradék* 85.10, májusi járadék 76.10. Szilárd.

Az esti tőzsde **zárlata után** jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 291 és 292.75 után 292.30, májusi járadék 76.30, *magyar 4%-os aranyjáradék* 85.17½ után 85.35.

Bécs, nov. 23. *(Esti tőzsde.)* Osztrák hitelrészvény 290.80, osztr. államvas. 344.20, Károly-Lajos-vasut —.—, ötszázalékos papirjáradék —.—, 4% osztr. aranyj. —.—, 20 frkos arany 9.47, déli vasut 135.90, *magyar hitelbank* 282.50, *magyar 4%-os aranyjáradék* 85.20, angol-osztrák bank 120.50, májusi járadék —.—. Nagyon szilárd.

Praemium-üzlet a bécsi értéktőzsdén.

Bécs, nov. 22. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Osztrák hitelrészvény holnapra 5—5½ forint, nyolcz napra 12½—13½ frt, egy hóra 24—25 frt, három hóra 38—40 frt, deczember ultimójára 27—29 frt, *magyar 4%-os aranyjáradék* egy hóra 2¾—3¼ százalék, három hóra 5—5¼ százalék,.deczember ultimójára 3—3½ százalék. Egyéb változatlan.

Magánkamatláb: első helyi váltóra 4½—5 százalék, távolabbi látra 5½—6 százalék.

Pénz nem oly szüken.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, nov. 23. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A mai forgalom kizárólag csak tengerire szoritkozott és részint az esőzés, részint pedig a magasabb amerikai jegyzések következtében szilárdabb irányban folyt le. **Tengeri** május—juniusra 6.47 frtig fizettetett, de ismét igy zárul mint áru és 6.45 frt pénz. Jegyeznek továbbá: **Buza** tavaszra 9.80—9.82, **rozs** tavaszra 7.67—7.70, **zab** tavaszra 6.78—6.82.

Hivatalosan jegyeztetett: **Buza** novemberre 9.40—9.50, tavaszra 9.80—9.83, **tengeri** május—juniusra 6.45—6.47, kész áru 8.50—8.60, **zab** tavaszra 6.80—6.83, kereskedelmi áru 6.25—6.40, magyar **rozs** 7.60—7.90, tavaszra 7.65—7.70.

Szesz. Ma e czikkben nem jött üzlet létre. Kész gabonaáru jegyez változatlanul 32.50 frton mint áru.

Délután az üzlet határidőkben valamivel élénkebb volt és tulnyomó keresletre az irány is határozottan megszilárdult, főleg **tengeri** május—juniusra, melynek árfolyama 6.50 frtig emelkedett; **buza** tavaszra 9.85—9.86 frton köttetett; egyéb határidők forgalom nélkül maradtak és változatlanok. Végül zárulnak: **Buza** tavaszra 7.86, **tengeri** május—juniusra 6.50, mindkettő igy pénz és áru; **zab** tavaszra 6.80—6.83, **rozs** tavaszra 7.65—7.70.

Kész áruból eladatott 1000 mm. *buza* 78 k. 9.95 frton itteni raktárakból a kivitel részére, egyébként nem volt egy figyelemreméltó kötés sem.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDÉK.

Külföldi értéktőzsdék zárlata.

Az árfolyamok az illető helyi szokványok szerint készpénzben, medióra vagy ultimóra értendők, e szerint a mellékelt paritás is készpénzre vagy medióra illetőleg ultimóra értendő. A készpénz-árfolyamok *K*-val, a medióra *M*-mel, az ultimóra *U*-val vannak megjelölve. Magától értetődik, hogy a fenti átszámitásokhoz még a transakczió-költségek, továbbá a medió- és ultimó-árfolyamokhoz azonkivül még a mindenkori budapesti prolongáczió-tételek is számitásba veendők. A *-gal jelölt értékek a budapesti tőzsdén nem jegyeztetnek.

November 23.		Árfolyam	Budapesti egyenleg	Különbözet utolsó zárlathoz képest osztrák ért.
PÁRIS.				
*3%-os évjáradék		80.12	— —	— —
*Törlesztési évjáradék		80.60	— —	— —
Lombard	U	287.—	134.48	—.—
Magyar aranyjáradék 6%	U	— —	—.—	—.—
Magyar vasuti kölcsön	K	—.—	—.—	—.—
Bécsi Unio bank		— —	— —	— —
*5%-os évjáradék		114.12	—.—	—.—
Osztrák államvasut	U	742.—	345.68	+ 3.28
*Osztrák földhitel		—.—	—.—	— —
Osztrák aranyjáradék	U	—.—	—.—	—.—
Magyar jelzálogbank	K	— —	—.—	— —
Magyar 4% aranyjáradék	U	73.75	85.26	+ 0.59
Átszámitási árfolyam		100.—	47.15	
BERLIN.				
Osztrák papirjáradék	K	64.90	76.10	—.—
Osztrák ezüstjáradék	K	65.30	76.62	— 0.12
Magyar 4% aranyjáradék	U	72.60	85.12	+ 0.70
Magyar államkötvény	K	93.—	109.04	—.—
Osztrák hitelrészvény	U	498.—	290.53	+ 3.99
Osztrák államvasut	U	590.—	344.56	+ 2.96
Galicziai vasut	U	130.—	303.44	+ 2.92
*Romániai		—.—	—.—	—.—
Orosz papirpénz		199.75	116.75	+ 0.27
Osztrák 5% papirjáradék	K	—.—	—.—	—.—
Magyar 6% aranyjáradék	U	101.50	119.05	+ 0.11
Magyar papirjáradék	U	71.60	84.12	+ 0.35
Keleti vasut elsőbbségi kötv.	K	75.50	88.59	— 0.12
Magyar hitelrészvény	U	—.—	—.—	—.—
Déli vasut	U	233.—	136.13	+ 0.59
Kassa-oderbergi vasut		60.75	142.52	+ 0.57
Váltó Bécsre		170.80	58.51	— 0.12
*Keleti kölcsön II. kibocsátás		54.10	— —	—.—
Átszámitási árfolyam		100.—	58.45	
FRANKFURT.				
Papirjáradék	K	65.—	76.21	— 0.08
Osztrák aranyjáradék	K	80.75	94.50	+ 0.59
Osztrák hitelrészvény	U	247.12	290.09	+ 4.48
Osztrák államvasut	U	293.—	343.17	+ 2.24
Déli vasut	U	116.—	135.73	—.—
Magyar-galicziai vasut	K	136.25	159.90	+ 1.46
Váltó Bécsre		170.70	58.55	— 0.01
Osztrák 5% papirjáradék	K	—.—	—.—	—.—
Osztrák ezüstjáradék	K	65.50	76.86	+ 0.15
Magyar aranyjáradék 6%	U	101.68	119.26	+ 0.07
Osztrák-magyar bank	K	707.—	828.41	+ 3.52
Galicziai vasut	U	260.—	304.39	+ 2.92
Erzsébet nyugoti vasut	K	178.37	208.95	+ 0.43
Tiszai vasuti elsőbbségek	K	83.88	98.10	—.—
Magyar papirjáradék	U	71.63	84.16	—.—
4½% földhitel záloglevél	K	80.68	94.42	—.—
Átszámitási árfolyam		100.—	58.45	

Trieszt, nov. 23. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Az irány javult. Váltó Londonra 119.10, olasz piaczokra 46.80, husz frankos arany 9.49½, májusi járadék 76.15, *magyar 4%-os aranyjáradék* 85, osztrák hitelrészvény 288, olasz járadék 87.62, olasz bankjegy 46.90.

Berlin, nov. 23. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Az irány szilárd fedezésekre. Az árfolyamok minden téren emelkedők, csak Gotthard-vasut gyenge. Osztrák vasutak és a mecklenburgi vasut, valamint Laura-huta és járadékok szilárdak. Dux-bodenbachi vasut hanyatló. Később az irány változó. Zárlat ujra szilárd. Magánkamatláb 4³/₈ százalék. Osztrák hitel-részvény 497, Károly Lajos vasut 130.12, osztrák államvaspálya 588.50, osztrák déli vasut 233, román járadék 102, dortmundi 96.75, Laura-huta 130, kommandit 197, orosz 68.60, első keleti kölcsön 54, második 54.60, felső-sziléziai vasut 257.12, olasz járadék 88.30.

Frankfurt, nov. 23. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Az irány szilárd fedezési és jó véleményben eszközölt vásárlásokra a nyugati piaczokról érkező kedvező jelentések megerősitik a jobb hangulatot. Pénz elég bőven. Kamatláb 4³/₄ százalék. Osztrák hitelrészvény 247.75, osztrák államvaspálya 294, Károly-Lajos vasut 260, váltó Bécsre 170.70, Londonra 20.34¹/₂, Párisra 80.67¹/₂, északnyugati vasut emelkedik egész 172.25-ig, elbavölgyi vasut 193.25, dux-bodenbachi vasut lanyha 246.50, német vasutak kedveltek, Odera-jobbparti vasut 180.25.

Frankfurt, nov. 23. *(Esti zárlat.)* Papirjár. —.— 4.2% ezüst jár. —.—. 6% magy. aranyjár. —.—. Osztr hitelrészv. 250.25. Osztr. államv.-részv. 296.25.Déli vasut részv. 118.—. Magyar galicz. vasut —.—. Váltóár Bécsrt —.—. Magyar leszám. és váltóbank —.—. Osztr. aranyjáradék —.—. M. orsz. bankrészv. —.— 5% osztrák papirjár. 73.¹/₈. 4% osztr. aranyjár. —.—. 5% magyar papirjárad. —.—. Osztr.-magy. bankrészv. —.—. Károly Lajos vasut. 261.50. Erzsébet nyugati vasut —.—. 4½%-os földhitel záloglevél 80.56. Szilárd.

Páris, nov. 23. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A tőzsde kezdetben csendes és tartózkodó, majd jobb londoni jegyzésre a hangulat kedvezőbbre változott, a forgalom felette megélénkült és a járadékok, valamint a játékpapirok lényegesen emelkedtek. — A kontremire minden téren fedezést keresett, Ottomán bank felszökött 12 frkkal, egyiptomi 4 frkkal, osztr. államvaspálya 5 frkkal, osztr. déli vasut 11 frkkal, szuez részvény 70 frkkal. Közvetlenül a zárlat előtt álltak legmagasabban az árfolyamok.

3 óra 40 perczkor zárulnak: 5% évi járadék 114.12, 3% járadék 80.15, törleszthető járadék 80.60, Szuez részvény 2440, egyiptomi 342, osztrák államvaspálya 738, osztrák déli vasut 288, osztrák tartományi bank 545, *magyar országos bank* 475, ottomán bank 742, *magyar 4%-os aranyjáradék* 73.75, osztrák alpesi bányatársaság 158.

London, nov. 23. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Egyiptomi 66.93, uj spanyol 62.37, török 11.46, ottomán bank 19.25, déli vasut 11.43, olasz járadék 88.50, *magyar 4%-os aranyjáradék* 72.62. Szilárd.

KÜLFÖLDI ÁRUTŐZSDÉK.

Berlin, nov. 23. *Buza*, *rozs* és *zab* szilárd. *Olaj* és *szesz* lanyha.

Páris, nov. 23. *Buza*, *liszt* és *szesz* szilárd. *Olaj* csendes. Időjárás: enyhe.

Külföldi árutőzsdék zárlata.

Gabonaszállitásidij waggon-rakományokban 100 kilokint értendő. Beviteli vám Németországba 100 kilo buzáért, rozsért és zabért 1 márka, árpáért, tengeriért és bükkönyért ½ márka, lisztért 3 márka, malátáért 1.20 márka. Beviteli vám a Svájczba 100 kilo gabonáért 0.30 frank, malátáért 0.60 frank, lisztért 1 frank. Átszámitási árfolyam a német piaczokra 100 márka vista 58 forint 45 kr. Párisra 100 frk vista 47 frt 15 kr.

November hó 23.	Árfolyam	Budapesti egyenleg	Különbözet utolsó zárlathoz képest osztrák ért.
PÁRIS.			
Buza folyó hóra	25.10	11.83	—.—
— deczemberre	25.10	11.83	— 0.08
— első 4 hóra	25.60	12.07	—.—
— márcziustól 4 hóra	25.90	12.21	—.—
Liszt 9 márkás folyó hóra	57.50	17.06	+ 0.08
— deczemberre	57.40	17.02	+ 0.08
— első 4 hóra	56.10	16.64	+ 0.06
— márcziustól 4 hóra	56.50	16.76	+ 0.06
Olaj folyó hóra	85.—	40.08	— 0.35
— deczemberre	85.25	40.20	— 0.40
— első 4 hóra	85.50	40.31	— 0.29
— májustól 4 hóra	91.75	43.26	— 0.34
Szesz folyó hóra	50.75	26.07	+ 0.26
— deczemberre	51.—	26.20	+ 0.26
— első 4 hóra	52.75	27.10	+ 0.12
— májustól 4 hóra	54.25	27.86	+ 0.26
Szállitási dij: Budapestről	8.27	3.93	
— « Bécsből	7.87	3.74	
BERLIN.			
Buza novemberre	195.—	11.40	+ 0.03
— április—májusra	176.25	10.30	+ 0.04
Rozs novemberre	139.25	8.14	+ 0.02
— április—májusra	136.50	7.98	—.—
Zab novemberre	125.—	7.31	+ 0.09
— április—májusra	124.—	8.25	+ 0.03
Olaj novemberre	64.30	37.58	— 0.12
— április—májusra	65.50	38.28	— 0.30
Szesz októberre	53.40	31.21	— 0.18
- április—májusra	54.50	31.86	— 0.17
Szállitási dij: Budapestről	3.93	2.30	
— « Bécsből	3.24	1.90	
STETTIN.			
Buza novemberre	178.50	10.43	+ 0.03
— április—májusra	178.—	10.40	— 0.03
Rozs novemberre	136.50	7.98	—.—
— nov.—deczemberre	135.50	7.92	—.—
— április—májusra	134.50	7.86	—.—
Olaj novemberre	63.75	37.26	+ 0.14
— ápr.—májusra	64.75	37.85	+ 0.03
Szesz helyben	52.90	30.92	— 0.35
— novemberre	53.30	31.15	—.—
— nov.—deczemberre	52.80	30.86	—.—
— ápr.—májusra	54.20	31.67	— 0.19
Repcze ápr.—májusra	289.—	16.89	—.—
Szállitási dij: Budapestről	4.81	2.80	
— « Bécsből	3.62	2.10	
KÖLN:			
Buza novemberre	19.50	11.40	+ 0.12
— márcziusra	18.50	10.81	+ 0.06
Rozs novemberre	14.30	8.36	—.—
— márcziusra	14.40	8.42	+ 0.06
Olaj helyben	35.20	41.15	—.—
— májusra	33.90	39.63	—.—
Szállitási dij: Budapestről	5.95	3.45	

ÜZLETI TUDOSITÁSOK.

Budapesti húsárak.

Budapest, november 23.

Ökörhus 100 kilogramm	52—56 frt	50 kr.
Tehénhus » »	49—54 »	— »
Borjuhus » »	47—51 »	— »
Bivalyhus » »	60—94 »	— »
Nyers szalonna 100 kilogr.	68—70 »	— »
Sertészsir » »	72—76 »	— »

Marhavásár.

Budapest, november 23. A ma tartott heti marhavásárra felhajtatott összesen 1726 drb nagy, és 1068 drb apró-marha. Ebből eladatott:

29 bika darabja	84 frttól	192 frtig
908 ökör párja	260 »	355 »
554 vágó tehén párja	136 »	290 »
112 fejős tehén darabja	94 »	205 »
133 bivaly párja	200 »	270 »
264 borju darabja	17 »	50 »
804 birka párja	— »	— »

Bécs, (*St. Marx.*) nov. 23. (Az «Egyetértés» távirata.) Felhozatott 2970 db borju, 1120 db leszurt sertés, 770 db leszurt juh és 305 db bárány. A borjuk ára 30—56 kr volt, leszurt sertéseké 43—52 kr, leszurt juhé 30—46 kr kilójuk után, a bárányok párja 5—14 frton kelt. A rosz időjárás következtében a forgalom vontatott volt, az árak hanyatlók. — A juhvásárra felhajtatott 4705 darab juh. A lanyha forgalom mellett is a jobb áruk 1 frttal drágábban keltek párjuk után, mint a mult vásáron, mig közepes és selejtes juhok ára változatlan maradt. Fizettek kiviteli juhokért 20—24, kivételesen 25 frtot, selejtesért 8—16 frtot, czikkelyes és czigaja juhokért 14—22 frtot párja után. Kimérve fizettek kiviteli juh kilogrammja után 44—48 krt, selejtesért 34—42 krt, czikkelyes és czigaja juhokért 38—42 krt kilójuk után.

Páris (La Villette), nov. 20. A mai *juhvásárra* felhajtatott 20,600 db juh; magyar juhok ára 88—94 cent. fél kiló után. Jó áru keresett, selejtes olcsóbb.

Vidéki üzlet.

Veszprém, nov. 21. (Ez «Egyetértés» tudósitása.) Gabonáink piaczi ára egyforma, alig van a mult hónapitól valami eltérés, a buza 9 frt és 9 frt 60 kr között, a rozs 6 frt 80 kr, 7 frt 20 kr között, az árpa 6 forint 80 kr 8 frt között, a zab 6 frt 6 frt 30 kr között, a kukoricza 5—6 frt között váltakozik; a dara liszt 20 forint, zsemle liszt 16 frt, kenyérliszt 11—13 frt, kukoricza liszt 6 frt. Köles kása 12—13 frt. A krumpli ára — minthogy az nagyon romlik — leszállt, most lehet kapni 40—60 krért egy zsákkal, és a mi megfoghatatlan, az, hogy mig egyik fele lisztesre fő, addig a másik fele főzhetetlen kemény marad. A kövér disznó aránylag olcsó, fontja 20—22 krba kerül. A tüzelőfa, különösen a mióta a tagositás Szentgálon kimondatott és elhatároztatott, s nekik a faszállitások megtiltattak, nagyon drága, egy méter tüzi fa 3 frt, 3 frt 50 kr.

Szeged, nov. 22. E héten a nagy gabnaüzletben az eladók tartózkodása miatt a forgalom lanyha volt. Csak 6000 mmázsa adatott el. Buza 5—10 krral esett. A mai piaczra behozatott 400 mm. buza, 150 mm. rozs, 700 mm. kukoricza, árpa, köles, bab egyenkint 100 mm., zab 200 mm. Árak: buza 78—80 kilós 8.60—9.10; 76—78 kilós 8.20—8.60; rozs 6.00—6.50; árpa 5.75—6.20; zab 5.70—5.90, köles 5.00—5.50, bab 9.20—10.00. Őszi vetések kitünően állanak.

GAZDASÁGI KÖZLEMÉNYEK.

* **A gazdasági egyesületből.** Az orsz. magyar gazdasági egyesület borászati szakosztálya folyó hó 25-én (szombaton) délután 4 órakor a Köztelken ülést tart. Tárgy: A kiküldött bizottság javaslata az országos borszövetkezett tárgyában s jelentése az egyéb hozzá utasitott tárgyakról. — Az állandó gyümölcskiállitásba legujabban érkezett és bejelentett gyümölcsöket már mind megvásárolták. — Ujsághy Zsigmond temesvári kataszteri erdőbecslési felügyelő az általa feltalált Meisner-féle légfütésre berendezett fokozatos köraszalójának eredeti szinezett tervrajzát a készülék és az eljárás részletes leirásával megküldte az egyesületnek megbirálás s esetleg ajánlás végett. Az ügyet a gyümölcsészeti szakosztálynak adták ki.

* **A pestmegyei állattenyésztést előmozditó társulat**, melyet még a tavaszszal Kovásznai Zsigmond megyebizottsági tag kezdeményezett, a megalakitáshoz szükséges tőke beszerzése végett a megye közönségéhez s az egyes községekhez fordult. A megyebeli községek e czélra eddigelé 4700 frtot ajánlottak fel, a megye közönsége pedig a régi nemesi pénztárból 5000 frtot utalványozott. Minthogy ezáltal lehetővé van téve a kitüzött czél megvalósitása, Földváry Mihály alispán legközelebb egybe fogja hivni az érdekelteket az alakuló közgyülésre.

* **A vetések állása** és a mezőgazdasági állapot november első felében. A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterium állandó gazdasági tudósitóitól november 1-től 19-ig beérkezett jelentések szerint a vetések állása átalában jónak mondható. A mezei munkálatok csaknem kivétel nélkül mindenütt befejeztettek. A korai vetések átalában — a későiek legnagyobbrészt — szépen kikeltek és jól fejlődnek. Néhol a nedves időjárás következtében nagyobb táblák vettetlenül maradtak s a kikelt vetés megsárgult. Az egerek és a drótféreg Csik-Mosony- és Nyitra, illetőleg Bihar, Komárom, Szabolcs- és Szilágymegyék egyes járásaiban lépett fel.

* **A földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterium** az állategészségügy állásáról 1882-ik évi nov. 13-tól 20-ig következő jelentést ad: I. *Keleti marhavész.* Magyarország, Fiume és környéke vészmentes. Horvát- és Szlavonországban uralg a marhavész a mitroviczai járásnak Martinczi és Kuzmin községeiben, hol összesen megbetegedett eddig 739 drb, elhullott 64 drb, lebunkóztatott 28 drb, felügyelet alatt maradt 274 drb szarvasmarha. II. *Lépfene* következtében elhullott összesen 34 drb szarvasmarha, 1 juh, 1 bivaly, 1 sertés. III. *Takonykór és bőrféreg.* E kór miatt kiirtatott összesen 30 drb ló. IV. *Rühkór* miatt gyógykezelés alatt áll 24 juh és 2 ló. V. *Tüdővész* következtében elhullott 7 szarvasmarha. VI. *Száj- és körömfájás.* Budapest fővárosban 12 szarvasmarha gyógykezeltetik. *Horvát-Szlavonországban* a pozsegai alispánság Sarskidol községében 4 drb, az uj-gradiskai alispánság Noviváros községében 6 drb, a rumai alispánság Pavkovce községében 1 drb szarvasmarha és a goszpiczi kerület Konjskó községében 4 drb juh lépfenében elhullott. A krizi alispánság Siscani községében 3, Eszék városban 1 és Rumában 1 ló takonykór miatt kiirtatott. *Ausztria. Marhavész.* Az osztrák tartományok egész területe jelenleg mentes a marhavésztől. *Románia. Marhavész.* Romániában ez időszerint a marhavésztől lepett községek: Aricesty de jos, Aricesti de sus, Nadelea, Tirgosorul non, Bratasianka, Tzigania, Petrosan, Breaza, Poda vadulni, Tesilla, Telea, Ocina és Margineni (mind a prahovai kerületben), továbbá Cretzesi (falcini kerület). A bacani kerület Grozesti Monastirea, Bogdanest és Ojnest községeiből jelzett elhullások lépfene folytán történtek. A boszniai és montenegrói marhavészre vonatkozólag ujabb változás nem lett bejelentve.

NAPIREND: November 24-én.

Naptár: Péntek. — Római kath.: Szent keresztről nevezett János. — Prot.: Emilia, Krizogén. — Görög-orosz: (nov. 12.) Alamizsnás János. — Zsidó: (kizlev 13.) — Nap kél 7 ó. 22 p., nyug. 4 ó. 11 p. — Hold kél 3 ó. 57 p. d. u., nyug. 6 ó. 23 p. reggel.

Pénzügyminiszter fogad d. u. 3—4.

A honvédelmi miniszter fogad d. u. 4—5 óráig.

Horvát miniszter fogad d. e. 10-től d. u. 2 óráig.

A természettudományi társulat népszerü felolvasó estélye a vegytani intézetben (muzeum-körut) este 6 órakor. Felolvasó: Dr. Antal Géza.

A főváros törvényhatósági képviselő bizottságának folytatólagos közgyülése d. u. 4 órakor (uj városháza).

A magyar orvosok és természetvizsgálók állandó központi választmányának ülése.

A fővárosi tejtermelők szövetkezetének ülése d. u. 4 órakor a Köztelken.

A fővárosi és vidéki kereskedők körének választmányi ülése este 6 órakor.

A képzőmüvészeti társulat őszi kiállitásának II. sorozata d. e. 9-től d. u. 5-ig a sugár-uti mücsarnokban. Belépti dij 50 kr.

Egyetemi növénykert (üllői-uton) nyitva d. e. 8—12, d. u. 2—7-ig, télen 2—4-ig, ünnep és vasárnapok kivételével.

Üvegfestészeti kiállitás Kratzmann Ede müteremében (a füvészkert mellett) egész nap látható dij nélkül.

Iparmuzeum a mücsarnok épületében d. u. 3—6.

Országos képtár az akadémia palotájában d. e. 9-től d. u. 1-ig.

Muzeumban: képtár d. e. 9-től d. u. 1-ig.

Akadémiai könyvtár d. u. 3—7.

Egyetemi könyvtár d. u. 3—7.

Muzeumi könyvtár d. e. 9—d. u. 1.

Császárfürdőbe hajó indul óránkint.

Állatkert nyitva van egész nap.

Kivonat a hiv. lap nov. 23-ki számából.

Árverések a fővárosban. Tüköry Sándor 41,873 intra becs. ingatl. decz. 5 (torony-utcza 1). Gaál József 379 frtra becsült ingóságai nov. 29 (nyár-utcza 26). Vámossy István 570 frtra becs. ingóságai nov. 25 (sugár-ut 80). Markus Sámuel 1182 frtra becsült ingóságai deczember 5 (koronaherczeg-utcza 5). Mayer Albert 16,075 frtra becs. ingatl. decz. 28 (Istvántér és nyár-utcza sarkán). Hercz Ignácz 362 frtra becs. ingóságai deczemb. 5 (külső soroksári ut 832). Weisz Ignácz 755 frtra becsült ingóságai nov. 27 (váczi körut 56).

Árverések a vidéken. Pfeifer József 742 frtra becs. ingatl. jan. 4 Nagykovácsi (pestvidéki tvszék). Vesztimián Györgyné 10,548 frtra becs. ingatl. febr. 26 Kolozsvár. Gróf Bombelles Lajos 7500 frtra becs. ingatl. február 5 S.-A.-Ujhely. Szalay Károly 15,875 frtra becs. ingatl. deczember 12 Kaposvár. Goldschmidt Henrik 5533 frtra becs. ingóságai nov. 29 Nyitra.

Pályázatok. A szakolczai kir. járásbiróságnál irnoki állomásra.

Szerkesztői üzenetek.

G. I. *Nyitra.* D—s tudósitásainak közvetitését köszönettel veszszük. — **V. M.** *Nyiregyháza.* Nem közölhető. A kivánt helyre átküldtük. — **E. J.** *Mindszent.* Az illető sorsjegyek végett sziveskedjék a *Mercur* kiadóhivatalához fordulni, Budapest, Dorottya-uteza. — **R. Gerzson** ur, *Budapest.* Ugy hiszszük, legjobb, ha a legelső pénzügyőri hivatalban jelentkezik, mely utjába akad. A kellő felvilágositást ott megadják. — **S. R.** A névváltoztatási folyamodvány rendes uton adandó be, akár illetékes hatósága, akár a «névmagyarositó egylet» (Budapest, iparegyesület helyisége, Ferencziek bazárja) által. A névváltoztatási engedély megnyerése után pedig az ő felsége oldala melletti miniszterhez kell fordulnia a nemességnek az uj név mellett való megerősitéseért. Nekünk legalább egy ilyen praeczedensről van tudomásunk. — **Ny. J.** *Bükkösd.* A mellékelt levelekről mi nem szolgálhatunk felvilágositással. Ha uraságod e végett H. I. képviselő urhoz akar fordulni, czimezze levelét egyszerüen az országházba Budapestre. — **S. E. N.** A lap a kivánt czim alatt fog menni tovább is. — **R. L.** ur. *Dévaványa.* A czikket nem közölhetjük. — **Sch. A.** előfizető, *Budapest.* Ő felsége és kisérői udvari vonatokon utaznak s a vonalak használatáért az udvar átlagösszeget fizet az illető magántársaságoknak. A Dunán, ha erre vin eset, külön e czélra bérelt hajót használnak. — **Több előfizető.** A vádlottak, mint a nevekből is kitünhetett, zsidók voltak. E körülmény fölemlitése véletlenül maradt el, mit sajnálunk ugyan, de nem tartottunk olyan fontosnak, hogy reá ujból visszatérjünk. — **«Zichy Mihály képe.»** A czikket köszönettel vettük és közöltük is azonnal, ha nem is szószerint, de egész lényegében. Az ily átiráson a legtöbb beküldött kéziratnak keresztül kell mennie, mielőtt sajtó alá kerülne.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Csávolszky Lajos.

IDEGENEK NÉVSORA.

Arany sas szálloda.

Kun K. mérnök S.-A.-Ujhely.
Pakay Gy. tanár Csáktornya.
Kovács S. birtokos Kecskemét.
Andrássy T. birtokosnő Zalam.
Kiss E. birtokos Halász.
Bordács S. ügyvéd N.-Körös.
Bordács D. magánzónő N.-Körös.
Czinklpech K. Sz.-Fehérvár.
Pogány J. magánzó Budapest.
Blahunka J. mzó Nyiregyháza.
Oláh Gy. ügyvéd Békés-Gyula.
Farkas Gy. jogász Budapest.
Farkas G. gazdász T.-György.

London szálloda.

Hoffer L. épitész Cilli.
Hausmann V. képfaragó Sofia.
Klima L. képfaragó Sofia.
Kolis J. ácsmester Bécs.
Deolák F. kereskedő Bécs.
Mailänder K. keresk. Vásárhely.
Löbl J. kereskedő Vácz.

Európa szálloda.
Br. Rittmayer magánzó Bécs.
Karpeles M. bankár Bécs.
Eisler J. gyáros Bécs.
Izsák Pál kereskedő Győr.
Schmidl R. keresk. Gyöngyös.

Fehér hattyu szálloda.
Pete L. gazdász Szabadszállás.
Wiesel S. gazdász Dömsöd.
Rádi J. birtokos Radócz.
Bodó A. birtokos Szt-Miklós.
Weber J. magánzó Arad.
Kulcsár S. kereskedő Szentes.
Breier M. kereskedő Eger.
Wechsler kereskedő Esztergom.
Pelgrund N. iparos Esztergom.

Fehér ló szálloda.
Ozori J. földbirtokos Trencsén.
Kiss J. földbirtokos Erdély.
Knipfer E. földbirtokos Csömör.
Maczkó P. földbirt. Pásztó.
Jul B. földbirt. Nógrád.
Deutsch S. földbirt. J.-Ladány.
Waldmann J. épitőm. Zsámbok.
Farkas S. épitőmester Czegléd.
Uvira R. plébános Nógrád.
Bicskey Gy. jegyző Csömör.
Zacher K. jegyző Boldog.
Székely Gy. jegyző R.-Keresztur
Fridrich B. jegyző Héviz-Györk.
Jambriska L. jegyzőR.-Keresztur.
Ubrankovics D. jegyző Héviz.
Kiss S. jegyző Nógrád.
Tordi J. jegyző Dán.
Pálffy F. jegyző Bagh.
Csengey J. jegyző Aszód.
Falb J. jegyző Heves.
Rab J. biró Héviz.
Haraszti M. biró Aszód.
Horn J. biró Hont.

Holzwarth-Frohner száll.
Krusics O. vezérőrn. Bécsujhely.
Popper A. kereskedő Bécs.
Merle J. vállalkozó Nagyvárad.
Adler J. kereskedő Nagyvárad.
Scheibner J. ép. váll. Trencsén.
Grün J. épit. vállalk. Trencsén.
Zauner k kereskedő Gyöngyös.
Schönfeld M. keresk. Gyöngyös.
Kuffler A. gazdász Sillein.
Lininger H. mérnök D.-Almás.
Einhorn J. magánzó Munkács.
Wircsak E. kereskedő Brassó.

Hungária szálloda.
Konkolyi M. birtokos Ó-Gyalla.
Rössel Gy. magánzó Klosternitz.
Midek J. magánzó Klosternitz.
Dr. Böhm A. ügyv. Klosternitz.
Würzbach F. ügyvéd Bécs.
Lantosány S. sz.-biró Vásárhely.
Felmayer K. gyáros Fehérvár.
Bamberger M. kereskedő Bécs.
Gottlieb M. kereskedő Brünn.
Fried S. kereskedő Esztergom.
Rudolf M. kereskedő Esztergom.
Leach J. kereskedő Rochdale.
Grimm S. kereskedő Gyoma.
Nesselroth S. kereskedő Solt.
Widder N. keresk. M.-Sziget.
Lang K. kereskedő Szt-Mária.

Magyar király szálloda.
Sternthal F. birtokos Szalonta.
Ehrenreich J. birtokos Podrágy.
Lukács A. birtokos D.-Pentele.
Königsmayer K. követ Vasm.
Heis J. magánzó Fehérvár.
Begédy J. lelkész Istvándi.
Körmendy S. lelk. Szerdahely.
Hoffmann J. mérnök Reseno.
Dienes K. gyógyszerész Eszék.
Gömbös L. gyógysz. Várpalota.
Maurer J. kereskedő Bécs.
Aicher J. kereskedő Bécs.
Goldstein S. kereskedő Zenta.
Havas Gy. kereskedő N.-Abony.
Friedmann A. keresk. Miskolcz.

Marchal-Angol királynő szálloda.
Gr. Migazzi V. birt. A.-Maróth.
Gr. Almássy T. birt. Zsadány.
Br. Balassa J. birt. Hrabócz.
Zichy J. birtokos Mágocs.
Uzovits P. birtokos Kosztolány.
Ormódy B. birtokos Becskerek.
Fülöp S. igazgató N.-Szeben.
Heyrovszky E. igazgató Bécs.
Shuttleworth J. gyáros Lincoln.
Fehér V. magánzó Dobsa.
Marison S. magánzó Bécs.
Back K. magánzó Páris.
Kirnbauer F. kereskedő Bécs.
Schmidt R. kereskedő Bécs.
Marossy J. kereskedő Esztergom.
Bagendovits kereskedő Bicske.
Mundt A. kereskedő Rathenow.

Nemzeti szálloda.
Hoblik A. birtokos Tinnye.
Litsch S. birtokos Sopron.
Aughoffer A. birtokos Tata.
Enessey K. birtokos Ercse.
Janicsári S. birtokos Kar.-Alja.
Nagy J. ügyvéd Ó-Szőny.
Omaszta J. ügyvéd B.-Csaba.
Szendy A. ügyvéd Szolnok.
Nagy A. lelkész Ó-Szőny.
Horváth J. jegyző Ó-Szőny.
Komáromy P. biró Ó-Szőny.
Palyi J. jegyző D.-Almás.
Lettenbauer K. gyáros Greitz.
LeitnerN. kereskedőSzt-Gotthard.

Orient szálloda.
Szauder G. földbirt. Hidvég.
Dabsy J. földbirtokos Rékás.
Kozma S. földbirtokos Lugos.
Simon M. tanár N.-Kikinda.
Rosenheim J. hivataln. Sárvár.
Amsz J. kereskedőB.-Szt-György.
Dumrer J. kereskedő Krems.
Özv. Szonosky J.-né Haraszti.
Weinberger A. gazd. Nagyvárad.
RosingerL. kereskedőNagyvárad.
Fogel J. kereskedő Arad.
Heeger M. kereskedő Bécs.
Wolf J. kereskedő Debreczen.
Böhm K. kereskedő Pozsony.

Pannonia szálloda.
Majer S. földbirtokos Krassó.
Szabó S. földbirtokos Tinnye.
Sipos J. hivatalnok Jászberény.
Hersch A. kereskedő Medgyes.
Horváth S. számtartó Horth.
Rosenbaum M. keresk. N.-Várad.
Kálmán D. kereskedő N.-Várad.
Fleischer A. kereskedő N.-Várad.
Kinderfatter J. keresk. Gyöngyös.
Szabó J. magánzó Kaposvár.
Sréter A. földbirtokos Surány.
Mezey D. pénztárnok Esztergom.
Budinszky Gy. plébános Facset.
Bajusz J. ügyvéd S.-A.-Ujhely.

Páris szálloda.
Vitasek V. felügyelő Bécs.
Goldstein P. felügy. Érs.-Ujvár.
Kussmann L. magánzó Bécs.
Popeck R. magánzó Bécs.
Eichenwald J. keresk. Csacza.
Silberberg D. kereskedő Varsó.
Dux E. kereskedő Negerfalva.
Bruck M. kereskedő Brünn.
Weis H. kereskedő India.
Knarr J. kereskedő Fehérvár.
Basch A. kereskedő Csantavér.
Kohn S. kereskedő Szered.

Elhaltak Budapesten 1882. nov. 21.

Knautz A. 48 é. kdő IV. k. soroksári-ut öngyilkos.
Konrad Ferencz 47 é. vasuti kalauz VI. k. Szondy-u. 48. szivhüdés.
Jámbor W. K. 52 é. főügyész neje III. k. Endre-u. 21. kimerülés.
Szedlacsek R. 59 é. özv. III. k. Majláth-u. 41. agyvérömleny.
Máté Erzsébet 63 é. napszámosnő III. k. kerék-u. 8. tüdőgümő.
Kalin Gáspár 48 é. munkás VI. k. Dávid-u. 18. tüdőgümő.
Hasznos H. A. 69 é. magányzónő VIII. stáczió-u. 8. szivbaj.
Jokits Emma 58 é. VI. k. Szt.-János-u. 39. szivbaj.
Baricza András 42 é. napsz. II. k. Csáki-u. 16. tüdővész.
Käfer Ferencz 42 é. fazekas VII. k. kertész-u. 29. tüdőlob.
Baranyai Mária 37 é. VIII. k. felsővámvonal 9. rák.
Kotteschovszky Ferencz 67 é. nyomdász II. k. medve-u. 14. aggkór.

NYILT-TÉR.

DARKAUI jódsó
HALLI jódsó
mindig friss töltésben kapható
MATTONI ES WILLE
cs. kir. udv. szállitók ásványviztelepükben,
budai király-keserűforrások tulajdonosai.
Budapesten, (Dianafürdő - épület). 4483

STERN LÖWY A. FIA
ajánlja ujonnan berendezett
arany- ezüst és ékszer raktárát
ezelőtt Dorottya-utcza most **főút 30.** (az udvarban)
Pontos és **szilárd** kiszolgáltatás biztositása mellett. Jó minőségü **magyar disz garniturák** mérsékelt árakon. — **Keleti gömbgyöngyökért** legjobb árakat fizetek. 5259

1864-es igérvények
a deczember 1én tartandó huzásra. 5263
Főnyeremény o. é. 200,000 frt
Elárusitja darabonként 4 frt és 50 kr. bélyegdijért
LUEFF M. illatszerész, Budapesten, váczi-utcza 28. sz.

SZINHÁZAK ÉS MULATSÁGOK.

NEMZETI SZINHÁZ.
Budapest, nov. 24-én.
A Stomfay család.
Szinmü 3 felv. Irta Csiky G.
Személyek:

Stomfay Ákos	Nagy Imre
Héthársy b.-né	Molnárné
Keresztes Á.	Felekiné
Margit	Csillag T.
özv. Stomfay	Györgyné
Vilmos	Náday
Lipóczy	Feleki
Barnabás	Halmi
Stomfay St.	Vizvárinė
Stomfay D.	Hetényi
Ida	Adorján B.
Stomfay K.	Vizvári
Forró Zs.	Pintér
Dr. Leleszi	Ujházi
Dr. Virág	Körösmezei
Dr. Szilkei	Tóth
Szelevéry	Földényi
Zobray Zeno	Egressy
Koporóczy	Faludi
Várvayné	Békessy I.
Csepeseyné	Sánthánė
György	Sántha
Marcsa	Hubay A.

Kezdete 7 órakor.

Holnap, november 25-én.
A T A L A.
Dalmü 5 felv. Szövegét irta dr. Várady Antal; zenéjét szerzette Schauer Ferencz.

NÉPSZINHÁZ.
Budapest, nov. 24-én.
Hoffmann meséi.
Regényes operette 4 felv. Irta Jules Barbier. Ford. dr. Váradi Antal. Zenéjét szerzette Jacques Offenbach.
Személyek:

Hoffmann	Kápolnai
Lindorf, Coppélius, Miracle	Vidor
Spallanzani	Solymosi
Crespel	Komáromi J.
Stella, Olympia, Antonia	Hegyi A.
Miklós	Sik Gizella
Luther	Andorfi
András, Cochenille, Ferencz	Kassai
Nathaniel diák	Hatvani
Vilmos »	Ujvári
Hermann »	Füredi
Antónia	Linczne
A múzsa	Vidorné

Kezdete 7 órakor.

Holnap, november 25-én.
BLAHA LUJZA asszony mint vendég:
A TÓT LEÁNY.
Eredeti népszinmü dalokkal 3 felv. Irta Almási Tihamér.

NÉMET SZINHÁZ.
Igazgató és tulajdonos *Lesser Szaniszló.*
Budapest, november 24-én.
BIANCA BIANCHI kisasszony utolsó vendégjátékául:
Lammermoore-i Lucia.
Opera 3 szakaszban, irta Commarono.
Kezdete 7 órakor.

ORPHEUM
Hajós-utcza 27. sz. a dalszinház mellett.
Ma, pénteken, 1882. november 24-én
Mr. John Patty a fölülmulhatlan equilibrista bucsú-előadása, valamint az összes szerződött művészek és művésznők fellépte. 5248
Holnap szombaton, 1882. november 25-én.
Mr. Buatier de Colta, a fölülmulhatlan és egyes-egyedüli **illusionista** első fellépte az ő mysterikus, saját találmányu sensatiós experimentumaival. (Első rendü specialitás a londoni Opera comique-ból és a párisi theatre nouveanté-ból.) Ünnep- és vasárnapon két előadás. Az első előadás kezdete d. u. 4 órakor, a második előadás kezdete esti 7 ½ órakor.

VIZÁLLÁS 1882. november 23.

Névszerint	Méter 0 fölött	alatt	Változik	Névszerint	Méter 0 fölött	alatt	Változik
Duna				**Tisza**			
Pozsony	2.45	—	apadó	M.-Sziget	0.90	—	apadó
Komárom	—	—	—	Beregszász	—	—	—
Budapest	2.98	—	apadó	Sárospatak	—	—	—
Mohács	4.34	—	áradó	Szatmár	—	—	—
Vukovár	—	—	—	Tokaj	5.91	—	apadó
Ujvidék	4.84	—	áradó	Szolnok	5.12	—	áradó
Pancsova	4.26	—	váltlan	Szeged	4.83	—	áradó
Orsova	4.12	—	áradó	**Körös**			
Dráva				B.-Gyula	—	—	—
Barcs	2.92	—	áradó	**Maros**			
Eszék	3.32	—	apadó	Arad	—	—	—
Száva				**Béga**			
Mitrovicza	6.06	—	áradó	Temesvár	0.43	—	áradó

IDŐJÁRÁS nov. 23. reggel 7 órakor.

Állomások	Lég-nyomás mm 700+	Szél iránya és ereje (1—12)		A hőmérséklet Celsius-fokban	Csapadék mm	Felhőzet
Arad	—	K	4	— 1.4	—	●
Beszterce	—	--		—.—	—	—
Beszterczebánya	53.9	©		— 1.0	—	✱●
Budapest	55.7	DNY	1	+ 0.5	—	●
Csáktornya	54.3	K	5	+ 2.0	—	●
Debreczen	57.6	D	5	— 2.6	—	≡
Eger	58.5	D	2	— 0.6	—	●
Eszék	55.8	NY	3	— 1.0	—	●
Fiume	58.1	E	1	+ 5.5	—	●
Késmárk	54.4	D	4	— 1.7	—	●
Keszthely	55.4	DNY	1	+ 1.8	—	●
Kolozsvár	60.0	NY	2	— 6.2	—	●
Magyar-Óvár	53.9	DK	2	+ 1.2	✱3	◍
Mármaros-Sziget	57.8	K	2	+ 0.0	—	●
Nagy-Enyed	60.5	D	1	+ 2.5	2	●
Nagy-Szeben	58.5	E	1	+ 0.3	3	●
Nagyvárad	58.5	EK	2	— 2.0	—	●
Orsova	60.4	ENY	2	— 1.8	1	●
Pancsova	58.3	DK	2	— 0.4	1	≡
Selmeczbánya	56.0	DK	4	— 2.6	✱3	✱●
Sopron	—	D	2	+ 2.8	—	◍
Szatmár-Németi	56.5	D	2	— 5.8	—	◒
Szeged	—	—		—.—	—	—
Sepsi-Szt-György	—	EK	3	— 0.4	4	●
Szolnok	57.5	ENY	5	— 1.1	—	●
Temesvár	56.3	EK	2	— 1.0	—	≡
Trencsén	52.2	©		+ 1.0	—	✱●
Ungvár	55.5	DNY	1	— 0.6	—	◒
Zágráb	56.4	DNY	4	+ 0.8	-	●
Bécs	51.3	NY	5	+ 6.6	6	◍
Bregenz	59.1	DNY	1	+ 7.0	13	◍
Lesina	—	—		—.—	—	—
Pola	58.0	K	1	+ 4.4	—	●
Prága	48.2	NY	6	+ 5.8	4	●

Áttekintése a mai időjárásnak:

Európában: A depresszió (748—750) a kontinens északnyugati részéből hamarosan jön s visszaszoritva a tegnap Közép-Európáig nyomult nagy légnyomást, kiterjed a déli partokig (760—761). Ezért az idő Közép-Európában ismét borus, esős és havas lett, erősbödött szelekkel s nagyobbodott hőmérséklettel.
Hazánkban: Többnyire déli és délnyugati, erősbödött szelek mellett a hőmérséklet nyugaton nagyobb, keleten kisebb lett; a légnyomás északnyugaton jóval alább, délkeleten fölebb szállt. — Csapadék helyenkint gyérebben és kis mennyiségben volt; de az északnyugatról sebesen jött erélyes depresszió az időnek tegnap volt derülő jellegét ismét változóvá teszi, mi mellett az jövőre enyhébb lesz, csapadékokkal egyelőre.

Kilátás a jövő időre:
Hazánkban: Általában változó felhőzetü, enyhébb időt várhatni, délnyugaton esőkkel s reá derüléssel, északkeleten havazásokkal.

FRANKLIN-TARSULAT KÖNYVNYOMDÁJA.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései november 23.

Faj	Irányzat	78 kg frttól	frtig	79 kg frttól	frtig	80 kg frttól	frtig	81 kg frttól	frtig	kg frttól	frtig	kg frttól	frtig	kg frttól	frtig	kg frttól	frtig
		Minőségi súly hektoliterenkint — 100 kilogrammnak ára															
bánsági buza uj	szilárd	9.—	9.15	9.20	9.25	9.30	9.35	9.40	9.50	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
tissavidéki «	«	9.25	9.40	9.45	9.55	9.60	9.65	9.70	9.75	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
pestvidéki «	«	9.25	9.40	9.45	9.55	9.60	9.65	9.70	9.75	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
fehérmegyei «	«	9.25	9.40	9.45	9.55	9.60	9.65	9.70	9.75	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
bácskai «	«	9.15	9.30	9.35	9.40	9.45	9.50	9.55	9.60	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
m. északk. «	«	8.70	8.80	8.85	8.90	8.95	9.—	9.05	9.10	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —

Gabona	Ó vagy uj	Faj	Irányzat	Minőségü suly hektoliterenként	100 kilogramm ára frt -tól	kr.	frt -ig	kr.
rozs	uj	—	szilárd	70—72	7	—	7	30
árpa	«	takarmány	szilárd	60—62	6	30	6	55
«	«	égetni való		62—64	7	10	7	80
«	«	sörfőzdei	szilárd	64—66	8	30	9	30
zab	«	—	lanyha	37—40	6	10	6	40
tengeri	«	bánsági	szilárd	75	5	20	5	25
	«	másnemü	«	73	5	—	5	10
köles	«	—	«	nélkül	6	—	6	35
káposzta-repcze	«	—	—	—	—	—	—	—
bánsági repcze	«	—	—	—	—	—	—	—

Szokvány gabona, határidőre

Gabona	Irányzat	Határidő	pénz frt	kr.	áru frt	kr.
buza	lanyha	tavaszra	9	37	9	40
		őszre	—	—	—	—
	«	julius—aug.-ra 1882.	—	—	—	—
tengeri	«	máj.—juniusra 1883.	6	04	6	06
zab	szilárd	tavaszra	6	38	6	40
	«	őszre	—	--	—	—
repcze káposzta	«	aug.—szeptemberre	13 1/8	—	13 1/4	—
« bánsági	—	julius—augusztusra	—	—	—	—

ÉRTÉKPAPIROK	Utolsó árkelet pénz	áru
ÁLLAMADÓSSÁG.		
Magyar királyi aranyjáradék adómentes 6%	118.30	118.60
Magyar királyi aranyjáradék adómentes 4%	84.—	85.30
Magyar papirjáradék adómentes 5%	84.—	84.30
Magyar vasuti kölcsön à 120 frt o. ért. (300 frank) 5%	133.75	134.25
Magyar vasuti kölcsön 120 frt egyes darabokban 5%	133.75	134.25
Gömöri államvasuti záloglevelek 5%	— —	— —
Magyar 1869. keleti vasut állam-kötv. (elsőbbs.) adóm. 5%	89.25	89.75
Magyar 1873. keleti vasut arany v. ezüstb. (elsőbbs.) adóm. 5%	109.50	110.—
Magyar 1876. keleti vasut állam-kötvény aranyban 5%	92.75	93.75
Magyar királyi nyeremény-kölcsön 100 frt	115.75	116.25
Magyar királyi nyeremény-kölcsön 50 frt	115.25	116.—
Tiszai és szegedi kölcsön 4%	108.75	109.25
1871-iki magyar állam-kölcsön-kötvény font sterlingben 5%	— —	— —
1873-iki magyar állam-kölcsön-kötvény font sterlingben 5%	— —	— —
Magyar földtehermentesitési kötvények 5%	99.25	99.75
Magyar földtehermentesitési kötvények 1867. záradékkal 5%	95.75	96.75
Magyar földtehermentesitési kötvények temesi 5%	96.75	97.25
Magyar földtehermentesitési kötvények 1867. záradékkal 5%	96.50	97.—
Magyar földtehermentesitési kötvények horvátországi 5%	98 —	100.—

ÉRTÉKPAPIROK	Utolsó árkelet pénz	áru
Magyar földtehermentesitési kötvények erdélyi 5%	98.50	99.—
Magyar országos jelzálog urbéri váltság kötvény (100 frt) 5%	93.—	93.50
Királyi horv.-szlavon jelzálog földváltsági kötvény (100 frt)	—.—	—.—
Szőlődézsmaváltsági kötvény (100 frt) 5%	96.50	97.25
Magyar királyi kamatozó kincstári utalvány 6 hóra (100 frt)	— —	— —
Egyesitett államadósság papirban 5%	76.—	76.25
Egyesitett államadósság ezüst kamat január—julius 5%	76.75	77.25
Egyesitett államadósság ezüst kamat april—október 5%	76.75	77.25
Osztrák aranyjáradék 4% kamat 4%	93.75	94.25
Osztrák papirjáradék, adómentes 5%	90.75	91.—
Osztrák államadósság, kisorsolással 1854-iki à 250 frt p. p. 4%	118.—	119.—
Osztrák államadósság, kisorsolással 1860-iki à 500 frt o. é. 5%	130.—	131.—
Osztrák államadósság, kisorsolással 1860-iki à 100 frt o. é. 5%	135.—	136.—
Osztrák államadósság, kisorsolással 1864-iki à 100 frt o. é.	171.50	172.50
Osztrák államadósság, kisorsolással 1864-iki à 50 frt o. é.	170.—	171.—
Pest város kölcsöne 1870-ből 6%	103.75	104.25
Pest város kölcsöne 1871-ből 6%	103.75	104.25
Budapest főváros 1880-iki kölcsöne 5%	97.50	98.50
Szerbiai nyeremény-kölcsön 100 frank 3%	—.—	—.—

Osztal. 1881-re	ÉRTÉKPAPIROK	Befiz. frt	Utolsó árkelet pénz	áru
	RÉSZVÉNYEK.			
	a) **Bankok.**			
12.—	Ált. magyar municipalis hitelint.	200	195.—	200.—
8.—	Angol-osztrák bank	120	120.—	121.—
9.—	Budapesti bankegyes.-részv.-társ.	100	113.50	114.—
— —	Franco-magy. bank felszámolása.	200	— —	— —
— —	Horvát leszámitoló bank	200	— —	— —
12.—	Iparbank, budapesti	100	37.—	38.—
— —	Központiipartársulati hitelintézet	80	— —	— —
21.—	Magyar Általános Hitelbank	200	279.—	280 —
27½ frk	Magyar jelzálog-hitelbank	200	225 --	230.—
5.50	Magy. jelzáloghitelb. II. kib. id. e.	100	117.—	117.50
6.—	Magyar leszám. és pénzváltóbank	100	94.75	95.25
— —	Magyar országosbank részv.-társ.	100	—.—	—.—
17.50	Osztrák hitelintézet	160	287.70	288.—
38.30	Osztrák-magyar bank	300	830.—	832.—
13 —	I. magyar iparbank	150	186.—	187.—
45.—	Pesti magyar kereskedelmi bank	500	575.—	580.—
7.—	Sziszeki hitelbank	100	— —	— —
8.—	«Unio» bank	100	114.—	115.—
	b) **Biztositó társulatok.**			
— —	Bécsi biztositó társaság	200	250.—	252.—
— —	Bécsi élet- ésjáradék-biztos. társ	200	290.—	300.—
222.—	Első magyar ált. biztositó társ.	1000	3500.—	3550.—
— —	Foncière pesti biztositó intézet		51.25	51.75
— —	Magyar-franczia biztos. társaság	50	— —	— —
80.—	Pannonia viszontbiztositó társ.	300	1050.—	1100.—
	c) **Gőzmalmok.**			
— —	Concordia gőzmalom	500	562.—	566.—
50.—	Első budapesti	500	1255.—	1260.—
— —	Erzsébet malom	200	226.—	227.50
— —	Hengermalom	500	590.—	600.—
10.—	Lujza	160	255.—	256.—
22.—	Molnárok és sütők	200	359.—	361.—
— —	Pannonia	1000	1148.—	1155.—
16.—	Viktória	300	454.—	456.—
	d) **Közlekedési vállalatok.**			
	«Adria» magy. tengeri hajózási részv.-t.		225.—	227.—
— —	Alföld-fiumei	200	167 —	168.—
— —	Arad-Körösvölgyi vasut	100	-.—	—.—
— —	Báttaszék-dombovári	200	—.—	—.—
— —	Déli vasut	200	135.—	136.—
— —	Észak-keleti vasut	200	158.—	159 —
— —	Erdélyi vasut	200	157.—	158.—
— —	Győr-sopron-ebenfurti vasut	200	— —	—.—
— —	Kassa-oderbergi vasut	200	143.—	144.—
— —	Magyar-galicziai vasut	200	157.50	158.—
— —	M. nyug. v. (székesf.-győr-gráczi v.)	200	—.—	—.—
— —	Osztrák államvasut	200	342.50	343.—
— —	Pécs-barcsi vasut	200	—.—	—.—
— —	Tiszavidéki vasut	200	247.—	248.—

Osztal. 1881-re	ÉRTÉKPAPIROK	Befiz. frt	Utolsó árkelet pénz	áru
6.—	Osztrák dunagőzhajózási társaság	500	575.—	577.—
28.—	Pesti közuti vaspálya	200	424.—	425.—
18.—	Pesti közuti vaspálya élv. jegy.		255.—	260.—
	e) **Takarékpénztárak.**			
4.—	Budapest III. kerületi	50	51.—	53.—
4.—	Czeglédi	100	— —	— —
33.—	Országos központi	300	525.—	530.—
300.—	Pesti első hazai	1000	4500.—	4550.—
35.—	Egyesült Budapest fővárosi	200	520.—	525.—
30.—	Magyar ált. takarékp. részv.-tár.	100	—.—	—.—
— —	Pakracz-daruvár-kutinjai	50	— —	— —
	f) **Különféle vállalatok.**			
8 —	Alagut	105	116.—	117.—
5 60	Általános waggon-kölcsönzőtárs.	80	— —	— —
— —	Ész.-magyarorsz. e. kőszénb. r. t.	100	—.—	—.—
—.—	Franklin-Társulat könyvnyomda	150	153.—	155.—
40.—	Ganz és társa vasöntöde s gépgy.	400	670.—	672.—
26.—	Gschwindt-féle szeszgyár	200	410.—	—.—
12.—	Gyapjumosó és bizt. első magyar	200	—.—	—.—
25.—	Kereskedelmi testület épülete	210	— —	— —
40.—	Könyvnyomda «Athenaeum»	200	558.—	562.—
55.—	Pesti könyvny. részvény-társaság	500	800.—	—.—
8.—	Kőszén- és téglagyár (Drasche)	130	153. —	154.—
— —	Nemzetk. waggon-kölcsönző-r. t.		— —	—.—
—.—	Pesti épitő-társaság	85	—.—	—.—
10.—	Rimamurány-salgótarjáni vasmü	100	119.—	122.—
— —	Salgó-tarjáni kőszénbánya	100	115 —	116.—
16.—	Schlick-féle vasöntöde s gépgyár	200	227.—	228.—
—.—	Schlick-féle vasönt. s gépgy. II. kib.		109.—	111.
40.—	Serfőzde első magyar	400	642.—	646.—
30.—	Sertéshizlaló	200	340.—	342.—
— —	Sóskuti kőbánya	200	45.—	46.—
20.—	Spodium és csontlisztgyár	200	277.—	282.—
— —	Szálloda részvény-társaság	200	— —	— —
9 —	Tégla- és mészégető, ujlaki	200	103.—	103.50
30 —	Téglagyár, kőbányai	160	263.50	264.50
	ZÁLOGLEVELEK.			
	Magy. földhitelintézet papirérték	5½%	101.25	102.25
	Magy. földhitelintézet papirérték	5%	100.25	100.50
	Magy. földhitelintézet papirérték	4½%	94.—	94.50
	Magy. földhitelint. arany v. ezüst	5%	118.50	119.—
	Magyar jelzálogbank	5½%	101.50	102.75
	Magyar jelzálogbank	5%	98.25	98.75
	Kisbirtokosok orsz. földhitelint.	5½%	100.—	101.—
	Osztrák-magyar bank osztr. ért.	5%	100.10	100.35
	Osztrák-magyar bank osztr. ért.	4½%	99.85	100.05
	Osztrák-magyar bank osztr. ért.	4%	93.60	93.85
	Pesti magyar kereskedelmi bank	6%	101.50	102.—
	Pesti magyar kereskedelmi bank	5½%	101.50	102.—
	Pesti magyar kereskedelmi bank	5%	99.—	99.50
	«Albina» takarék- és hitelintézet	6%	99.50	100.30

ÉRTÉKPAPIROK	Befizetett frt		Utolsó árkelet pénz	áru
ELSŐBBSÉGEK.				
Alföld-fiumei vasut (nagyvárad-eszéki vonala)	200	5%	95.25	95.75
Alföld-fiumei vasut 1874. kib.	200	5%	93.50	94.50
Báttaszék-dombovár-zákányi v.	200	5%	93.50	94.—
Dunagőzhajózási társulat	300	5%	— —	— —
Dunagőzhajózási társulat	100/200	6%	— —	— —
Észak-keletivaspálya	300	5%	90.50	91.—
Észak-keletivaspálya (aranyban)	300	5%	— —	— —
Észak-keletivaspálya (aranyban)	1000	6%	— —	— —
Ész.-magyarorsz. e. kőszénb. r. t.	100	6%	— —	— —
Magyar-galicziai vaspálya	200	5%	— —	— —
Magy.-galicziai vaspálya II. kib.	200	5%	— —	— —
Magyar nyugati vasut (székes-fehérvár-győr-gráczi vonal)	200	5%	— —	— —
Magyar nyugati vasut 1874. kib.	200	5%	— —	— —
M. vas. elsőbbs. beruh. aranyban	200/1000	5%	108.75	109.25
I. erdélyi vaspálya	200	5%	92.50	93.—
Győr-sopron-ebenfurti vasut	200	6%	— —	— —
Kassa-oderbergi vasut, ezüstben	200	5%	— —	— —
Kassa-oderb. v. (eperjes-tarn. v.)	300	5%	92.50	93.25
Kassa-oderb. v. (osztrák vonal)	200	5%	— —	— —
Kassa-oderb. v. (magyar vonal)	100	5%	— —	— —
Osztrák államvasut		5%	— —	— —
Tiszavidéki vasut		5%	99 50	100 50
Budapesti lánczhid	100	6%	103.50	104.—
Kőszén- és téglagyár kötvények	100	6%	— —	— —
Lloyd- és tőzsde-épület	100	5%	96.75	97.25
MAGÁNSORSJEGYEK.				
Osztrák hitelintézet			173.—	174.—
Budavárosi sorsjegy			38.50	39.50
Keglevics sorsjegy			19.—	20.—
Pálffy sorsjegy			35.50	36.50
PÉNZNEMEK.				
Császári királyi arany (vert)			5.66	5.68
Császári királyi arany (kör.)			5.64	5.66
Osztrák-magyar 8 frtos arany			9.48	9.50
20 frankos arany			9.48	9.50
Török aranylira			— —	— —
Osztrák és magyar ezüst			— —	— —
Német birodalmi bankjegy 100 márkányi			58.40	58.50
Váltók árfolyama (látra).		Bank-láb		
Német bankpiaczok 100 márk		5%	58.45	58.60
Amsterdam 100 hollandi frtért		4%	98.10	98.30
Brüssel 100 frankért		4½%	47.15	47.25
Páris 100 frankért		3½%	47.15	47.25
Marseille 100 frankért		3½%	— —	—.—
Svájczi pénzpiaczok 100 frankért		4½%	47 15	47.25
Zürich 100 frankért		4½%	47.15	47.25
London 10 font sterlingért		5%	119.15	119 50
Szentpétervár 100 rubelért		6%	— —	— —
Milano 100 lire nouve ital.		5%	— —	— —

Bécsi tőzsde nov. 22.

	Pénz	Áru
A) **Általános államadósság.**		
Egységesjár., papir, május—novemb. 5%	76.05	76.20
Egységes járadék, papir, febr.—aug. 5%	76.05	76.20
Egységes járadék, ezüst január—jul. 5%	76.75	76.90
Egységes járadék, ezüstb. ápr.—okt. 5%	76.75	76.90
Sorsolással, 1854-ből 250 frt sorsj. pp. 4%	118.—	118.50
Sorsolással, 1860-ból 500 frt sorsj. o.é. 5%	130.—	130.50
Sorsolással, 1860-ból 100 frt sorsj. o.é. 5%	135.50	136.—
Sorsolással, 1864-ből 100 frt sorsj. o.é.	171.75	172.—
Sorsolással, 1864-ből 50 frt sorsj. o.é.	171.—	172.—
Como-járadék 42 lira	40.—	42.—
Államjószági jelzáloglevél 120 frt 5%	144.25	144.75
Bécs-glogn. v. els. jegy. 100 frt p. p. 5%	98.—	— —
B) **A birodalmi tanacsban képviselt királyságok és országok államadóssága.**		
Osztrák aranyjár. adómentes 100 frt 4%	93.90	94.05
Osztr. papirjár. visszafiz. 1881 100 frt 5%	90.75	90.95
Osztr. kincst. j. visszafiz. 1882 100 frt 5%	— —	— —
C) **A magyar korona országainak államadóssága.**		
Magyar aranyjár. adómentes 100 frt 6%	118.45	118.65
Magyar aranyjár. adómentes 100 frt 4%	84.75	84.90
Magyar papirjáradék 100 frt 5%	83.70	83.90
Magyar vasuti kölcsön 120 frt ezüst 5%	133.20	133.50
Magyar vasuti kölcsön 120 frt ar. k. 5%	133.20	133.50
Gömöri államvas. záloglevél 150 frt 6%	—.—	— —
Keletivasutiál. kötv. 1869-ből 300 frt 5%	88.80	89.20
Keletivasutiál. kötv. 1873-ból 300 frt 5%	—.—	110.—
Keletivasutiál. kötv. 1876-ból 100 frt 5%	93.—	93.50
Magy. államkölcs. 1871. sors. 100 frt 5%	— —	— —
Magy. államkölcs. 1873. sors. 100 frt 5%	— —	— —
Magyar urbérivålts. kötvény 100 frt 5%	—.—	—.—
M. szőlődézsma-valts. kötv. 100 frt 5%	—.—	—.—
Magyar nyeremény-kölcsön 100 frt	115.75	116.25
Magyar nyeremény-kölcsön à 50 frt	115.—	116.—
M. tiszav. s szegedi ny. sorsj. 100 frt 4%	108.50	108.80
D) **Földteherm. kötv. 100 frt pp.**		
Csehországi 5%	106.—	107.—
Bukovinai 5%	100.—	101.—
Galicziai 5%	98.—	99.—
Karinthiai 5%	105.50	— —
Krajna és tengerparti 5%	104.—	105 —
Morvaországi 5%	104.—	105.—
Alsó-ausztriai 5%	105.50	107.—
Felső-ausztriai 5%	104.50	— —
Salzburgi 5%	102.—	— —
Sziléziai 5%	110.—	— —
Stiriai 5%	104.—	105.—
Tiroli 5%	99.—	— —
Horvát- és szlavonországi 5%	99.—	102.—
Erdélyi 5%	98.50	99.50
Temesi bánság 5%	96.75	97.75
Temesi 1867-iki sorsolási záradék 5%	96.50	97.—
Magyar 5%	99.—	100.—
Magyar 1867-iki sorsolási záradék 5%	96.—	96.75
E) **Más közkölcsönök.**		
Dunaszabályoz. sors. 1870-ből 100 frt 5%	115.—	115.50
Dunaszab. kölcsön 1878-ból 100 frt 5%	102.25	—.—
Pestvárosi kölcsön 1871 6%	— —	— —
Pestvárosi kölcsön 1880 5%	98.—	98.50
Triesztvárosi kölcs. 1865 6%	— —	— —
Triesztvárosi kölcs. 1879 6%	— —	— —
Bécsvárosi kölcsön 1867 5%	100.75	101.75
Bécsvárosi kölcsön 1874 (ar. v. ez.) 5%	—.—	—.—
Bécsvárosi kölcsön 1874 (sorsolás)	122.50	123.—
Olasz járadék 100 lira 5%	— —	— —
Szerb nyer. kölcs. 100 frk 3%	33.25	33.50
Török vasuti kölcsön 400 frk	24.50	25.—
F) **Záloglevelek, jelzálog-kötvények és kötvények** (100 frtért).		
Osztr. ált. földh.-int. sors. ar. v. ez. 4½%	118.75	119.25
Osztr. ált. földh.-int. 33 éves visszf. 5%	— —	—.—
Osztr. ált. földh.-int. 50 éves visszf. 5%	—.—	—.—
Osztr. ált. földh.-int. 50 éves visszf. 4½%	98.90	99.15
Osztr. ált. földh.-int. 50 éves visszf. 4%	93.80	94.30
Csehorsz. földh.-társ. 36 éves visszf. 5½%	104.50	105.—
Csehorsz. földh.-társ. 33 éves visszf. 5%	102.50	103.50
Központi földhitelint. bank 38 é. 5%	100.—	100.50
Gácsországi földhitelintézet 18 é. 6%	101.50	102.50
Morvaorsz. jelzál.-hitelbank 36 é. 5%	103.25	103.50
Osztrákjelzálogbank 10 éves visszf. 5½%	100.—	-.—
Osztrák jelzálogbank sorsolással 5%	100.—	— —
Osztrák-magyar bank 5%	100.20	100.40
Osztrák-magyar bank 4½%	99.90	100.05
Osztrák-magyar bank 4%	93.50	93.75
Első osztrák takarékp. sorsol. 30 év 5½%	102.40	102 60
Első osztrák takarékp. sorsol. 32 év 5½%	102.40	102.60
Magyar ált. földhitel.-részv.-t. 34 év 5½%	—.—	—.—
Magyar földhitelintézet 5½%	101.25	102.25
Magyarföldhitelint. sorsolása 39 év 5%	100.—	100.50
Magyarföldhitelint. sorsolása 4½%	93.75	94.25
Magyar földh.-int. sors. 39 év arany 5%	118.—	118.50
Magyar jelzálogbank 25 évi sors. 5½%	101.—	—.—
Magyar jelzálogbank 40 évi sors. 5½%	101.—	—.—
Magyar jelzálogbank 40 évi sors. 5%	98.25	98.75
G) **Elsőbbségi kötvények.**		
Albrecht pálya 300 frt ezüst 5%	94.—	94.50
Alföld-fiumei pálya 200 frt ezüst 5%	95.—	95 50
Arad-temesvári vasut 200 frt ezüst 5%	— —	— —
Cseh északi vasut 300 frt 5%	100.—	100.50
Cseh nyugati vasut 300 frt 5%	100.—	101.—
Dunagőzhajózási társ. 300 frt ezüst 5%	— —	— —
Dunagőzhaj. társ. 100/200 frt ezüst 6%	107.—	107.50
Dunagőzhajózási társ. 200 frt arany 5%		
Duna-drávai pálya 200 frt ezüst 5%	92.25	92.50
Erzsébet pálya 100 frt ezüst 5%	97.80	98.—
Erzsébet p. 300 frt o. é. 1862-iki kib. 5%	97.80	98.—
Ferdinánd északi pálya 100 frt p.p. 5%	105.75	106.—
Ferdinánd északi pálya 100 frt o.é. 5%	102.—	102.50
Ferdinánd északi pálya 300 frt ez. 5%	105.—	105.50
Ferencz-József pálya 200 frt ez. 5%	106.20	100.70
Pécs-barcsi pálya 200 frt ez. 5%	100.50	101.—
Károly-Lajos gácsi pálya 300 frt o.é. 4½%	99.75	100.25
Kassa-oderbergi pálya 200 frt ez. 5%	96.—	96.25
Eperjes-tarnovi pálya 300 frt ez. 5%	93.75	94.25
Lemb.-czern.-jassii p. I. kib. 300 frt o.é.	92.75	93.25
Lemb.-czern.-jassii p. II. kib. 300 frt ez.	99.50	100.—
Lemb.-czern.-jassii p. III. kib. 300 frt ez.	94.50	95.50
Osztrák észak-nyugati p. 200 frt ez. 5%	101.75	102.25

	Pénz	Áru
Rudolf-pálya 300 frt ez. 5%	99.—	99.25
Erdélyi pálya 200 frt ez. 5%	90.50	91.—
Osztrák államvaspálya 500 frank 3%	-.—	177.—
Osztr. állam.-p. 1874. kib. 500 frank 3%	—.—	175.50
Déli pálya 500 frank 3%	133.50	133.75
Déli pálya 200 frt ar. 5%	117.—	118.—
Dél-északném. összek.-p. 100 frt o.é. 5%	97.25	—.—
Dél-é.-n. összek.-p. 1879. k. 100 frt o.é. 5%	99.—	99.20
Tiszavidéki pálya 1000 frt o.é. 5%	99.—	99.50
Magyar-gácsorsz. pálya 200 frt o.é. 5%	92.90	93.20
Magyar észak-kel. pálya 300 frt ar. 5%	89.75	90.25
M. nyug. (Székesf.-győr-grácz) 200 frt 5%	95.—	96.—
H) **Különféle sorsjegyek.**		
Hitelintézet 100 frt o.é.	173.50	174.—
Clary 40 frt p.p.	37.75	38.50
Dunagőzhajózási 100 frt p.p.	109.—	109.50
Innsbruck városi 20 frt o.é.	22.75	23.50
Keglevich 10 frt p.p.	19.—	— —
Krakkói sorsjegy-kölcsön 20 frt o.é.	20.50	21.—
Laibachi dijsorsjegy 20 frt o.é.	23.50	24.—
Buda város kölcsöne 40 frt o.é.	—.—	39.25
Pálffy 40 frt p.p.	35.—	35.75
Vörös-kereszt sorsjegy 10 frt o.é.	12.50	13.—
Rudolf alapitvány 10 frt o.é.	18.75	19.—
Salm 40 frt p.p.	51.50	52.50
Salzburgi dijsorsjegy 20 frt o.é.	24.—	25.—
St.-Genois 40 frt p.g.	46.50	47.—
Stanislau városi 20 frt o.é.	24.50	25.—
Trieszt városi 100 frt p.p.	127.—	127.50
Trieszt városi 50 frt o.é.	63.—	64.—
Waldstein 20 frt p.p.	27.50	28.—
Windischgrätz 20 frt p.p.	39.50	40.—
Nyereményjegyek 3%-nyi kölcsön	30.—	31.—
I) **Bankok részvényei.**		
Angol-osztrák bank 200 frt 5%	119.25	119.50
Bécsi banktársulat 200 frt 5%	—.—	—.—
Bécsi bankegyesület 100 frt 5%	109.—	109.50
Osztrák ált. földhitelintézet 200 frt 5%	223.—	224.—
Pestimagyar keresked. bank 500 frt 5%	— —	— —
Keresked. és ipar hitelintézet 160 frt 5%	285.75	286.—
Magyar általános hitelbank 200 frt 5%	276.25	276.75

	Áru	Pénz
Alsó-ausztriai leszámit. társ. 500 frt 5%	850.—	860.—
Magy. lesz. és pénzváltó bank 100 frt 5%	94.25	95.25
Bécsi giró- és pénztáregylet 200 frt 5%	—.—	—.—
Osztrák jelzálogbank 200 frt 5%	— —	— —
Magyar jelzálogbank II. kib. 200 frt 5%	113.50	114 —
Osztrák tartományi bank 200 frt 5%	— —	—.—
Magyar országosbank 200 frt 5%	— —	— —
Magyar ált. municip. hit.-int. 200 frt 5%	— —	— —
Osztrák-magyar bank 600 frt 5%	828.—	830.—
Unio-bank 100 frt 5%	113.60	114.—
Általános forgalmi bank 140 frt 5%	140.50	141.—
K) **Közleked. vállalatok reszv.**		
Albrecht pálya 200 frt o.é.	—.—	— —
Alföld-fiumei pálya 200 frt o.é. 5%	167.—	167.50
Buschtiehradi vasut 500 frt p.p. 5%	832.—	836.—
Buschtiehradi v. (lit. B.) 200 frt o.é.	175.—	177.—
Dunagőzhajózási társas. 500 frt p.p.	573.—	575.—
Duna-drávai pálya 200 frt ez. 5%	166.—	166.50
Erzsébet pálya 200 frt p.p. 5%	207.25	208.—
Erzséb. p. Lincz-Budweis 200 frt o.é. 5%	—.—	—.—
Ferdinánd északi pálya 1000 frt p.p. 5%	2683.—	2693.—
Ferencz-József pálya 200 frt o.é. 5%	193.75	194.—
Pécs-barcsi pálya 200 frt o.é. 5%	223.50	224.50
Károly-Lajos galiczicz. p. 200 frt o.é. 5%	303.—	303.50
Kassa-oderbergi pálya 200 frt o.é. 5%	143.—	143.50
Lemberg-czern.-jassi p. 200 frt o.é. 5%	166.25	166.75
Osztrák-magyar Lloyd 500 frt o.é. 5%	658.—	660.—
Osztrák északnyugoti p. 300 frt o.é. 3%	196.—	196.50
Rudolf-pálya 200 frt o.é. 5%	162.75	162.50
Első erdélyi pálya 200 frt o.é. 5%	157.—	158.—
Osztrák államvasuttárs. 200 frt o.é. 5%	340.75	341.25
Déli pálya 200 frt o.é. 5%	135.—	135.50
Déleszak-ném. összek. p. 200 frt o.é. 5%	147.—	148.—
Tiszavidéki pálya 200 frt o.é. 5%	246.50	247.—
Bécsi Tramway 200 frt o.é. 5%	218.50	219.—
Magy. gácsországi pálya 200 frt o.é. 5%	158.—	158.50
Magyar északkeleti pálya 200 frt o.é. 5%	157.75	158.75
M. nyug. székesf.-gráczi 200 frt o.é. 5%	161.50	162.—
L) **Iparvállatok részvényei.**		
Osztr. általán. épitő-társaság 200 frt	81.—	82.—
Innerbergi bányatársaság 200 frt	— —	— —
Judenburgi vasmű 70 frt	— —	— —

	Pénz	Áru
Liesingi serfőzöde 100 frt 4%	65.—	65.50
Nezsideri papirgyárrészv.-t. 200 frt 5%	— —	— —
Prágai vasipar-társulat 200 frt	— —	— —
Rima-murányi vas.-társ. 100 frt 5%	119.—	119.50
Salgó-tarjáni kőszénbánya 100 frt 5%	—.—	— —
Bécsi fegyvergyár társaság 100 frt 5%	—.—	— —
Által. waggon-kölcs.-t. Bpest 80 frt 5%	79.—	81.—
Bécsi épitő-társaság 100 frt	62.—	63.—
Assicurazioni gen. com. 1000 frt p.p. 5%	1950.—	— —
Azienda assicuratrice 1000 frt o.é.	— —	— —
«Duna» osztr. bizt.-r.-társ. 200 frt 5%	—.—	302.—
Viszontbiztositó-társ. bécsi 200 frt 5%	— —	— —
«Securitas» viszontbizt.-társ. 250 frt	— —	— —
Bécsi élet- és járad.-bizt.-int. 200 frt 5%	— —	330.—
Bécsi biztositó társaság 200 frt 5%	—.—	270.—
M) **Váltók** (látra).		
Amsterdamra 100 hol. frt 5%	98.25	98.35
Brüsseli 100 frank 4½%	— —	— —
Német bankpiaczok 100 márka 5%	58.40	58.50
London 10 font st. 5%	119.15	119.50
Milano 100 ol. lira 5%	—.—	—.—
Franczia bankpiaczok 100 frank 3½%	— —	— —
Páris 100 frank 3½%	47.17½	47.22½
Pétervár 100 rubel 6%	— —	— —
Svájczi piaczok 100 frank 4½%	47.20	47.25
Zürich 100 frank 4½%	47.20	47.25
N) **Valuták.**		
Császári és királyi arany darabja	5.65	5.67
Császári és kir. reczés arany darabja	5.66	5.68
Osztrák-magyar 8 frtos arany darabja	9.47	9.48
20 frankos arany darabja	9.47	9.48
20 márkás arany darabja	11.68	11.70
Orosz imperiale darabja	9.76	9.77
Sovereigns darabja	11.89	11.93
Török arany lira darabja	10.78	10.80
Mária-Terézia (Levant) tallér darabja	— —	— —
Ezüst 100 frt o.é.	— —	— —
Ezüstjáradék-szelvény 100 frt o.é.	— —	— —
Német birodalmi bankjegy 100 márka	56.45	56.50
Olasz bankjegy 100 ol. lira	46.90	47.—
Orosz papir rubel darabja	1.16¼	1.16½

VALÓDI FRANCZIA PEZSGŐK
5008 (CHAMPAGNE).
Lerakat a legjelesebb fajokból, u. m.: *Vve Clicquot* ponsardin, *L. Roederer Pommery* és *Greno, G. H. Mumm & Co., Moët & Chandon, Heidsieck & Co., H. Piper, Jockey-Club, Theophile Roederer & Co.. De Montigny, De Villers* stb. Eredeti kosarakban *gyári áron,* valamint palaczk számra a legjutányosabban.
Kiváló finom *bordeauxi, burgundi, spanyol* és *portugali, olasz és görög, rajnai-, borok.*
Honi-, asztali- és *csemege* borok a legjelesebb termelőktől.
Franczia-, hollandi-, angol-, orosz- és *lengyel* likörök.
Idei chinai tea, valódi *ó-jamaica rum* és *franczia cognac.*
Honi pezsgők stb. tiszta és hamisitlan minőségben
Lápossy F. és Társa borkereskedőknél BUDAPESTEN, Dorottya-utcza 1. sz. (a keresk. bank épületben) és Egyetem-utcza 2. szám.

A németországi gyógyászati ügytársulatok által megvizsgált, és kitünő alkalmazhatósága végett a magas cs. kir. magyarországi helytartóság által engedélyezett
Köszvényvászon
mindenféle **köszvény, csúz, Rheuma, inszaggatás, mell-, gerinczfájdalmak, keresztcsontfájás** (Hexenschuss) **lábköszvény** stb. ellen.
Egy csomag ára 1 frt 5 kr., kettőserejű 2 forint 10 kr.
Dr. Hufeland hires orvos gyógytani müveiben igy szól: Két baj létezik, melyek ellen a gyógytan hasztalan kutatott eddig gyógyerővel biró szer után, e bajok a **fejcsúz** és **köszvény.** Ezeknek óvszere a könyvény-vászon által fellelve van.
Dr. BURON PÁRISI ÁLTALÁNOS SEB-TAPASZA
mindenféle sebek, genyedések és daganatok ellen. — Egy köcsög ára a használati módszerrel együtt 70 kr., kisebb köcsög 35 krral Postán küldve 10 kr több. Valódian Pesten egyedül csak TÖRÖK JÓZSEF ur gyógyszertárában, királyutcza 7. sz. — **Debreczenben:** Rothschneck ur gyógyszertárában. — **Szombathelyen:** Pillich Ferencz ur gyógyszertárában. — **Mohácson:** Jezevics Károly. — **Kolozsvártt:** Wolff és Hintz gyógyszerészeknél. — **Eger:** Köllner gyógyszerész. — **Szegeden:** Weigler Gyögy és Kovács gyógysz. — **Temesváron:** Johner és Tarczey gyógyszerész. — **Nagyváradon:** Molnár gyógysz. — **Nyitra:** Tombor Kornél. — **Pécsett:** Pacher. — **Nagy-Szeben:** Schneider. — **Székesfehérvár.** Dieballa Gy. — **Gyöngyösön:** Vozary gyógysz. — **Szigetváron.** Ehrenfeld W. — **Miskolcz:** Ujházy gyógy. — **Brassó:** Kugler. — **Arad.** Tones és Társ. — **Oravicza:** Knoblauch ggógysz. — **Belgrád:** Dilber gyógysz. — **Ujvidék:** Grossinger gyógyszerész. — **Zágráb:** Mitlbach gyógysz. 5310

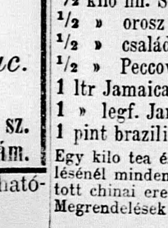
Bieber Antal tea-kereskedése Budapesten Dohány-utcza 3. ajánl
½ kilo fin. Souchong teát frt 2.—
½ » orosz karaván-teát » 3.—
½ » családi teát » 2.50
½ » Peccovirág-teát » 3.—
1 ltr Jamaica-rum » 1.—
1 » legf. Jamaica-rum » 1.50
1 pint braziliai » —.80
Egy kilo tea és két üveg megrendelésénél minden vevő diszesen kiállitott chinai eredeti ládácskát kap. — Megrendelések pontosan teljesittetnek 4859

Anlage und **Speculations-**
Käufe in allen Combinationen (Tauschoperationen, Prämien, Consortien &c.) sowie Käufe u. Verkäufe von **Los- u. exotischen** Papieren vollführt anerkannt **reell u. discret** zu **Originalcoursen** das
Bankhaus „LEITHA" (Halmai) Wien Schottenring 15.
Erprobte Information, gewissenhafte Rathschläge, reichhaltige Brochure und Probenummern des Börsen- u. Verlosungsblattes **„LEITHA"** gratis u. franco. 5190

DEÁK JÁNOS FIA
Budapest, koronaherczeg- (uri) utcza, Szerviták épületében.

Ajánlom dúsan felszerelt szücs- és szőrme raktáromat a bekövetkezendő téli idényre, mindennemű franczia és angol divatlapok szerint készült **bársony, selyem, kamgarn, posztó és franczia** valamint **angol szövetekből téli felöltőket,** ugyszintén férfi utazó és városi **bundákat,** női, selyem bársony felöltők nyesttel vagy nyuszttal prémezve 140 frttól 400 frtig. Ugyanaz skunkssal és orosz mókussal béllelve 110 frttól 250 frtig. Selyem vagy préselt selyem felöltők skunkssal 80 frttól 200 frtig. Ugyanaz sielskinnel prémezve bárminemű béléssel 55 frttól 160 frtig. **Posztó női kabátok** 50 frttól 130 frtig. **Férfi utazó bundák** fekete báránynyal béllelve, soppal prémezve 40 frttól 75 frtig, egész soppos utazó bundák 75 frttól 150 frtig. **Női karkesztyűk** 2 frttól 100 frtig. **Női kucsmák** 4 frttól 9 frtig. — Nagy választék női valamint férfi lábzsákok kucsmák és gallérokban. Mindennemű prémezettek méter számra is kaphatók. — Rendelések a vidékre 5 nap alatt eszközöltetnek.
4893 ☞ AZ ÁRUK VALÓDISÁGÁÉRT KEZESKEDEM. ☜

Schönwald Alfréd hiteles sorshuzási könyvei.
☞ Épen most jelent meg az ☜
1854-es sorsjegyek könyve 12 frt
☞ Immár megjelent a ☜
bécsi communal sorsjegyek 8 frt
Rudolf sorsjegyek . . . 8 frt
hitelsorsjegyek . . . . 10 frt
3% földhitel sorsjegyek . 10 frt
tiszai sorsjegyek . . . 10 frt
könyve
Prospektusok ingyen, próbakönyvek kivánatra megtekintés végett megküldetnek.
Megrendelések a kiadóhivatalhoz küldendők
Bécsbe I., Bauernmarkt 7.
(Wien, I., Bauernmarkt 7)
☞ **Elismert legjobb és legolcsóbb so. sjegy-értesitő könyvek.**

IGEN ALKALMAS KARÁCSONYI AJÁNDÉK.
Baumgärtner könyvkereskedésében, Lipcsében, épen most jelent meg uj szinnyomatban és kapható minden könyvkereskedésben, a
GEOGRAPHIAI LOTTO.
TÁRSASJÁTÉK 2—8 SZEMÉLYRE.
Csinos szekrényben. Ára 4 M.
Ezen, jelenleg bizonyára egész Németországban ismert és kedvelt játék épen most jelent meg uj, 3.) kiadásban, különösen csinos kiállitásban (czim szinnyomatban — nem tévesztendő össze hasonló czimü utánzatokkal.)
Ezen mulattató játék, mely nyolcz szinnyomatu, gondosan készitett térképet tartalmaz, egyszersmind legjobb tanmód arra, hogy legrövidebb idő alatt bő ismereteket szerezzünk magunknak jelentékenyebb fővárosokról, országokról, folyókról, hegységekről, tengerekről, szigetekről stb. Minden játszó kap egy vörössel kitüntetett, földrajzi pontokkal ellátott térképet (Baffinsbai, Cap Horn, Paris stb.) Egyik játszó a lapocskák neveit szóllitgatja, a többiek pedig befedik lapocskákkal a megnevezett pontokat. Aki az előre meghatározott számu pontokat legelőbb befődte, királylyá lesz. Mint különösen mulattató s egyszersmind legnagyobb mértékben tanulmányos mulatság, a téli estékre, ifju s öregnek egyaránt melegen ajánlható s egy családban sem kellene hiányoznia.

E rovatban *minden szó* beiktatása *2 krba* kerül, hirdetések után, melyek a hirdető félnek külön lakczimével is elvannak látva, még 30 kr. bélyegdij fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

Minden hirdetésre felvilágositást ad a kiadóhivatal. Levélbeli tudakozodásokra is pontosan válaszolunk ha a válaszra szükséges postabélyeg beküldetik.

Károly miért nem teszel látogatást a hova irtam 8. sz. 9. ajtó. 1633

17. 11. 1882. Az elsőre nem válaszolt, tehát értsen meg jól, mit jelent jegyzéke első lapján «minden nap jobban, kevésbbé estve» válaszoljon bizalmasan sorsüldözöttnek. 2600

Házassági ajánlat. Egy 30 éves, felsőbb tanodákat végzett gazdálkodó óhajt házias vagyonos nővel — akár özvegy, — házasságra lépni. Leveleket kér «Pusztai» név alatt a kiadóhivatalba. 1628

Egy csinos, művelt fiatal ember, kinek egy nagyobb vidéki városban nagyforgalmu gyógyszertára van, óhajt egy csinos leányt, kinek 10.000 frt készpénz hozománya van, nőül venni. Komoly ajánlatok «gyógyszerész» czim alatt a kiadóhivatalba küldendők. 2174

Egy 27 éves, csinos, mivelt fiatal ember, ki örökségét most fel nem veheti, kellemetlen helyzet miatt, levelezésbe lépni óhajt, egy bár eltesebb hölgygyel, ki sorsán segitene, avagy állást szerezne. Leveleket «Szerencse» czim alatt a kiadóhivatal fogad el. 1608

Mely vagyonos férfi volna hajlandó egy csinos fiatal özvegynőt boldogitani? Levelek «kedélyesség» czim alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 2156

Egy fiatal, csinos, mivelt nő, kinek némi vagyona van, óhajt egy magas, szinte csinos fiatal emberhez férjhez menni, ki 30 éven tul ne legyen és legalább is 1200 frt évi jövedelemmel birjon. Csakis komoly ajánlatok fogadtatnak el, melyek «fekete szemü» czim alatt a kiadóhivatalba intézendők. 1618

Eladás.

Czegledtől 1½ óra járásra, ugyanannyi Nagy-Köröstöl, Alberti Irsai vasuti állomáshoz pedig ¾ órányira fekvő 545 holdas birtok szép uri lakkal és egyéb szükséges gazdasági épületekkel eladó. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2186

Egy 12 hónapos, fiatal, valódi uj-fundlandi kutya eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatalban. 2175

Veszprémmegyében a devecseri vasuti állomástól ¼ órányira egy 138 holdból álló birtok egy tagban, szép kastélylyal és parkkal, mely kis javitást igényel, továbbá lakház és gazdasági épületekkel, melyek a tanyán künn vannak, eladó. Bövebbet a adóhivatalban. 2166

Egy igen szép ló, szine pej, kancza, 7 éves 163 cm. magas, tökéletesen lovagolva, szelid, igen alkalmas női lónak, eladó. Bövebbet a kiadóhivaalban. 2176

Egy 25 lóerejü gőzkazánnal, és 5 pár kövü malomszerkezettel ellátott gőzmalom eladó. 2173

A Józsefvárosban egy földszintes ház, mely 1650 frtot jövedelmez évenkint, eladó, vagy pedig egy vidéki megfelelő birtokért cserébe adatik. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2167

Egy jól dreszirozott kutya 50 frtért eladó. Hol azt megmondja a kiadóhivatal. 2000

Egy kisebbszerü 71 holdból álló birtok igen közel Budapest fővárosához (pesti oldal) jutányos árért eladó. A helyszinéig 15 percz alatt társaskocsikkal igen jó országuton lehet közlekedni, városi világitással és vizvezetékkel van ellátva. A birtok részei: rétek, szántóföldek, uri-lak, villák, gazdaságiépületek, vendéglő, nagy jégverem, mind a legjobb állapotban, továbbá van kert, árnyékos parkkal, nagy halastó és 5 kut a legjobb ivóvizzel, a birtok közegén egy patak foly, azért különösen ajánlható iparvállalat telepitésére. Bövebbet Feivel Lipótnál, aradi-utcza 60. szám. 1612

Dohány és bélyegáruda váltó törvényszék épületében Bálvány-utcza 22. sz. azonnal eladó. 1619

Egy jó karban levő vasszerkezetü 2 pár kövesszijjakra menő dunai-malom, tökéletesen bebutorozva eladó. A malom mindig menetben van. Bövebbet a kia[illegible]vatalban. 2111

Somogymegyében, Barcs állomáshoz másfél óra. 282 hold birtok eladó öt évi részletekben is kifizethető. Bövebbet a kiadóhivatalban. 1624

Végeladást tart Budapest, Károly-körut 22. szám alatti papirkereskedés az üzlet teljes felhagyása miatt, különösen ajánlható papirkereskedőknek az összes áruk megvétele, mely bámulatos olcsó áron megkaphatók. Papirzacskók megrendelhetők ezrenkint pesti raktárban átvéve, vagy utánvét mellett: ⅛ kos 68 kr., ¼ kos 88 kr., ½ kos 1·20 kr., 1 kos 1·80 kr., 1½ kos 2·40 kr., 2 kos 2.80 kr.. 3 kos 3.80 kr., 4 kilos 4.50 kr.. 5 kilos 5.50 kr., 6 kilos 7 frt stb., — czégnyomás ezerre csak 50 kr. 1553

Temesvártól egy órányira Liebling mezőváros alatt 336. cat. holdnyi vizmentes első osztályu tagos birtok lakház és épülettel egyharmad értékü jelzálog kölcsönnel az oszt. magyar banktól, eladó. Részletest a kiadóhivatalban. 1629

Tolnamegyében egy 600 holdas birtok eladó. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2075

Vétel.

Gömör- vagy Somogymegyében egy 25.000 frtot érő birtok kerestetik megvétel végett, kell, hogy gazdasági épületekkel ellátva, jó fekvésü és ármentes legyen. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2190

Pest- vagy Somogymegyében megvétel végett kerestetik egy 500—600 holdas birtok, urilakkal és gazdasági épületekkel. Bővebbet a kiadóhivatal. 2183

Kerestetik megvétel végett egy 500—1600 holdig terjedő legjobb minőségü ármentes birtok, mely Fehér- vagy a szomszéd megyékben fekszik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2169

Kerestetik megvétel végett a muzeum környékén egy ház 50,000 frt értékig. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2164

Alkalmazást nyer

Egy fiatal, müvelt nő, kinek kötelessége volna a háztartást vezetni és egyuttal 2 leányka fölötti felügyeletet gyakorolni, azonnal alkalmazást nyer, Ajánlatok arczképpel együtt «házvezetőnő 2188» czim alatt a kiadóhivatalba küldendők. 2204

Kerestetik egy gazdasszony, ki sütni, főzni jól tud és a ba[illegible]rtás vezetésében kitünő jártassággal bir. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2127

Egy helybeli nagyobb első rendü diszmükereskedésben egy tanoncz azonnal alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 215[illegible]

Egy fiatal 17—18 éves leány, ki magyarul és németül beszél és a nőiruha- valamint fehérnemü-varrásban ügyes, mint bonne gyermekek mellé alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2151

Egy a fehérnemü- és nőiruhavarrásban ügyes komorna, ki azonkivül a fésülést és öltöztetést is érti, valamint mosni és vasalni is tud, azonnal alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2157

Egy csinos, fiatal, jó főző szakácsné helyben azonnal alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2178

Egy jó családból való becsületes leány, mint szobaleány vidékre azonnal alkalmazást nyerhet. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2181

Egy nőtlen, fiatal róm. kath. gazdatiszt, ki úgy elméleti, mint gyakorlati képzettségéről bizonyitványokkal rendelkezik, alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2168

Kerestetik vidékre egy nagy uri házhoz egy becsületes és jó családból való leány, ki a szobaleányi teendőket érti, ki a varrásban és vasalásban kitünő jártassággal bir, szobákat tisztogatni ért, asztalt teriteni és fölszolgálni tud. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2187

Egy magányos uri ember, ki egy nagyobb uradalomban gazdatiszt, keres egy jó családból való leányt, ki is nála mint házikisasszony illetőleg házvezetőnő az egész háztartást vezetni képes volna. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2154

Egy igen jó szakácsné helyben azonnal alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2126

Egy 14 éves leány, ki csupán németül beszél, azonnal alkalmazást nyer kis leánykák mellé mint játszótárs. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2158

Egy nőtlen fiatal ember, ki a gazdasági akadémiát végezte, magyarul és németül tökéletesen beszél és ir, mint gazdasági irnok alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2144

A főzésben és sütésben nagyon ügyes szakácsné vidékre azonnal alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2191

Egy fiatal leány, ki szépen németül beszél, kerestetik egy leányka mellé játszótársul. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2159

Egy ügyes, tapasztalt kertész, ki a virágos és konyha-kertészetet, valamint a gyümölcsészetet egyformán érti és kitünő bizonyitványokkal bir, azonnal alkalmazást nyerhet. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2073

Egy csinos szobaleány, ki a rendes teendőin kivül különösen a fehérnemü varrásban tökéletes, vidékre azonnal alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2060

Egy fiatal, becsületes magaviseletü, tiszta és jó főző szakácsné kerestetik vidékre azonnali alkalmazásra. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2059

Két kulcsárné kerestetik, kell, hogy ilyen minőségben már szolgáltak legyen és ezt bizonyitványokkal igazolni tudják. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2102

Alkalmazást keres

Egy magyarul és németül beszélő csinos kaszirnő, ki jelenleg is hason alkalmazásban van, helyét változtatni óhajtja. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2180

Egy róm. kath. jó családból való 28 éves nő, ki a gazdasszonyi teendőkben, valamint a külső gazdaság minden ágában tökéletesen jártas, sütni, főzni jól tud, mint házvezetőnő alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2185

Egy fiatal ember, ki 3 reál osztályt végzett és jó irással bir, szeretne mint gyakornok egy kisebb gazdaságban alkalmazást nyerni, annyi fizetéssel, hogy szük églétét fedezhesse. Czim: «Rubin Márton, Margitta.» 1631

Egy 32 éves, nős, róm. kath. gépész, ki a magyar, német, dalmát, szerb és tót nyelvet egyaránt beszéli és irja, és a legjobb bizonyitványokkal rendelkezik, alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2162

Egy siketnéma, ki a váczi intézetben neveltetett, keres alkalmazást, mint betüszedő tanoncz, valamelyik fővárosi nyomdában. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1609

Egy csinos szobaleány, ki a nőiruha- és fehérnemüvarrásban igen jártas, továbbá a finom fehérnemük vasalását érti, nemkülönben minden a hatáskörébe vágó teendőket tudja, helyben uri házaknál alkalmazást keres. 2189

Egy tapasztalt, húsz év előtt Magyar-Ovárt végzett gazdatiszt azota folyton uradalmi szolgálatban, most intézői állásban, hasonló állásra családi körülményei miatt vállalkoznék. Bővebbet a kiadóhivatal. 1630

Egy szobaleány, ki magyarul és németül beszél, fehérnemü varrásban jártas, a mosást és vasalást érti, alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2140

Mint társalkodónő kiván alkalmaztatni egy igen mivelt özvegynő. Bővebben a kiadóhivatalban. 2121

Egy mivelt idősebb nő, előkelő családból való, mint házvezetőnő óhajt alkalmaztatni. Bővebben a kiadóhivatalban. 2119

Egy csinos szobaleány, kinek jó bizonyitványai vannak, alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2138

Egy 17 éves fiatal ember, füszerkereskedő-segéd, ki a magyar, német és tót nyelvet tökéletesen érti, az egyszerü és kettős könyvvitelben igen jártas, kalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatal. 2134

Egy csinos leány, ki a fodrászatban és varrásban ügyes, azonkivül a házi teendőkben igen jártas, mint szobaleány alkalmazást keres, ilyen minőségben nagy házakban már volt és jó bizonyitványokkal rendelkezik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2114

Egy igen ügyes és szorgalmas fiatal nő, ki a házi teendőkben tapasztalt, főzni, sütni jól tud, nem kevésbbé érti a külgazdaság vezetését is, mint gazdasszony vagy mint kulcsárné alkalmaztatni óhajt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2132

Egy fiatal csinos leány, ki a fehérnemü és nőiruhavarrásban tökéletes jártassággal bir, hasonló üzletben alkalmazást óhajt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2117

Egy csinos leány, jó családból való, mint szobaleány alkalmaztatni óhajt, mosni és vasalni igen szépen tud, fehérnemüeket varrni és egyéb ruhákat javitani, szóval a hatásköréhez tartozó teendőkben igen jártas. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2141

Egy kiszolgált katona, nős, mint kocsis valamely uraságnál alkalmaztatni óhajt, ezen minőségben már szolgált és jó bizonyitványai vannak. Bővebbet a kiadóhivatal. 2123

Egy 20 éves vidéki magyar leány, mint szobaleány alklmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2032

Egy fiatal, csinos külsővel biró komorna, ki magyarul, németül és totul beszél és ir, a fehérnemü- és nőiruhavarrásban, valamint a finom kézimunkákban teljesen jártas, szóval a komornai teendőkben tökéletes, mert mint ilyen nagy uri házaknál már szolgált és jó bizonyitványokkal rendelkezik, ismét alkalmaztatni óhajt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2153

Egy előkelő családból származó művelt özvegy, ki szerencsétlenségek következtében kénytelen most szolgálatot keresni, ajánlja magát mint házvezetőnő vagy kulcsárnő, azon igérettel, jogy a reá bizott házvezetést vagy egyéb munkát hiven és lelkiismeretesen végezni fogja, és bárkinek ebbeli igényeit teljesen kielégiti. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2170

Egy 27 éves nőtlen kertész, ki a konyha- és virágkertészetben tökéletesen jártas, a virágágyak és virágházak kezelésében ügyes, alkalmazást keres. Bővebbet k kiadóhivatalban. 2135

Egy jó családból való fiatal leány, ki a magyar, német és franczia nyelvet egyaránt birja és minden kézimunkában, úgyszinte háztartásban jártassággal bir, kiván mint társalkodónő miharább állást, nem annyira a pénzre, mint inkább a jó banásmódra fektet sulyt. Bővebbet a kiadóhivatal. 2161

Lakás és bérlet.

Szeszgyárnak alkalmas épületek és regále nagyforgalmu keresztutak csomópontján akár belső berendezéssel, akar anélkül haszonbérbe adandó. Lehetséges az is, hogy a gazdasági szeszgyár fix adminisztrációra biztositék mellett adassék átal. Többet a kiadóhivatalban. 2179

Kerestetik haszonbérbe egy 600 holdas birtok Fehérmegyében vagy annak környékén. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2184

Kerestetik a belvárosban egy öt, esetleg hat szobából álló első emeleti lakás azonnali elfoglalás végett. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2133

Oktatás.

Egy nevelő kitünő bizonyitványokkal, ki a magyar, német, franczia és latin nyelvet tökéletesen birja, jeles zongoramester, gimnazialis- és reál-irányban a legjobb sikerrel tanit, volt nyilvános tanár, ujabban ajánlkozik. Értekezhetni: Sz. K. J. 18. poste-restante. Kis-Jenőn Aradmegye. 1625

Egy okleveles tanitónő, ki a magyar tantárgyakban alaposan tanit, a német és franczia nyelvben pedig csak kezdetleges oktatast adhat, ellenben a zongorában és kezi-munkákban kitünő jártassággal bir, mint nevelőnő alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2110

Kerestetik vidékre előnyös föltételek mellett egy mivelt nevelőnő, ki a német és franczia nyelvet tökéletesen beszéli és zongorázni jól tud. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2131

Egy tanárjelölt, ki már 6 éven át önállólag úgy alsóbb mint felsőbb osztályu növendékek mellett fényes sikerrel müködött, a magyar és német nyelvet tökéletesen, a francziát részben birja, ellenben a zogorát pracise tanitja. Bővebbet a kiadóhivatal. 2125

Egy magányosan álló idősebb özvegynő, ki a magyar, német, franczia nyelvet teljesen birja, valamely uri házhoz mint nevelőnő óhajt alkalmaztatni. Bővebben a kiadóhivatalban. 2120

Egy végzett tanárjelölt, ki a magyar, német és franczia nyelvet tökéletesen beszéli, valamint zongorázni jól tud, mint nevelő helyben alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2105

Kerestetik vidékre 2 leányka mellé egy nevelőnő, ki a német és franczia nyelvet, valamint a polgári iskola tantárgyait tanitani képes. Kik zongorázni tudnak előnyben részesülnek. Fizetés 200 frt és teljes ellátás. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2053

Egy 22 éves müvelt leány, ki a zongorában és énekben alaposan ki van képezve, a magyar és német nyelvet tökéletesen, ellenben a franczia nyelvet némileg beszéli, mint társalkodónő vagy mint nevelőnő alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2150

Egy kitünő zongoratanitó órákat óhajt adni. Bővebben a kiadóhivatalban. 2128

Egy kitünő oklevéllel biró munka-tanitonő, ki a rendes iskolai tantárgyak tanitásán kivül, még a franczia és zongorában is kezdetleges oktatást adhat, mint nevelőnő alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2182

Különféle.

Gyakorolt varrónő elvállal mindenféle fehérneműk varrását, s női ruha keszitését házban, s házon kivül a legjutányosabb áron. Szintugy oktatást is ad a szabászatban a legczelszerübb mód szerint. Kovács Franciska Budán, Viziváros II-ik kerület, Vám-utcza 11-ik sz. 1621

Egy 35 éves, egyszerü, nőtlen, keresztény fiatal ember, szerény igényekkel hol a pusztán, hol pedig falusi birtokán tartózkodik, szeretné eme pusztai magányt egy jó család ottléte által barátságosabbá tenni s egyuttal magát a háztartási gondtól felmenteni. A család lehet közepkoru, gyermekes vagy anélkül, föfeltétel, hogy a nő a háztartás vezetésére képes legyen. Az illető családnak eme teljes ellátásért, rendelkezésére bocsáttatik: négy szoba, takaréktüzhelyes konyha, kamara, pincze és zárt folyosóva ellatott gyümölcsös kerttel körülvett uri lak, azonkivül föld, tehén, sertést, baromfi és tüzifa biztosittatik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2172

«Migrain» cseppek. Kitünő szernek bizonyult az ideges féloldali főfájás rögtöni elmulasztására, melynek legerősebb rohamait néhány percz alatt megszünteti. Kapható 1—2 frtos üvegben használati utasitással, Südy István gyógytárában, Makón. 1632

Olvasni, olvasni és csodálkozni!

Hogy minden gyanusitásnak minek előtt elejét vehessem, kötelezem magamat a nyilvánosság előtt, mindent, kifogás nélkül, a felszámitott ár mellett visszavállalni, mi a megtekintés után nem tetszik s nekem azonnal visszaküldetik.

Egy angol-britt ezüst-árúgyárnak végre sikerült egy, az ezüsthöz teljesen hasonló, pompásan csengő érczet feltalálni, mely sohasem feketedik meg s melyből, 7 frt 60 krnak előleges beküldése után vagy az érték egy részének előleges idejuttatása s a hátraléknak utánvétele mellett, következő jó áruk küldetnek:

6 evőkés, 6 villa, 6 kanál, 6 kávés kanál, 6 kés-zsámoly, 1 leves-, 1 tejszedő kanál, 2 gyertyatartó, 6 tojás-tálcza, 1 pompás felszolgáló tálcza arany bronczból, 1 csomag tisztitó-por.

Ezen elősorolt áruk egyenkint tetszés szerinti mennyiségben is. Kivánatra legolcsóbb áron adatnak.

Evő-eszközeimnek ezüst- s nem ólom-csengésüeknek kell lenniök, mi más hasonló árukkal való összehasonlitásnál legbiztosabban kitüntethető.

Szabályozott órák

ezüst-henger-remontoir, ugyszintén Savonet-remontoir-órák 13 frtjával; hengerórák lapos üveggel 9 frtjával, **Talmi-arany óraláncok igen csinos függvénynyel,** a valódi aranytól teljességgel meg nem különböztethető valóságos remekek, melyek sohasem feketednek meg, 2 frtjával.

Asztali csengettyük 1 frt 50 krjával; ugyanezek arany-bronczból minden asztalnak pompai disze, 6 frtjával.

Világitó körkeretü órák, egyszersmind ébresztők arany-broncz-szegélylyel, 3 frt 50 krjával.
Amerikai ébresztő órák, 6 frtjával.
Komikus alaku órák, 2 frt 50 krjával.

Minden, e nembe vágó s bármi néven nevezhető targyak ingyen, a posta költség megtéritése mellett, beszereztetnek.

Adolf Loewit Import- und Exportgeschäft
Bécs II. N-ro 20 Kaiser Józsefstrasse.

Nincs többé tüdőbaj!

Gyógyfükivonatu mellpasztillák rekedtség, köhögés, nehéz lélegzés, és a tüdőnek elnyálkásodása ellen. Egy doboz ára 20 kr. — 6 doboz 1 frt o. é.

5127 naponkint postai szétküldés.

Egy nagy üveg ára 1 frt — 6 nagy üveg 5 forint. Egy kis üveg ára 50 kr — 6 kis üveg 2 frt 50 kr.

Preis per grosso Flasche 1 fl. kleine Flasche 50 kr. 6 grosse Flaschen 5 fl. 6 kleine Flaschen 2 fl. 50 kr.

Pozsony-Szt.-György, 1882. szept. 14. Tekintetes Strausz A. ur! Ezer köszönetet mondok az ön gyógyfükivonatu mellszörpje iránt, mivel annak használata tüdőbajomból majdnem teljesen kigyógyitott. — További használatul kérek még két nagy üveg mellszörpöt utánvét mellett. Köszönetem és kérésem ismétlésével maradtam mély tisztelettel Jankovics Antal.

Kapható STRAUSZ A.-nál Budapest, Rombach-u. 6. Főraktár Török József gyógyszerésznél Budapest, király-utcza 12. sz.
És minden magyarországi gyógyszertárban.

Ezen intézet érdemdus müködéseért párisi európai tudományos társaság által az elsőrendü arany-éremmel lett kitüntetve.

Ugyanott kapható az egész Európában elterjedt híres, magyar, német és franczia nyelven megjelent könyv: **Az elgyengült férfierő.** Ára 2 frt 50 kr.

Titkos betegségeket
és a tehetetlenséget (elgyengült férfierő),

továbbá **bőrbajokat, vizelési nehézségeket, hugycső-szüküléseket,** friss és idült **nyákfolyást,** nőknél az ugynevezett **fehérfolyást,** a bujakórok fekélyeit és másodrendü bujakórt minden alakjaiban és elcsúfitásaiban, ugy **katona** és **polgári** főkórházakban, mint a magángyakorlatban a legujabb tapasztalatok és buvárlatok nyomán kiválóan tartós siker biztositása mellett bámulatos gyorsan s alaposan gyógyit (ujon keletkezetteket 48 óra alatt) 5112

WEISS J., specialista
gyak. **orvos** és **szülész,** az itteni cs. kir. katonai **főkórházban** volt osztályorvos, bel- és külföldi tudományos és humanitási társaságok rendes és tiszteletbeli tagja, **a belgiai koronás aranyérem-, a svéd Medalle comem, és a párisi európai tudományos társaság elsőrendü aranyéremnek tulajdonosa.**

Rendelő-intézet: Budapest, belváros, koronaherczeg-(uri)-utcza 8. sz., bemenet a lépcsőn.
Naponkint délelőtt 9—11-ig, d. u. 1—4-ig, este 7—8-ig.

ALEXANDRIA NAGY BOMBÁZÁSA

és a

TÖMEGES KIVÁNDORLÁS KAIROBÓL

okozták, hogy az angol-egyiptomi társaság összes áruit Alexandriából és Kairóból Lloyd-gőzös által **Triesztbe** s onnan vasuton **Bécsbe** szállitotta, Bécsben pedig 2 házban **8151 rakasz** legfinomabb angol, franczia és osztrák árut rakattak le engedélylyel. Ezen áruk, minthogy **egy része hibás lett,** azaz **megszakittatott, összenyomatott, megkopott, megtörött** valódi értéküknek ☞ 1/10 ☜ részén adatik el azonnal az e czélra kirendelt bécsi kereskedelmi ház felügyelete alatt. — Még a **hibátlan, sértetlen, tiszta** áruk is, valódi értéküknek ☞ 1/3 ☜ árán árusittatnak el, csakhogy minden pénzzé tétessék, mert a társaságnak nincs többé szándékában, üzleteit Alexandriában és Egyiptomban ismét megnyitni.

☞ SZEGÉNY ÉS GAZDAG ☜

mindenki siessen vásárolni azt, **ami csak vásárolható,** még az is, kinek semmire sincs szüksége; ezen, bizonnyára olcsó ár mellett bárki is e tárgyakat vagy ismét eladhatja jó haszon mellett, vagy illő alkalommal saját használatára forditathja, vagy elajándékozhatja mindenki, kinek háztartása van, minden fiatal ember, minden menyasszony minden család atya vagy anya, minden kereskedő, orvos, gazdálkodó, pap, munkás, akár alacsony, akár magas, mindenki talál csaknem ingyen valamit; nagyon czélszerü, mindjárt ezen óriási önkéntes elárusitás elején magát ellátni, mig szép választék áll rendelkezésre. Gondoskodva van arról is, hogy mindaz, mi 8 nap lefolyása előtt nem tetszik, kifogás nélkül becseréltessék, **vagy** némi engedmény mellett a készpénz visszaadassék.

Csak 2 forint 80 krajczár
egy gyönyörü legfinomabban készitett
inga óra
ütő készülékkel

nagyszerü, ébenfa-utánzat keretben, ingóval és ércz-sulyokkal, ☞ 5 évi jótállás a pontos járásért. ☜ Ezen kiváló tulajdonokon kivül ez óra még azon megfizethetlen tulajdonsággal bir, hogy a sötétben, éjjel

SZÁMLAPJA VILÁGIT

csodálatra méltó violaszinü igéző szép fényben, mely tartós világitó erőért

10 évi kezesség vállaltatik.

száz és száz vevő, ki ezen órát látta és megvette, meg volt igézve ezen, még soha sem létezett

hihetetlen olcsóság által

mi a készlet kimeritése után talán ☞ **100 év mulva sem** fog többé előfordulni. ☜

2500 legfinomabb franczia szobor-óra, egészen uj, eddig nem létezett. Az egész óra egy férfi- vagy női komikus alakot mutat egész életnagyságban. Pontosan szabályozva, lánczfelhuzóval és önmagától világitó számlappal, mely sötétben is mutatja az időt. Darabonkint 2 frt 15 kr.

13,900 férfi ing legjobb vászon-shirtingből, sima vagy himzett mellel, előbb 4 frt 50 kr., most csak 1 frt 50 kr. A mellek mind négyszeresek.

6250 női ing, dús, pompás, valódi svájczi himzett betétekkel, előbb 6 frt, most 1 frt 50 kr. Kitünő minőség folytán kitüntetett.

3000 női éjjeli-corset, csodálatos, pompás himzéssel egész hosszban, előbb 7 frt, most csak 1 frt 50 kr., nehéz barchentből ugyancsak 1 frt 50 kr. Pompás egy darab minden nő részére.

2450 női nadrág plissé-vel és himzéssel. Párja 1 frt 50 kr.

10,000 tuczat valódi franczia battiszt-zsebkendő, szines, mosható és lugozható szélekkel. Valamennyi szegett, tuczatonkint csak 1 frt.

4500 db amerikai szalon
ÉBRESZTŐ ÓRA

finoman metszett **kettős szinü fakeretben,** rendkivül elegáns, perczre szabályozott, nagy email-számlap- és ébresztőkészülékkel, bámulatos olcsó, soha nem létezett potom áron

☞ *csak 2 forintért eladatnak.* ☜

2180 tuczat angol szabadalmazott ezüst **tálcza** legfinomabban diszitve, nagy, 8 darab csak 1 frt 75 kr. Fontos vendéglősök, kávéházak, magánosok stb.

5400 darab szalon gyertyatartó szabadalmazott ezüst-oxydból, kezesség mellett. Szinét állandóan megtartja. Legfinomabb góth façon. Előbb 5 frt most párja 1 frt 15 kr. Rendkivül olcsó.

6200 darab czukorszelencze ezüsttel befuttatott fedéllel és tálcza szabadalmazott ezüstből, darabonkint csak 1 frt 20 kr.

100 darab tajt szivar-szipka valódi, legfinomabb tajtból, meglepő florentini müfaragványokkal és valódi borostyánkő-tüzmentővel, legfinomabb bársonytokban, előbb 8 frt most csak 1 frt 50 kr., hol egyedül a tok is majdnem ép annyit ér. Fölötte érdekes minden dohányzónak.

4500 darab köd-fátyolkép készülék. Csodálatos, megigéző és meglepő szellemidézések, használati utasitással és ködképekkel, előbb 9 frt most csak 2 frt. 100 személyt mulattat.

1400 tuczat amerikai selyem harisnya. A legegézségesebb viselet, mivel a lábat kellemesen hüti és a lábizadságot kellemesen magába szivja. Előbb 12 pár 12 frt, most 3 pár csupán 1 frt 30. Még soha nem létezett.

2580 darab selyemesernyő a legfinomabb lyoni selyemből, chinaezüst rugóval és paragán sinekkel. Előbb 9 frt most 4 frt 50 kr., valamennyi metszett divatos nyéllel; gyapjuszövetből 4. frt 50 krajczár.

3265 darab esernyő, franczia selyem-aprett-clothból, chinaezüst rugóval és paragán sinekkel előbb 5 frt 50 kr., most csak 2 frt 25.

6500 tuczat szabadalmazott ezüst **evőeszköz.** Valódi angol, legjobb és legsulyosabb árú. A világon egyetlen és egyedüli gyártmány, mely 30 évi használat után is, ép oly fehér marad mint a 13 próbás valódi ezüst, előbb egy tuczat 12 frt volt. *most 12 darab ára összesen csak 3 frt 25 kr.* Valamennyi más czég által hirdetett evőeszközök csupa utánzatok.

2400 darab levesszedő szabadalmazott ezüstből legsulyosab, legsikerültebb készitmény, mely örökké fehér marad, előbb 5 frt, most *csak 1 frt; tejszedő* előbb 3 frt, most csak 50 krajczár.

2325 darab horgony-óra *15 valódi köve,* kitünően és legpontosabban szabályozva, előbb 21 frt *most csak,* 6 frt 75 kr. A tokok legfinomabb ezüst-álanyból valók s metczettek. Öt évi kezesség.

3650 darab remontoir-óra, valódi arany-dubléből fülén, kulcs nélkül huzható fel, finoman szabályozott álany-müvel, a világ előtt legjobbnak és legolcsóbbnak elismert óra. előbb 24 frt most *csak 8 frt 50 kr.*

1400 darab valódi remontoir-óra valódi 13 próbás fémjelzett ezüstből, a fülön felhuzható kulcs nélkül, óra-mutató készülékkel és valódi szabadalmazott álany-müvel, másodperczre szabályozva, hihetetlen, valóban még soha sem létezett olcsó áron, előbb 35 frt, *most csak 14 frt 50 kr.*

4500 darab franczia ébresztő-óra, fölötte alkalmas iróasztalra is valamennyi ébresztő készülékkel elátva, előbb 12 frt, *most csak 4 frt 20 kr.,* fölötte fontos minden családnak, és minden iparosnak.

6000 darab dohányzó pipa finom mütajból pompás valódi chinaezüst kupakolással, darabonkint 1 frt 35 kr., nélkülözhetlen minden dohányzónak. Nagybani elárusitók 10 százalék engedményben részesülnek.

Cs. kir. hivatalok és hivatalnok uraknak legujabb «sas-órák». Ez óra egy hüen kifaragott sast ábrázol, melynek közepén önvilágitó számlap, 14 karatos arany-számmal van, (ezért kezesség vállaltatik). Az óra lánczczal huzandó fel és sötét éjszaka is mutatja az időt. Ára 2 frt 50 kr.

6568 darab lepedő jó sulyos *börvászonból,* teljes, legnagyobb ágyra is alkalmas, valóságos potomáron, darabonkint *csak 1 frt 36 krért* adatnak el.

12,000 garnitur gobelin teritő, állván 2 legfinomabb ágyteritőből és egy asztalteritőből, bársony bojtokkal, pompás kivitelü szinvegyülékben. Készletenkint, azaz mind a *3 db összesen csak 7 frt 75 kr.*

5000 darab Prima-barchent, legnehezebb gyártmány, mely létezik, divatbarchent, 30 rőfös, *kék, fehér, barna,* csak 5 frt 75 kr. vörös csikos, koczkás *csak 6 frt 75 kr.* Nincs a világon *jobb, olcsóbb és praktikusabb,* mint a barchentek, melyek *fehérnemüknek, ruháknak, szoknyáknak, öltözeteknek, garderobe-oknak* elegánsan és divatosan használtathatnak.

1280 tuczat asztali készlet áll: legfinomabb virágokkal szinezett damaszt szerviettából és egy nagy legfinomabb hozzáillő abroszból 12 személy részére. Ezen készlet valóban minden családnak nélkülözhetetlen, és kerül *valamennyi, összesen 12 szervietta és egy abrosz csak 2 frt 85 krba.*

2200 tuczat selyem-zsebkendő legsulyosabb lyoni selyemből, minden szinben, egy csődbe jutott franczia selyem-gyártól átlagos árban átvéve. Minden darab más szinü; előbbi ára *8 frt, most csak tuczatonkint 3 frt 85 kr.* Ezen kendők mint *nélkülözhetlen nyakkendők* is használhatók.

8400 darab kanavász ágynemü kezesség mellett 25 rőfös. Mosható és lugozható, valamennyi divatos szinekben: *kék, barna, violaszinü, nagy és kis koczkás, csak 3 frt 50 kr. piros koczkás csak 4 frt 40 kr.*

2000 darab igen nagy házivászon Rumburgból és Sternberből való. Harminczöles, a legjobb s valóban a legnélkülözhetlenebb szövet minden házra nézve. A kitünő minőségért irásbeli kezesség vállaltatik. E vászon által mindenki el lesz ragadtatva. **Darabonkint csak 5 frt 50 kr.** Mesés olcsóság.

225 tuczat battist clair-zsebkendő a legfinomabb, végtelenül gyöngéd battist-clairból, beszegve, e mellett szines selyemből kivarrott tetszésszerinti névvel, oly pompás, elegans és bájos, hogy mindenki csodálatát fejezendi ki fölötte. Ára 12 darabjával vagy tuczatonkint csak 3 frt 85 kr. Korábbi ára 10 frt. A himzés szinpompája bámulatraméltó.

3250 drb fölötte elegans női szoknya
hires, himzett szövetből, mesés olcsó, legczélszerübb és legnélkülözhetlenebb ruhadarab minden nőnek, *darabonként csak 1 frt 50 kr.* minden nagyságban mértékbeküldés nélkül.

2385 darab háló-szőrme-ing
uraknak és hölgyeknek, bizonyára és igazán egyedüli *óvszer meghülés ellen;* ki egészségét szereti, okvetlen rendeljen ily csodainget. Ára darabonkint 1 frt 50 kr.

2500 tuczat Shirting ing legelső rendü vászon-shirtingből, vagy sima, fehér oxford, uraknak, vagy pompásan himezve nőknek. Ép ily pompásan himzett éjeli corzetek himzett női nadrágok, uri nadrágok, alsó szoknyák, valamint mindennemü fehérnemük nehéz nyüstös barchentből darabonkint, minden kapaczitás által meseszerünek elismert, olcsó, söt potomáron, 1 frt 35 kr.-ért kapható.

3834 darab henger zseb-óra legfinomabb franczia arany-double-ból, pontosan szabályozva, előbb 14 frt., most csak 4 frt 95 kr. Fölötte elegáns darab, kezesség 5 évi pontos járásért.

1500 tuczat patent, ezüst evő-kanál, legsulyosabb áru, örökké fehér marad. E kanalak valódi 13 latos ezüst-kanalaktól nem külömböztethetők meg, előbb 8 frt., most mind a 12 darab **evőkanál csak 2 frt 50 kr** és 12 darab **kávés kanál** előbb 4 frt., most **csak 1 frt 20 kr.** különösen ajánlható.

275 **női ruha** á la princesse legfinomabb angol nemez-posztóból, divatosan diszitve. Ára **csak 4 frt 50. kr.**
200 **női jelmez** legjobb angol nemez-posztóból, pompásan diszitett uri faconnal ellátott kabáttal, jelmezenként **csak 6 frt 75 kr.**
500 **női kabát** legnehezebb nemezből, pompás, kettős szinü diszszel, darabonként **csak 2 frt.**
1000 **gyermekruha** nehéz angol nemez-posztóból, 1—3 éves gyermekeknek **csak 1 frt 45 kr.,** 3—6 éves gyermekeknek **csak 1 frt 90 kr.,** 6—12 éves gyermekeknek csak **2 frt — 2 frt 80. kr.**
Ez összes ruhadarabok a képzelhető legszebbek, legpraktikusabbak, legtartósabbak és minden nagyságban kaphatók. Különösen ajánlható hideg és nedvesség ellen. Szinben szürkék, barnák s más sötét szinüek.
1600 darabb **lustre-kötény** á la Eugenia császárné, pompás gazdag arany és selyemhimzéssel, nőknek, csak **1 frt 50 kr.**

4250 darab téli nagy kendő, ¾ nagyságuak, legmeglepőbb szinekben, mint: **fehér-, kék-, szürke-, barna-, skót-, török-, fekete-, koczkás** stb.-ben darabonként csak **1 frt.** — Rendkivül feltünő olcsó ár.

2980 darab utazó plaid, legjobb, valódi, angol posztóból, igen nagy és széles. Használható **utitakarónak, vadász- és kocsi takarónak, tökéletes ágynak, téli ruházatul uraknak** és **hölgyeknek** s még 20 év mulva is a legszebb ruhadarabok készithetők belőle. Előbbi ára 15 frt, — most csak **4 frt 50 kr.**

4989 darab amerik. katschuk-esököpönyeg minden nagyságban, egyik felén elegáns felső kabát, másik felén kautschuk-esököpenyeg Viz- és hideg által áthatolhatlan. Előbb 18 frt., most csak 8 frt 30 kr. A legpraktikusabb és legolcsóbb ruhadarab.

4000 darab svájczi inga-óra emelkedett, stylszerü keretben kettős szinü gyertyán faszekrényben. Ez óra minden háznak disze. Csodálatosan szabályozva, perczre pontosan jár, ércz-sulyokkal és tükörüveg-diszitéssel Csak 1 frt 85 kr ingával és sulylyal.

1800 darab utánzott gyémánt-ékszer a legfinomabb arany-doubleból, a legfinomabb uj, még eddig nem létezett gyémánt foglalattal. A gyémánt utánzatok oly tiszták rajta a csalódásig hivek, oly rendkivüli fénnyel birnak s szinpompájuk és fényt árasztó képességük oly soha nem látott pompát mutat, hogy mindenkinek nevet keblében a sziv azok látására És a mellett még a leggyakorlotabb szakértő sem képes azokat a valódi gyémántoktól megkülönböztetni. Vannak itt gyürük, gyémánt fülbevalók, medaillonok, broche-ok karpereczek s áruk darabjaival és páronként 2 frt, karperecz 3 frt. Finomságukban eddigelé utólérhetlenek.

1600 **mü-gyapju-ing.** Nélkülözhetlen hideg, nedves időben. Ára darabonkint **1 frt.**
900 **mü-gyapju-nadrág,** biztos óvszer meghülés ellen. Ára darabonkint **1 frt 25 kr.**
2000 tuczat **mü-gyapju-harisnya.** Viz és hidegtől áthatolhatlan. 6 pár **2 forint.**
400 tuczat **mü-gyapju női-harisnya,** a csipőig érő 3 pár **2 frt.**
Ezen összes ruhadarabok ki vannak tüntetve, a testet mindig egyenlő hőmérsékben tartják, tehát legjobb és legbiztosabb óvszerek meghülés ellen.
3000 darab **kötszövött ing vagy alsó ing.** Egyedüli és legbiztosabb óvszer meghülés ellen. A meztelen testen viselendő. Mindenkire nézve fölötte fontos. Ára **1 frt 10 kr.** Mindenki rendeljen ily csoda-inget.

5042 tuczat amerikai selyem harisnya a téli harisnyák alatt is kellemes viselet, az izzadságot magába szivja; előbb 8 frt, most mind a 12 pár csak 2 frt 90 kr s mindenkinek nélkülözhetlen.

Az elősorolt árúk kaphatók úgy utánvét mint előleges fizetés mellett megrendelhetők

II. Schiffamtsgasse 20. **I. H. RABINOVICZnál** II. Schiffamtsgasse 20.

óriási elárusitási helyiségek BÉCS fő és székvárosában.

PRÄSERVATIVEK

Gummi és halhólyagok 2 frtól 4 frtig a legfinomabbak. Női különlegességek használati utasitással tuczatja 2 frttól 3 frtig a legfinomabbak, levél alakban szétküldünk utánvét vagy az összeg előleges beküldése mellett bérmentve.

ORMAI ÉS TÁRSA kötőszergyára
5309 Budapesten, Hatvani-utcza 20. sz. a.

A berlini egyetemleges

fém-tisztitó kenőcs

bárminemü fémnek legalkalmasabb, leghathatósabb, legártalmatlanabb és a mellett legolcsóbb tisztitó szere

5261 **főraktára:**
THALLMAYER és SEITZ-nál Budapesten.
Ismételadók megfelelő engedményben részesülnek.

"THE GRESHAM"

életbiztositó-társaság Londonban.

Magyarországi fiók:	Ausztriai fiók:
Budapest, Fer. József-tér 5. a társaság házában.	**Bécs, Gisellastrasse 1. sz.** a társaság házában.

A társaság vagyona	frk	74.122,865.—
Évi bevétel biztositások és kamatból 1881. junius 30-án	»	14.886,494.80
Kifizetések biztositási és járadéki szerződések s visszavásárlások stb. után a társaság fennállása óta (1848) több mint	»	117.000,000.—
A legutóbbi tizenkét hónapos üzleti idő alatt a társaságnal	»	59.712,065.—
értékig nyujtattak be ajánlatok, miáltal a legutóbbi 25 év alatti benyujtott ajánlatok összert. több mint	»	1,032.895,036.—

értékre megy. — Tervezetek s minden közelebbi felvilágositásokra az osztrák-magyar birodalom minden nagyobb városában az ügynök urak és a **magyar és osztrák fiókok** által adatnak.

36589/1882. szám.

Faeladási hirdetmény.

A Temes- és részben Krassó-Szörénymegyében fekvő nagyköveresi és csákovai közalapitványi uradalmak tulajdonát képező hittyási, felső szirbovai, alsó-szirbova-köveresi, szilas, dubosz-izgári, jerszegi, ligeti és unipi erdőkben 1883. évi október hó 1-től szállitandó hat éven át, az összesen 1207 katastralis hold kiterjedésü, hét egymástól elkülönitve fekvő vágásterületen rendes évi felosztással vágható, kiválólag tölgyfa-nemekből álló 150,000 köbméterre becsült faömeg eladása végett, 1882 évi deczember hó huszonhetedikén a vallás és közoktatási minisztériumnál zárt ajánlatu verseny fog tartani.

Az ezen versenyen részt venni szándékozók a részletes feltételekről tudomást szerezhetnek a vallás és közoktatási minisztérium erdészeti szakosztályánál, vagy pedig a Buziáson székelő közalapitványi kerületi erdő hivatalnál, és mindkét helyen átvehetik a fennálló árszabályzat egy példányát. — Az ajánlatban a fennálló tőárakon felül igérő százalék nevezendő meg. — A tiz ezer forint készpénz, vagy ezen öszszegnek megfelelő óvadékképes értékpapirokból álló bánatpénzzel, valamint az ajánlattevő által aláirt árszabálylyal ellátott zárt ajánlatok, 1882 évi deczember hó huszonhetedikén déli 12 óráig a vallás és közoktatási ministerium segédhivatali igazgatójánál nyujtandok be. — Később érkezett vagy a feltételektől eltérő ajánlatok nem fognak tárgyaltatni.

A vallás és közoktatási miniszter fenntartja azon jogát, miszerint az ajánlatok közt szabadon választhasson.

Budapest, 1883. nov. 20.

5312 **A vallás és közoktatási m. k. minisztériumtól.**

HIRDETMÉNY.

A Szarvas városi reg. közbirtokosság részéről közhirré tétetik, hogy jövő 1883. évi január 1-töl egymásutáni 3 évre terjedőleg a közbirtokosság tulajdonához tartozó kőrös-hidvámszedésijog árverés és zárt ajánlatok mellett haszonbérbe adatni fog, továbbá a téglaégetéshez egy tégla- és cserépmester felfogadtatik; minélfogva a bérleni illetőleg vállalkozni szándékozók felhivatnak, hogy a folyó 1882. é. deczember hó 1 én délélőtt 9 órakor a reg. közbirtokosság pénztári helyiségében megtartandó árverésnél megjelenni illetőleg zárt ajánlataikat a pénztárnoknál bemutatni sziveskedjenek, a hol a feltételek is a hivatalos órákban bármikor megtekinthetők. 5308

Szarvas, 1882. évi november hó.

Salacz Ferencz,
reg közbirt. elnök.

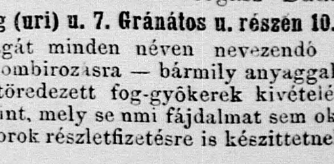

MEZEY PÉTER fogász Budapesten,
koronaherczeg (uri) u. 7. Gránátos u. részen 10. II. e. 14.
Ajánlja magát minden néven nevezendő müfogak készitésére, plombirozásra — bármily anyaggal.
Bármily letöredezett fog-gyökerek kivételére, saját módszere szerint, mely semmi fájdalmat sem okoz.
Egész fogsorok részletfizetésre is készittetnek; fogak darabja 3 frt.
Számos nyilatkozat és köszönő irat kivánatra felmutatható. 5217